

**Motiejus Kazimieras Sarbievijus.
Lemties žaidimai.**

PIRMOJI LYRIKOS KNYGA

I, 1. POPIEŽIUI URBONUI VIII

Grėsmingai turkų kariuomenei pasitraukus iš Vengrijos

Štai žiaurių karų jau grėsmė nutolo,
Išguita kadais jau Gerovė grįžta,
Jau miestus Taika, pasikinkius baltus
Žirgus, aplankė.

Sąžinė, Dora ir puikioji Laimė
Vežimu puošniu per laukus jau skrieja,
Upėmis srauniom jau brangaus metalo
Amžius atplūsta.

Šviesios dienos jau vėl sugrįžo, metai,
Praeitų laikų gelmėse užgimę,
Perlų jau kruša iš dangaus ir aukso
Lietūs pabiro.

Kad apdainavau aš teisingai tavo
Iškilmes šitas spalines ir tai kad
Grįžo jau laikai tolimi Saturno, —
Permainos rodo.

Skaistūs mūs tėvų papročiai auksiniai,
Nuoširdumas iš tolimosios Tulės
Grįžt išdrįsta, o iš puikaus Olimpo
Grįžta Šaunumas.

Pieno ir medaus upeliukai šnekūs
Saulėtuos laukuos prasigraužė vaga,
Ir patvino, ir išsiliejo upės,
Pilnos nektaro.

Vešlesni javai, nusvarinę varpas,
Supas vilnimis, ir net linksta derliaus
Pertekę laukai, ir neskriaudžia dirvų
Šykščiosios kaitros.

Paskui ožiukus jų piemuo žingsniuoja,
Rungias švilpyne su čaižiom cikadom;
Iš kalvų, miškų, kur tvanku jautukams,
Sklinda baubimas.

Džiaugiasi taika jau uolynai niūrūs,
Šoka jau kalnai, o kalvas ir kaimus

Ant kalvų šlaitų ir šventes kaimiečių
Lanko Ramybė.

O taikių kraštų prakilnus valdove,
Cerera, javais apsikaišius galvą,
Vasara dosni tau prie kojų varpų
Bangą atplukdo.

Mirta nuolankiai tau paunksnę teikia,
Teikia laurai. Tau ažuolai išlakūs
Stiebiasi aukštyn, o pušis tau lenkia
Liauną viršūnę.

Viešpatis žvaigždžių ir valdovas žemės,
Romą iš dangaus aukštumų apžvelgęs,
Lai tave, valdas nuraminęs, skiria
Tėvu pasaulio.

Laurai tepapuoš tavo ilgą amžių,
Lai tau bus lemtis palanki, o Parkos
Nenukirpdamos tegu siūlą verpia,
Skirdamos amžių.

Šviesulių puikių apsupta Mergelė,
Ta, aplink kurią į ratelį skaistų
Žvaigždės spiečias, tau maloningos Romos
Pasigailėjus,

Lai ji išklausys ir lotynų skundą,
Ir mergelių, ir jaunikaičių tyrą
Giesmę, tepaliks palanki didžiūnų
Maldai ir aukai.

I, 2. AURELIJUI LIKUI

Kad per daug nesiskųstų nepalankiu likimu

Liaukis, Likai, tuščiai raudot,
Vyk iš savo širdies liūdesį kuo toliau,
Juodus rūpesčius nuo kaktos
Brauk ir linksmas aukštyn galvą pakėlęs žvelk.
Nors giedra ne kasdien diena,
Ir likimas dažnai iškrečia pokštą mums,
Bet audringa nūnai banga
Ryt nurims ir su ja vėjai vakariai žais.
Saulė, šiandien liūdna, blausi,
Vėl rytoj nusijuoks, spindulius žerdama.
Taip ir žmogų nuo pat mažens
Lydi pakaitomis ašaros ir juokai,
Gilų sielvartą štai, žiūrėk,
Keičia džiaugsmas, o jį vėl liūdesys pakeis.
Toks likimas ir jo valia —

Neša metų srovė mums vis naujas grėsmes.
Tas, kurs vakar ramiai laukuos
 Arė jaučiais, dabar imas kitus valdyt,
Jaučiams jungą nuėmęs, tuoj
 Deda jis pavergtiems Kurams ir Gabijams.
Ką paliko mums Vakaras
 Menką, Rytas, žiūrėk, didį išvys galbūt.
Jei lemtis panorės juokaut
 Ir gausybę supins nuotykių įvairių,
Gavęs tautą trumpai valdyt,
 Vėl garsus žemdirbys savo trobelėn grįš.
Ir, kvatojant visiems aplink,
 Malkas skaldys kirviu, pelnysiu šlovę jam.
Jei pristigs pakuroms skalų,
 Rykštes liktoriaus jis laužys ir mes ugnin.

I,3. URBONUI VIII

Šlovina popiežiaus Urbono VIII nuopelnus

Valdove didis, Urbonai, Urbonai,
Didysis dainiau! Aš jau seniai esu
 Pegasą vežiman pakinkęs,
 Kad virš tautų ir valstybių skrietum.

Tad atsiplėški, kilki nuo žemės jau,
Išplėški vardą iš užmaršties miglų,
 Išplėški šlovę! Pažadėtas
 Dangui tėvynės, dievų rateliui

Esi seniai jau. Noriu tave iškelt
(Dievai padės man) virš pagarsėjusių
 Plačiai kraštų ir virš stačiųjų
 Akrokeraunijų (jų viršūnės

Aukštoj padangėj perskrodžia debesis),
Virš didžio Pindo. Skriesi, po kojomis
 Palikdamas miestus ir žmones,
 Vėjų svety, neregėtas niekad.

Iš ten galėsi pasižvalgyti tu
Ir į Nerėjo didžio pakrantes, ir
 Į upelius, laukus ir kalnus
 Ir suskaičiuoti, kiek jūros bangos

Salų skalauja. Sveikina štai tave
Užvertęs galvą barbarų Hemas, o
 Antai, pasveikinti iš aukšto,
 Krūpteli Akrokorinto bokštai,

Ir nusilenkia triskart tau Otrijas,
Baugščiosios Osos šlaitas, tau tris kartus

Rodopė linkteli snieguotą
Galvą, o Pindas — šventuosius laurus.

Ir Febui skirtas Kintas tau lenkiasi,
Ir Kiros smailės stačiosios. Moja tau
Ir Kiteronas, apsikaišęs
Laurais. Antai plačiašakės pušys

Šiluos Pangėjų tiesia šakas dangun,
Vežimo linkui, kelią nuklodamos
Viršūnėm, o kalnai tuo tarpu
Atkiša keterą savo aukštą.

Tad leisk žygiuoti eisenoms ir puošniais
Vežimais Mūzoms greitai keliauti leisk,
Giedra padange sklisti leiski,
Urbonai, šlovei tavųjų žygių.

Ar girdit? Gal man ta palyda miela Vaidenas?
Štai jau, rodos, girdžiu šauksmus
Ir plojimus, girdžiu per žydrą
Dangų atūžiant būrius triukšmingus.

Štai bičių spiečius, dūzgianti kirbinė,
Čia atskraidinta šiltojo Afriko,
Suvirpino sparnus ir triskart
Suūžė Urbono vardą švelniai.

Atsakė triskart Aidas, apskriejęs greit
Žemes ir jūras. Mūzos pasklidusios
Trimitais triskart, triskart lyrom
Paskelbė Urbono šlovę garsią.

Bekraštė jūra, šitai išgirdusi,
Salas sukėlė; plojo ir džiūgavo
Amerikos, Europos šalys,
Azijos, Afrikos karalystės.

Tada prabilo Mūzos nudžiugusios:
„Skubėkit, amžiai, skriekite, valandos,
Baltais vežimais, slinkit, didūs
Šimtmečiai, mėnesiai, bėkit greitai!"

Taip tarė Mūzos. Nusišypsojo tuoj
Auksiniai amžiai, žėrintys šimtmečiai
Ir savo sunkią aukso naštą
Pavertė spindinčiais puikiai lobiais.

Krispai, nuolatos atsimink, kol gyvas:
Greitai pasibaigs maloni jaunystė.
Godūs ją nuneš vis nauji mėnuliai —
Laikas nestovi.

Nors tavus rūbus brangenybės puošia,
Diržas su sagtim iš gryniausio aukso,
O pečius dailus iš tiriečių vilnos
Gaubia apsiaustas.

Bet įsižiūrėk: bailiai virpa plunksnos
Šalmo viršuje, jis lengvai nukrinta.
Ir žibąs nūnai — tik bandyk nutraukti —
Auksas pabąla.

Dešine dosnia valanda ką davė,
Vėl kita pagrobs apgaulia kairiaja,
Lyg mama, kuri nekaltom vilionėm
Vaiką apgauna.

Kintanti sėkmė, nepastovios lemtys
Savo valdžioje laiko vargšą žmogų,
Prie skirtos ribos, lyg srautinga upė,
Skuba mūs metai.

Adrijoj ramioj daug lėčiau praplaukia
Laivas, sumerkų pastūmėtas irklų,
Kai bures glebias nelauktai įtempia
Vėjo dvelkimas.

Valandoms visoms šio pasaulio Viešpats
Uždeda sparnus per visatą skristi,
Slepias jos lizde, kol ateina laikas.
Ateičiai bręsta.

I, 5. Popiežiaus Urbono VIII pašlovinimas

Karų prieš Tirą, pergalės nesenos,
Kovų su serais neapdainuosiu aš:
Jau papūtė ištikima tau,
Urbonai, Mūza lumzdelį švelnų.

Negailestingo plieno ir geležies
Kietosios amžių pavertei auksiniu,
Išdabinai jį brangenybėm,
Suteikei jam purpurinę spalvą.

Nektaras, sako, upėmis jau plaukiąs,
Sruventi ėmęs nuo septynių kalvų
Balzamas, upeliukai sraunūs
Vyno ir skysto medaus teką jau.

Ir švelniavilnės bandos jau skubančios
Parnešti vėlų vakarą tešmenis
Pritvinkusius ir sirų auksu
Žėrinčią vilną tvartelin pačios.

Kur tavo šventos kojos bežengtų, ten
Tave Dorybė ir Pamaldumas, ir
Uolus Šaunumas, ir Tyrumas,
Tas Teisingumo bičiulis, lydi.

Laukus ir žmones su tavimi drauge
Žirgais eikliaisiais jau Cerera dosni
Ir Amaltėja su gėrybių
Pilnu ragu aplankyti skuba.

Tuo tarpu juodas Gedulas, Prievarta,
Karai ir varį žvanginęs Itūžis,
Ir Rūpesčiai, ir blyškios Ligos,
Ir pragaištingi stabai didžiuliai

Išnyko. Žengia Laimė tau iš paskos
Laukais taikingais, derlių brandinančiais.
Laivai be baimės per plačiosios
Karpato jūros bangas keliauja.

Tave, valdove, šlovina nuolatos
Mergelės, marčios ir besiilsintys
Senoliai, ir vaikai — ar būtų
Metas tekėti, ar leistis saulei.

O mes gi tėvą garbinsim pakelej
Visi suklaupę. Triskart barstysime
Tau baltus ligustrus ir triskart
Purpuro rožėmis apibersim.

I, 7. TELEFUI LIKUI

Skundžiasi likimo ir sėkmės nepastovumu

Apgaulinga žmogaus lemtis,
Žaidžia, Telefai, ji žaidžia mumis, deja.
Viskas laikina žemėj šioj,
Ką materija čia sukuria nerangi.
Lemia įnoris. Tuoj nukris
Tai, kas kyla, bet vėl kils ir nukris atgal.
Šitaip išlekia kamuolys,
Sviestas rankos lengvos, pasišokėdamas:
Čia jis siekia dangaus skliautus,
Čia į žemę skaudžiais smūgiais atsimuša.
Veja vakaras vakarą,
Kartais būna blogiau, kartais ir vėl geriau.

Lekia metai lyg debesys,
Su Favonais eikliais tolsta dešimtmečiai.
Amžiai pralekia viesulu,
Ir akimirka ši, lyg užburta dainos,
Tuoj žaibų vežimu nuskries.
Ak, kaip Notus greitus ragina valanda!
Lyros muzika maloni
Nei švilpynė graudi nesugrąžins atgal.
Nors vadinama nuostabia,
Ši daina pagyrų linkusi negirdėt.
Jai beskambant, lemties ranka
Grobia miestus, tautas ir varganoj tėkmėj
Nugramzdina ji karalius:
Puošnūs skeptrai, šlovė, buvusi jų galia
Virsta greit pelenų krūva.
Aukso rūmus ir jų stulbinančias menes
Su visais žmonėmis kartu
Ji palaidos ūmai, bokštus sugriovusi.
O virš griuvenų tų baisių,
Virš kapų, didžiūnus žemės priglaudusių,
Skries lemtis triumfuodama
Ir žvaigždžių orbitas ji nusineš kartu
Sūkury nesuvaldomam.
Kol diena po, dienos bėga gyvenimas,
Tol mums, Telefai, lemta klyst.
Žaidžia ratas lemties, žaidžia mumis, deja.
Gal mes klystam, o gal tikrai
Toks gražus atspindys supančių mus daiktų?
Likai, jeigu žinai, sakyk:
Tai, ką matom aplink, ar iš tiesų yra,
Ar apgaulė akių tiktai?
Ar matyto seniai sapno gražaus tąsa?

I, 8. *Pasakoja apie amžininkų lengvabūdiškumą*

Ar mes senolių papročius pardavėm
Godžiajam Tirui, ar net į Tulę juos
Tremtin išvarėm? Neberūpi
Kopti į stačią šlovės viršūnę.

Nei Piro sosto į Agamemnono
Likimą keisti mes nebenorime,
Nei Krezo turtų arba persų
Tigro — į Vejų skurdžius uolynus.

Nemėlynuoja nuo geležies kietos
Žymių jau rankos, ir nebemoka jau
sutramdyti, sutraukęs žąslus,
Žirgo aikštingo jaunuolis, bijo

Jis per grėsmingą Tiberį plaukti, kai

Tasai, priplūdęs polaidžio vandenu,
Plačiai ištvinęs amžinajam
Miestui grasina, smarkauja, šėlsta.

Jei pasibaidė žirgas nepaklusnus,
Jis virpa visas, pakerta kojas jam,
Bet šokinėti su luperkais
Geba puikiausiai tos pačios kojos

Ir sistrui tarškant šokti įpratusios
Mikliai kilnojas. Lyrą nutildykit,
Nutraukite stygas, neleiskit
Spygauti moters balsu švilpynei.

Ar girdit? Istro krantas jau aidi nuo
Trimitų gausmo; Alpių viršukalnės,
Auzonijos kalnai aukštieji
Jau atsiliepia. Į naują žygį

Iš miestų vyrus Marsas jau šaukia vėl.
Eime! Gal Kalų vynas ir surengta
Iš išdo lobių ir piliečių
Duoklių puota prie stalų sulaiko?

Ją Vakarinė matė, kai leidosi,
Dabar Aušrinė regi tekėdama.
Sumerkęs spindulius į vyną,
Gėrisi atspindžiu savo mėnuo,

0 mes, ant šito stalo karališko
Palieję vyną, piešiam kovos vaizdus,
Tvirtoves braižome; atstoja
Griovį Falerno srovelė šičia.

Tad kilkim! Štai virš indų Nerėjo jau
Aušra raudona švinta. Jau vandenys
Nuo švytinčių žirgų prunkštimo
Ir jų kanopų suraibuliavo.

Tad kilkim! Šaukia Febas ir auštanti
Diena visus. Bet pateka Indijoje,
Deja, ne mums, kviritai, Febas,
Brėkšta diena ne lotynų žemei.

Nejau nušvinta virš otomanų vien
Rytais padangių skliautas? Vai, gėda mums!
Nejau lotynams skirs pailsęs
Ir besileidžiantis Febas vien tik

Vakarį dangų, vargas sutemas?
Tad kilkim! Etą, Parą sujunkime

Su Gadais, Tiberį — su Gangu,
Tagą — su Baktrais, su rytu — tamsą!

I, 9. MIKALOJUI VEJERIUI
Kulmo vaivados sūnui

Grįši tu į karuos vargstančią Lenkiją,
Į gimtuosius kraštus, brangiąją tėviškę.
Ji tavęs jau seniai laukia išskėstomis
Rankom, grįžti maldauja ji.

Šitaip mielo sūnaus, jei greitas laivas jo
Iš turtingų salų, pučiant Etezijams,
Vis neplukdo namo, jei paviliojo jį
Auksas tartumei barbarą,

Į audringas marias dairosi motina,
Orioną, kuris neskuba nusileist,
Keikia, dūsauja, lyg vėjams pritardama,
Lieja ašaras vandenin.

Gal Eolą padės raudos sutramdyti
Ir, įdegęs karštoj Indijos saulėje,
Grįš sūnus, ir žymes išsiskyrimo tuoj
Jo meili bučiniai nutrins.

Tu nesi koks pirklys; pelno nereikia tau
Negarbingo arba turtų tokių, kaip tie,
Kokius Gangas dosnus neša septyniomis
Vagomis į galias marias.

Grįši tu į tėvų šalį, nes daug mieliau
Ieškai lobių, giliai dvasioje slypinčių.
Tu ryžtingas, veiklus bei sumanus esi,
Nestokoji gabumų tu.

Išmintis ir valdžia puikiai pritinka tau
Ir didingus žygius gimdantis ryžtas, ir
Žodžiai tokie, kurie plaukia į širdis lyg
Upė, auksą išplaunanti.

Laimės nepastovios užgaidų nežiūrėk
Ir atminki, jog tau tai tepriklauso, ką,
Kur beeitum, nešies — gaudžiančio Bosporo
Nesvetinga pakrante ar

Per Nerėją, baltais pančiais sukaustyta,
Ar kaip pasiuntinys vyktumei pas trakus,
Nuolat puolančius mus, ar pas žiaurius persus,
Ar skubėtum pas konkanus.

Neša žirgas kartu vyrą ir glūdinčią
Jo krūtinėj tvirtoj narsą. Nei vaikščiojant
Po laukus nelydės lyg pakeleivė ji,
Nei prie šono prisės puotoj.

Lydi Sąžinė ją, lydi gryna Tiesa
Ir Šlovė, o su ja — ir patamsėjusių
Pinigų palyda didelė; iš paskos
Skuba Gandas baltais žirgais.

1, 11. STEPONUI PACUI

*Vyriausiam Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės išdininkui
Peikia raitelius, besipuikuojančius puošnumu*

Mūšy aukso nei žvangančių
Puošmenų neppureiks. Klostytus apsiaustus
Ir sages, ir netinkančius
Jums perlus nuo pečių meskite, karžygiai!
Kam gi spindinčiam šalmui dar
Reikia plunksnų — šitos plazdančios puošmenos?
Kam gi jam plevėsuojančių
Karčių kuodas, smarkių Afrikų draikomas?
Ko galva, pridengta šalmu,
Paukštį primena man baikštų Migdonijos,
Vėjų švilpiančių nešamą
Ir Zefiro juokais blaškomą į šalis?
Greitai plieno kruša pabirs.
Jau strėlių debesis lekia, kapodamas
Šalmą, mūšiui netinkantį.
Medo kardas antai jau sužaibavo, jau
Marso griausmas atsiliepė.
Kuo blizgučiai padės, žvilgantis šalmas ar
Kuodas, plaikstomas vėjų, ar
Skydas, tviskantis taip, tarsi spindėjimu
Jis su saule varžytųsi,
Veido grožis, per daug akį viliojantis,
Ar strėlinė išmarginta?
Auksinius blizgučius meskite, karžygiai!
Reikia čia geležies, tvirtos
Rankos, būdo narsaus. Jeigu turi šiuos tris
Dalykus, Gerionui tu
Lygus, ir neparblokš Herkulis pats tavęs
Nei Mimantas nebus baisus,
Nei Stenelas arba Idomenėjas tau.
Te atrodys karys rūstus
Ir laukinės narsos kupinas, veidas be
Nežabotos savivalės
Ženklo ir apdarai be puošmenų jokių,
Skrustai su ašmenų žymėm,
Vakarykštės kovos žaizdos teliudys tai.
Nesuteikia narsos kuodai

Nei koralai rausvi, kaklą dabinantys.
Sako, baimė su bailumu
Šarvus pirmutinius kūjais sikuliškais
Nukalė, o Kidonijos
Vyrams pirmus skydus nukalė ant uolų.
Kvailą galvą dangstydami,
Bandom dieną mirties kiek atitolinti.
Tik jei ką jau nuožmi mirtis
Sau pasirenka, tai, sako, ne vien akis,
Bet ir strėlę nukreips į tą —
Ras ji šimtą kelių, tūkstantį prieglobsčių.
Bet parodo, kur iečiai smigt,
Tas, kuris nuo staigaus smūgio nususuka
Ir krūtine, kuri žūtis
Neišvengs, dar skydu virpančiu dangsto vis.
Tik bešarvių pabūgstama,
Ir pavojai kone patys narsuoliams iš
Kelio traukiasi paskubom.
Taip grėsmingu žvilgsniu Hektoras gąsdino
Priešus, tartumei viesulas
Mirtį sėdamas, kur beįsisukdavo
Jis tarp graikų šarvuotųjų.
Ko pabūgsta lemtis, tą ji aplenks. Kovoje
Ji narsuolių nesuveda,
O mirtis paprastai didvyrių neskuba
Vest auksinės šlovės keliu.
Na, o jei iš kovos lauko tu traukiesi —
Mirtį paskui save vedi
Ir tą kelią, kuriuo bėgi, parodai jai.

I, 13. TARKVINIJUI LAVINUI

Pataria laimėje ir nelaimėje išsaugoti dvasios pusiausvyrą

Jeigu saulės dabar nėra,
Argi ryt nepakils vėl ji nuo Indijos?
Jeigu ratas lemties veržlus
Žemėn žmogų parblošk, smarkiai riedėdamas,
Argi vėl nepakels čia pat?
Toks jau būdas lemties — pokštus mums nuolat krėst.
Tad žinoki, Tarkvinijau,
To, kuriam tu nūnai kojas bučiuot turi
Ir lankstytis žemai, — palauk,
Kai likimas aplink ratą lengvai apsuks,
Puošnūs purpuro apdarai
Kris po kojomis tau ir susiteps purve.
Bet iš jo nesijuok tada
Nei su baimė žiūrėk, nei patyčiom kamuok,
Visad tu prisimint turi:
Žaisti mėgsta lemtis dviem kamuoliais iškart.

0 Merkurijau, tu gali kitaros
Skambesiu vėles prisišaukt — Kokito
Tamsūs vandenai dideliai nustemba,
Plaukti paliauna.

Mūza, grok ir tu: tarsi Lesbo dainiai,
Tu užgaul stygas, groki Dirkės giesmę,
Kad sugrižtų, jos pašaukti, iš Orko
Vyrai Kvirino.

Narsūs karžygiai, jūs, Priamo ainiai,
Jūs, Anchiso, jūs, ir Veneros sūnūs,
Kilkit žygin ir Acheronto dailų
Krantą apleiskit.

Slėnyje tamsiam kam jums pasilikti,
Slegiamiems mirties tarsi kieto miego?
Argi po žeme tuos didingus amžius
Laidoti verta?

Marijau, tavo vėl sikambrai kviečia
Ir strėlinėmis nešini nomadai,
0 Numancija, Scipionai, šaukias
Tavo rūstybės.

Vėl Kartaginoj raitija varinēm
Ritasi bangom ir pėstijos aibės
Prie Sagunto ir prie Sikulų vartų
Karą atplukdo.

Kelkis! Ar šauksmų negirdi? Rikiuotės
Dundesio, žeme velkamų grandinių?
Argi nematai, štai dar vienas punas
Griebiasi ieties?

Šaukiasi tavęs, o Pompėjau didis,
Azijos kapai. Jau seniai tau trakai,
Cezari, strėlēm, ugnimi, grandinēm,
Kardu grasina.

Baktrai kyla jau, jų stovyklos bruzda,
Dreba jau dangus nuo trimito gausmo,
Rūstūs raiteliai ir žirgų prunkštimas
Lemia mums pikta.

Urną, kurioje tu miegi, kanopa
Medo atšiauraus daužo. Kelkis! Argi
Tu gali ramiai kapuose miegoti,
Oriai ilsėtis?

Traukit vėl kovot, vėl laimėti traukit,
Romos karžygiai. Nukabint nuo staktos
Įprastus šarvus te bus miela, šalmu
Kaktą pridengti.

Narsūs nuostabiai, su šarvais puošniausiais
Dedamės kariais mes, įpratę žaisti
Kovą — ne kovot, ir tuščiai kartoti
Žodį „kautynės“.

Ainiai tolimi, mes narsiųjų bočių
Šalmą užsidėt (ak, kaip gėda!) vengiam.
Ir greiti gi mes svetimšalių perlais
Smilkinius puoštis!

Ieties per storos neapgniaužia rankos,
Slysta nuo pečių per sunki strėlinė,
Krenta lankas, o mums per ilgas kardas —
Priekaištas gyvas.

Gėdina silpnas mus rankas senieji
Ginklai. Per platus tėvo šarvas sūnui
Kabo ant pečių, ir senolių strėlės
Mūsų neklauso.

1, 17. *Apie tai, kad valdovus labiausiai puošia nuosaikus būdas*

Ne žėruojančio krištolo
Sienos, durys, langai ar mareotiški
Vartai, auksu išgražinti,
Garsina valdovus ir nemarioj giesmėj
Juos išaukština, ne šlovė
Padabina kapus laurais svečių šalių,
O rami ir giedra kakta,
Veidas, švytintis lyg saulė vidudienį,
Niekad neapsiniaukiantis,
Be šešėlio rūstaus antakių surauktų;
Mielo šypsno vaivorykštė
Lyg Aušrinė žvaigždė, ką tik sužibusi.
Sako, šalys pažįstamos
Iš valdovų veidų. Leiskit, valdovai, mums
Jūsų veidus, akis išvyst —
Štai piliečių akis, veidus jau regime.
Rūstaut pratina žmones tas,
Kas paniuręs baudmėm nuolat grasina jiems.
O jei baust nesiskubintų,
Jei nušvistų laiku šypsena jo veide,
Jis pašalintų žudynes,
Baisų šėlsmą minios, kovą didikų ir
Net valdovų grasinimus.
Jei maištinga minia ūžia, neverta jos

Atgrasiu niaurumu baugint,
Kad pakeistų veiduos įniršį išgąstis.
Žvaigždžiavilnis štai Avinas,
Kurs padangės giedros pievose ganosi,
Raktininkas pavasario,
Viešpatauja dangaus kloniuos žvaigždėtuose,
Aukšto skliauto platybėse;
Valdo lokius, vilkus, ir kai ramus, ir kai
Pyksta, likdamas nuosaikus,
Ir valdingai, ragus purtydamas, nuožmiems
Liūtams skelbią įsakymus.
Jis sudraudžia griežtai ir aptvaran žvaigždžių
Sugena klajūnus dangaus.
Čia nepuola peslys gulbių baltųjų ir
Jų nebraska baisiais nagais.
Klauso žirgas eiklus Belerofonto čia,
O Chirono hemoniškos
Strėlės niekad žvėrių šičia neperveria.
Liūtas žaidžia čia su Dvyniais
Ir su Jaučiu drauge, karčių nešiaušdamas.
Nemauroja žvaigždynai ir
Šuo neloja, skliautų niekad nedrebina
Libių Liūto riaumojimas.
Tyliai slenka dangaus skliautas negirdimai
Ir vežimas žvaigždžių, pernakt
Neužmiegančių, štai rieda padangėmis.
Sklanda, aidi danguj tiktai
Auksavilnės žvaigždės mielas mekenimas.
Klesti meilė tarpusavio
Danguje. Čia nėra sąmyšių ir vaidų —
Šviečia meilės tikros liepsna,
Juosia iščias gamtos, šviesulius, gimdančius
Visa, juosta žvaigždynų. Ją
Riestaragis tasai — Avinas — pradeda.
Jis — pasaulio tauri jungtis:
Pradžią jungia šitos juostos ir pabaigą.

1, 19. *Ilgisi dangiškos tėvynės*

Keri tėviškė nuostabi:
Keri ryškios žvaigždžių liepsnos skliaute dangaus,
Nuolat budinčiam, keris vis
Ir mėnulio šviesa, ir neramiai žibą
Aukso rūmuose fakelai.
O, šokėjai nakties, o, ratelius grakščius
Lydintys amžini deglai!
O, tėvynės gražus veide, ir jūs, mieli
Skliautų degančių vis sargai!
Ak, kodėl į mane, svetį žvaigždžių šviesos,
Žvelgiat iš tolumų, deja?
Per ilgam iš dangaus ištremtą, ak, kodėl?

Klokit pilką velėną man
Ir lelijom baltom klokite kapą čia, —
Kūdikėlio šviesaus namus.
Pančiai krinta mirties, ir pelenuos savuos
Tolstu nuo pelenų savų.
Meskit išnarą to kūno bejausmio ir
Visa, ko nebereikia man:
Į aukštybių erdves kylu, koksai likau.

I, 22. *Giria popiežiaus Urbono VIII poezija*

Iš kur tas srautas žodžių suderintų,
Ta saldžiabalsė upė atiteka,
Iš kur tos sraunios bangos plūsta,
Trokštančius jų paklausyt gaivina?

Nejau Eaką rūstų vėl palenkė
Orfėjo giesmės? Paskui jį Trakijos
Ausylos uolos slinko, leidos
Šokti Hemonijos akmenynai.

Ar kitas dainius tartum Dedalas, kai
Stygas užgavęs, Pierides pačias
Pavergia giesmėmis ir duoda
Mokytų žodžių upeliui pradžia?

Skaidrios Penėjo upės čiurlenimas
Tesalų kalnus šitaip nustebina,
Taip Hebro, tekančio pro šalį,
Klausosi Hemas apstulbęs. Šitaip

Nuščiūva, šniokščiant tyro Partenijaus
Bangas išgirde, didūs Pangėjai, taip
Kastalijos srovės užimo,
Kurs iki pat Helikono aidi,

Parnasas klauso, kai pasiilgusiems
Laukams ši skelbia: štai jau pavasaris
Džiugus artėja, jau gegužis
Žalias iš tolimo kelio grįžta.

Iš kurgi toji žodžių lotyniškų
Srovė? Ji kyla, teka kaskart veržliau,
Stiprėja, sūkurin įtraukus,
Įkvėptas širdis ir dvasią neša.

Ir tai giliaja plaukia minčių vaga,
Tai vėl sruvena iškalbos upeliu
Siauru, tai per gabumų plačią
Dirvą vingiuodama teka, nuolat

Banguoja, šėlsta, liejasi iš krantų
Ta vandeninga upė. Nepančioja
Vandens žolynai jos, klampusis
Dumblas nekliudo srauniai jos tėkmei

Jinai garsėja auksu ir Atikos
Smaragdais žaidžia, o gintarinės jos
Bangelės melodingai ošia
Ir auksaspalvė srovė čiurlena.

Manęs netraukia vandenys Kiros nei
Fokidės versmės. Urbonai, jau tave
Ir krištolinė Dirkė lydi,
Ir vandenai iš olos Mergelių.

Parnasas, šitas vienišas, nuošaliai
Dunksojęs kalnas, dardanų šalyje
Nūn tavo prišauktas svečiuojas,
Lacijaus dainiai senieji grįžo.

Patsai didysis Pindaras su džiaugsmu
Tokiam varžovui — tau — nusileidžia, o
Kamenos stebis, kai lig dugno
Išsemi visą Pegaso versmę,

Ar leistum žodžiams plaukti nevaržomiems,
Jiems davęs valią, kai ditirambą tu
Kuri, ar vėlei sumanytum
Juos surikiuoti griežton eilutėn.

Tačiau ne graikų laurų pagoniškų
Vainikas tavo smilkinius puošia, o
Mitra juos vainikuoja — šitas
Tavo šlovės ir didybės ženklas,

Ištūmęs laurus, purpuras ant galvos
Tau tviska. Dainiai, jums jau gana sava
Šlove puikuotis: jau lotynų
Purpuras papuošė jūsų šlovę.

II, 2. PUBLIJUI MEMIJUI

Trumpą žmogaus gyvenimą reikia pratęsti gerais darbais

Sniegas, kurs antai laukuose boluoja,
Saulė kai pakils virš kalnų aukštųjų,
Vėl ištirps, o tau, kai ateis senatvės
Laikas ledinis,

Galvą nubarstys sidabrinis šerkšnas,
Ir nebeišnyks ši danga jau niekad.
Vasaros, rudens ir pavasarinės

Pralekia dienos.

Tau tiktai išliks amžinai tas šaltis
Ir plaukai žili. Nepadės balzamas,
Nepaslėps šarmos nė gėlių vainikai,
Galvą apjuosę.

Ką tik vienašyk mums jaunystė davė,
Tą išplėš atgal nelaba senatvė.
Publijau, gali du kartus pratęsti
Nuopelnais amžių.

Tas, kurio mirties gailestavo žmonės,
Dar ilgai gyvens. Tepaliks kiekvienas
Šlovę po savęs. Visa kita metai
Nuneša godūs.

II, 3. SAVAJAI LYRAI

Skambioji lyra, bukmedžio dukterie,
Kabok ant aukšto topolio, kol danguj
Auksinė saulė meiliai juokias,
O tarp šakų išdykauja vėjas.

Lai lengvas Euras, skrisdamas pro tave,
Stygas užgauna, aš tuo metu šalia,
Ramiai ant kriaušio išsitiesęs,
Kranto žaliojoj vejoj užsnūsiu.

Deja, žiūrėki, debesys jau juodi
Užtraukė dangų, tuoj pliaupti ims lietus.
Skubėkim! Greit nuo mūs pabėga
Džiaugsmas, akimirką vos tetrukęs.

II, 5. *Atsisako žemiškos būties*

Apleidžiu būtį žemišką. Neškite
Mane sparnuotą, vėjai ir debesys!
Kokie žemi kalnai nutolę!
Aukštas dangus man po kojom kloja

Tautas, valstybes. Štai spinduliuojančios
Šventyklos, štai ir rūmai karalių jau
Nutolo ir žemai palikę
Miestai mažyčiais taškeliais virto.

Gentis klajokles, kur bekeliautų jos,
Regiu. Kaip baisiai nepastovi lemtis!
Kaip viskas keičiasi bematant —
Čia atsiranda, čia vėl pražūva!

Čionai į dangų stiebias pradėtas tik
Statyti miestas, šičia senoviniai
 Namai ir bokštai griūva, ten gi
 Pilį sugriuvusią plėnys dengia.

Rami padangė šičia, bet veržiasi
Karingos tautos mūšin; gyvena ten
 Taikoj, tačiau laukus niokoja
 Potvyniai, ligos negailestingos.

Čia, rodos, žemės nebematyti — vien
Tik spindi ginklai. Stovi rikiuotės dar,
 Lemtis nesudavė dar smūgio,
 Įniršis delsia ir nesiryžta

Į mūšį pulti. Štai jau regiu kitur,
Kaip Marsas priešus suvedė, jų gretas
 Sumaišė ką tik ir pasėjo
 Mirtį, ir kūnai karių plačiausius

Laukus nuklojo. Iš Mareotos štai
Ramiiai sau prekės plaukia per vandenį;
 Daugybėj prieplaukų ir uostų —
 Pilna žmonių, dirbinių gausybė.

Ne vieną dingstį Marsas suranda ir
Visokių ginklų. Štai svetimautojos
 Meilus šypsnyš įžiebia karą,
 Ir dėl Helenos šalis liepsnoja.

Anas dėl žodžių kaunas, tasai — dėl šuns
Beverčio grobio. Gimdo blogybės mat
 Blogybes, šios — piktadarybėms
 Įkvepia: blogis nelygu blogiui.

Antai vagoja vandenį rytuose
Gausus laivynas. Jūros platybėmis
 Nusirita pabūklų gausmas,
 Žybčioja liepnos. Sukrūpsi uolos,

Sukeltos bangos ritasi į šalis
Ir krantą plaka. Liaukitės, barbarai,
 Neskubinkit mirties nei durklu,
 Nei ugnimi nei laivus daužykit!

Nejau bekrastė žemė mažai progų
Suteikia mirčiai? Štai (net žiūrėt graudu!)
 Išklibinta maištų valstybė
 Yra, silpnėja, galop sugriūva,

0 josios žmonės krisdamos nuolaužos

Palaidoja, ir lieka griuvėsiai vien.
Ant jų gal užrašys keleivis:
„Ilsis valstybė čionai, piliečiai

Ir jų valdovas." Kam gi minėti dar,
Kaip plačios upės kartais patvinsta ir
Miestus užlieja, kaip šventykloj
Ima vanduo netikėtai šniokšti;

Ir štai valdovų rūmai ir lūšnos tarp
Bangų pranyksta. Dar toluoj regiu
Prekes, po jūrą išblaškytas,
Turtas visoks ant bangų dar supas.

Pasaulis uoliai triūsia naikindamas
Tai tą, tai kitką. Kruviną reginį
Su mūšiais, su vaidais, griuvėsiais
Libitina mums kas dieną rodo,

Kol tik užtraukia vakaras uždangą,
Žvaigždėm nusėta. Ko gi dar laukiu aš,
Dangaus skrajūnas, ko lig šiolei
Žemišką būtį stebiu, jei metas

Keliaut į saulės nutviekstus rūmus man?
Sparnuotą dainių neškite, debesys,
Tenai, kur saulės ir mėnulio
Kelias nutįsta per žydrą dangų.

Ar man tik rodos? Ar iš tiesų mane
Aplėbė neša vėjai? Ne jau tikrai
Vėl tolsta miestai ir didžiulės
Šalys visai iš akių išnyksta,

Ir vis mažėja žemė; jos rutulį —
Taškelį menką — darosi vis sunkiau
Man įžiūrėti? Štai ta Dievo
Jūra bekrastė! Antai sala, ta,

Kurioj neranda priplaukos sau mirtis!
O marios, jokio kranto neturinčios,
Sarbievijų priimkit noriai
Į vandenių amžinųjų glėbį!

II, 6. *Katonas politikas*

O, jei imtų mažėt turtai naudojami,
Jų norėčiau turėt aš daug daugiau. Deja!
Aukso geismas net sau užgina imti tai,
Iš kitų ką pasigrobė.

Aš kitokius lobius vertinu: juos dvasia
Teikia ir išmintis žarsto lengva ranka,
Jie, be to, nuolatos sugeba augt, didėt,
Nebijodami pasibaigt.

Tas valdovas, kuris liks visada ramus,
Ar jam duos, ar atims Dievo teisi ranka,
Jis didesnis netaps, turtų jei jam pridės,
Jei atims, nesumažins jo.

Mėgsta juoktis lemtis iš apgaulių vilčių,
Kartais grašių smulkių liaudžiai pažerdama
Ir stebėdama, kaip pešas minia dėl jų, —
Šaipos iš pastangų tuščių.

Man vis viena, kokie lobiai gulės šalia,
Lai juos grobsto kvailiai; aš nelaikau vertu
Trokšti turtų šitų, net jeigu juos lemtis
Man tiesiog į rankas įdės.

Jei likimas atneš valdžią pelnytą man
Ir vainikais šlovės mano namus apjuos,
Aš priimčiau valdžios ženklus, jei jų draugėj
Neįžengtų pavydas tuoj.

Aš naudosiuos geriau tąja garbe, kurią
Man dorybė ilgam davė kaip užstatą.
Bet jei lieptų dievai perduot kitam skeptrus,
Su džiaugsmu atiduočiau juos.

Baigęs liaudžiai vaidint linksmą komediją,
Ar vilkėčiau toga balta ar purpuro
Rūbais. Lieptas palikt sceną, aš juos mielai
Nusivilksiu kaip svetimus.

Dar tik vakar minios stebimas ir visur
Su džiaugsmu ir mielai josios sutinkamas,
Ryt stebėsiu jau pats, būdamas žiūrovu,
Pjesę scenoj vaidinamą.

II, 7. PUBLIJUI MEMIJUI

Gal žmonių našta daug lengvesnė būtų,
Jeigu kilt ir krist to paties pakaktų
Laiko, bet staiga dideli dalykai
Virsta griuvėsiais.

Niekas amžinai neturėjo laimės,
Miestų ir žmonių neramus likimas.
Valanda viena karalystes griauna,
Augusias amžius.

Per toli, deja, laiko ribą skyrė,
Kas valdoms sugriaut reiks dienos pasakė:
Mirksnio tereikės, kad tautas nušluotų
Smūgis lemtingas.

Publijau, dievams įkyrėt nereikia,
Skūstis jiems dėl to, kad namuos kaimynų
Girdis per dažnai gedulingos giesmės,
Mirčiai atėjus.

Valanda, kuri davė tau gyvybę,
Davė tau sykiu galimybę mirti.
Tik darbais žmogus atminty išlieka,
Amžius gyvena.

II, 8. ASTERIJUI

Dažnai likimas apdumia mums akis
Tuščiais dalykais. Klystam, Asterijau!
Draugų šešėliai mus apgauna,
Žodžiai klastingi patinka kartais.

Kvaili mes esam, manom, kad jie tikri.
Bet vos tik burtas kitas iškris lemties,
Bičiuliai džiaugsis ir kitokiais
Žodžiais kalbės, nusigėžus laimei.

Apgaulūs būna kartais žmonių darbai,
Jie mums patinka, bet tik retai kada
Tiek gaunam, kiek žadėta buvo:
Atpildas pažadui neprilygsta.

II, 10. *Dorai ilsėdamasis, skelbia karą savo amžiaus ydoms*

Savim laimingas, nieko daugiau turėt
Netrokštu. Kitką lai pasiims lemtis,
Ir vargšai žmonės tegu turi;
Ką po pasaulį šlovė paskleidžia,

Ką lig žvaigždynų iškelia, aš visai
Žinot nenoriu. Elgias išminčiai taip:
Apie save sakytų liaupsių
Retkarčiais jie iš kitų išgirsta.

Saugus jaučiuosi vien kambary savam,
Tačiau kad kalbos, nepagrįsti šmeižtai
Nekiltų, jog po savo stogu
Ką nors gėdinga slepiu ar saugau, —

Einu aš drąsiai saulėn ir viešumon,

Tačiau Minervai priesaikos nedaviau
Lydėti ją kariniuos žygiuos:
Aš — nekenksmingas karys beginklis —

Dvasia karinga ryžtuosi tiesą gint,
Šio amžiaus ydas rauti be gailėsčio:
Klastas, tingumą, bedievybę
Aš eilėmis savo rūsčiai bausiu.

Nors nepanoro skirti manęs dievai
Rūsčiu karaliū nepaslankių tautų,
Kad jas pažadinčiau iš miego, —
Lėmė dievai Poetu man tapti.

II, 11. PALAIMINTAJAI MERGELEI MOTINAI

*Kai Jonas Karolis Katkevičius,
ruošdamasis žygiuoti prieš Bizantijos imperatorių Osmaną,
jai pastatė bažnyčią*

Minioms laimingoms sekant tave, nukreipk,
O Karaliene viso pasaulio, čia
Žingsnius žvaigždėtus; už Zefirus
Skrieki greičiau debesų kariatom,

Nuženk iš savo būstų šventųjų: čia,
Šalia altorių, tau pašvęstų, visa
Žemaitija suklupo, smilksta
Tau, užtarėja, nuolankūs dūmai.

Maldas, Mergele, šaukiančių išklausk:
Nors tau — žvaigždynuos žibantys rūmai, nors
Ir Romos, ir Loreto būstus
Puošia dalmatų spindis metalas.

Nors Enipėjo šalto gyventojas
Nešykšti niekad tau dovanų puikių,
O, spindinčia didingais bokštais,
Stebis tavim heniochų gentys.

Ir tie, kam saulė matosi nuožulniai,
Žemyn kai rieda, — žmonės Amerikos,
Ir kas rytų kraštuos sugrižtant
Tarsi iš lopšio kasdien išvysta.

Ar matot? Mielas veidas švenčiausios gal
Mane klaidina? Regisi, kad girdžiu:
Vežimai per dangaus platybes
Dunda, juos lydi šventi plojimai,

Ir veržias smarkiai pro debesų minias,
Pro rūsčius dūmus šviesūs giedros būriai,

Ugnim ir auksu jie pražysta
Ir strėlėmis spindulių smailiosiom:

Šviesos tirščiausios ritasi debesis,
Užkliudžius ratams, rūksta ugnies takai,
Ir veriasi plyšys ilgiausias
Tarp debesų ir audrų karingų;

Iškrikę gretos barstosi į visas
Puses, o žvaigždės juokiasi įkandin,
Dangus skaistusis nusišypso,
Saulei nubloškus miglas niekingas.

Ar girdit? Kokios girdisi giesmės man
Ir skambios lyros, pralekiant debesims!
Valio, triumfe! — triskart griaudė
Audros ir triskart — žaibai ugniniai.

Valio, triumfe! Suskamba triskart ir
Atsako aidas, triskart Žemaitija
Atsako, skamba slėniai, kalvos
Ir neramieji miškai suošia.

Tėvynės mūsų žemę apsaugos ji,
Dangaus valdovė. Eikite ir naujas
Aukas, naujas maldas paskirkit
Savo švenčiausios globėjos garbei.

II, 13. JULIJUI ROZAI
*Kviečia ją giedoti šventą poeziją
Palaimintajai Mergelei Motinai naktinio budėjimo metu*

Ko nebylūs sargyboj vis
Stumiam laiką lėtai? Roza, nuplėški nuo
Staktos lyrą, arčiau atnešk.
Mūsų rankos stygas teišmėgins skambias:
Buksą pirštais bandyk prikelt,
Fleitoms tylinčioms vėl gyvastį sugražink.
Nei auksinių žvaigždžių-sargų,
Auksu žėrinčių ir sergstinčių iš dangaus
Smarkų bėgsma pasaulio, nei
Jų ratelių smagių neapgiedosim mes;
Apgiedok Karalienę tu,
Kaip ant rankų nuogų krenta lengvi plaukai,
Išdraikyti Zefirų, kaip
Sklaidos garbanos ir liejasi jų lietus.
Dar giedok, kaip gražiai blauzdas
Plauna Kintija, kaip susegtas žiburiais
Švyti apdaras nuostabus,
Stotą gaubia toga, saulės meilios austa.
Lai dūdelė žavėsis tol,

Kol Mergelei skirta garbinanti giesmė
Saulę permaldaus ir jinai
Tuoju nuo Indų drėgnų grėšis ir grįš atgal.

II, 14. PALAIMINTAJAI MERGELEI MOTINAI
Jai pašvęsto laivo išvykimo į Indiją proga

Jūros ir audrų tu šventa valdove,
Nuo uolų gini per vandens platybes
Skubančius laivus ir iš marių dugno
Skestančius trauki;

Jei sutramdai tu vandenyno rūstį,
Į švelnius sapnus nuraminta jūra
Grimzta ir tyli ant pakrantės smėlio
Gulasi drėgno;

Te laimingas bus kelyje tavasis
Laivas, kurs džiugiai ant bangų sūpuojas,
Irklus gėlėmis apsikaišęs, moja
Lapų vainikais.

Kai nuplauks jisai ligi serų žemių,
Kai Rytų šalis aplankys toliausias,
Tavo vardą skelbs, kad visam pasauly
Jis suskambėtų.

II, 15. NAREVUI
*Kurio pakrantėje, vaikas būdamas,
poetas pirmąją lyrinę dainelę sukūrė*

Tarp lelijų baltų žiedų,
Tarp žibuoklių melsvų, rožių svaiginančių
Jau užmigo ana diena,
Kai savąja lyra pirmąkart grojau aš.
Dar tik vaikas tada buvau
Ir laimingas laksčiau Narevo krantuose.
Dienos tos ligi šiolei man
Šviečia saule skaisčia, ir auksines stygas
Lyros lietūs melodija
Ne baisingus karus primena, ne žiaurus
Marso šėlsmą, tačiau žavius
Kaimo malonumus: pievas žalias, laukus,
Ryto rasą rausvuos žieduos
Ar gležnas žibutes, ar nuotakius krantus
Tingiai plaukiančios Vilijos,
Ar dvelkimą pirmų vėjų pavasario.
Tavo, Nareve, vandenys,
Kai dar vaikas buvau, apdainavau ir čia,
Žalio ažuolo žievėje,
Šiuos išraižiau žodžius lyros aštrių plektru:

„Upę šią, Febo mylimą,
Pieridžių dažnai skambančią dainose,
Lai barbitas pamėgs skambus,
Lai mergaitės džiugiai šoks ratelius prie jos."
Kol bus matomi žodžiai tie,
Išpjauti žalioje ažuolo žievėje,
Juos berniukai tegu mokės
Ir mergaitės tegu juos patylom kartos.
O kasmė, kai šią dieną švęs
Ir prie upės krantų rankios skaidrius lašus
Gelsvo gintaro ar sakų,
Čia jaunimo būriai ant abiejų krantų
Lai dainas pakaitom dainuos
Ir manuosius žodžius savo dainon įpins.

II 16. *Nieko nereikia kvailai bijoti nei norėti*

Mane, kalbėti daug neįpratusį,
Lotynų Mūzos privertė joms tarnaut.
Dabar garsaus Orfėjo ainį
Laurais Sarmatijos jūs papuoškite

Ir pranašingo lyros skambėjimo Klausykite.
Norams nepataikaut minios,
Per daug netrokšt ir nebijoti —
Taip šio pasaulio galingiems vyrams

Aš drąsiai skelbiu. Kai nedorus geismus
Valdyt išmoksi ir pažabosi juos, —
Įveiksi baimę ir galėsi
Perplaukt pavydo gėdingo jūras.

Smūgius likimo būna lengviau pakelt,
Kada iš anksto juos numatai sutikt.
Audras ir tykančius pavojus
Stenkis nuspėt ir atremti drąsiai.

Tada nei jūra, griūvanti iš viršaus,
Nei griausmas, dangų skaldantis, ir žaibai
Tavęs įveikt nebus pajėgūs —
Tvirtas sutiksi pasaulio žūtį.

Ir sunerimęs karo nesibijok,
Tebesant taikai. Kas ateities kančias
Jau šiandien kenčia išsigandęs —
Dvigubas vargšas, nes dar prieš mūšį

Pralaimi priešui. Bet ir per daug drąsos
Nereikia rodyt. Kartais garsiais šauksmais
Gali nelaimę prisišaukti,
Tad įžūliais nesisvaidyk žodžiais.

Pro kuklią širdį, net nepalietęs jos,
Praeis likimas, bet, jei pašauksi jį,
 Jei jam prikiši, kad pabėga,
 Kautis nebandęs, — žinok, sugriš jis

Ir ligi žemės sienas sugriauš, kurias
Apėjęs buvo. Tik išminties tada
 Ir valios ginklai gal išgelbės,
 Strėlės pramušt nepajėgs gudrumo.

Ir kai likimas ims įžūliai grasint,
Kai garsią kilmę tavo bandys paneigt
 Arba narsa ims abejoti, —
 Pyktį užgniaušk ir šmeižtus gėdingus

Kerštingais žodžiais nesitikėk atremt.
Geriausias ginklas prieš įžūlias šnekas
 Yra sutikti jas juokaujant
 Ir kilnumu nugalėti pyktį.

Tegu kiekvienas stengias pažint save
Ir kaip teisėjas kaltint ar girt širdy.
 Žmonių sprendimai man nesvarbūs
 Ir nebaugina pavydo strėlės.

Supratęs šitai, baimės nejausi tu.
Tačiau mieliau mums savo aistroms vergaut,
 Vaikytis svetimo, o savo
 Ir nebrangint, ir vertės nepaisyt.

Šis aukso pilnas, bet neturįs savęs,
Jo laivas dūžta prie kiekvienos salos.
 O tas, gyvent gerai panoręs,
 Turta sava mirtimi įgijo.

Anas, kol vyksta net į Iberiją,
Daug pamatyti trokšdamas ir pažint, —
 Savęs pažinti nebemoka,
 Tremtiniu ir klajokliu jis tampa.

O šis aptingęs ilsis dienų dienas
Tarsi lavonas. Niekur iš jo naudos.
 Kare, taikoj, — mirties kai laukia,
 Leidžia tuščiai jis gražiausią metą.

Anas į rūmus veržias, tačiau šlykščių
Savųjų ydų vengia atsikratyt
 Ir, kuo sunki bausmė vergystės,
 Net sužinoti nenori, vargšas.

Nors širdį gelia jam nuo baisių bėdų,
Vaidina linksmą ir netikru juoku
 Paslėpti bando savo gėlą
 Ir linksmumu patiklius apgauti.

Užtemdo džiaugsmą debesys rūpesčių,
Nors plaukia minios sveikinančių svečių,
 Draugai, klientai ir praeiviai
 Plūsta banga po bangos į rūmus.

Nors visas miestas saugotų jo namus,
Save praradęs, tuštumą jaus visad,
 Neduos ramybės kito turtai,
 Santupos jaudins kitų piliečių.

Trokštąs valdyti visa, kas tik yra,
Kitų draugystės niekad nepasiges.
 Jis sau priskirs tik tai, kas gera.
 Aš gi džiaugiuos, kad neturtas mano

Nuo aukso geismo saugo tvirtai mane.
Daugiau pamyniau nei įsigyt bandžiau
 Ir tuo esu karaliams lygus,
 Tuo pasiremdamas aš valdysiu.

Visi mes galim viską paniekinti,
Tačiau turėti visko negalim nieks.
 Kuris sava valdžia didžiuojas,
 Nepagalvoja, matyt, kad mirti

Ir jam bus lemta. Skiriasi tik gyvi,
Numirę — lygūs. Vieną aukšta vieta,
 Kitus — triumfai išgarsino,
 Bet pelenais virs visi vienodai.

Tik urna (mūsų palaikus ji priglaus) —
Visų dalykų matas. Tad meskite
 Šalin likimo sunkią našta,
 Slegiantį aukso grasaus sunkumą.

Jei neapkrautas mirsiu, bet pats savim
Išliksiu, tuokart amžinus sau turtus
 Sukrovčiau, nieko nepanoręs,
 Ir nepabūgęs radau ramybę.

II, 18. PALAIMINTAJAI MERGELEI MOTINAI

Amžių giesmė
Kvinto Horacijaus Flako parodija

BERNIUKŲ CHORAS

Jūs, mergelės, giesmėj šaukit švelniais balsais
Karaliene, kuri skrieja dangum rausvais
Ratais, kryptį nurodo
Ji karietoms lakių žvaigždžių.

Maloningąją vis šaukit kitarų ir
Lyrų skambesiu, kurs aidi, Pierijų
Plektrui orą užgavus,
Liejas iš paliestų stygų.

MERGAIČIŲ CHORAS

Jūs, jaunuoliai, giesme Marso švilpynės ir
Būgnų dundesiu ją šaukite, lai kartos
Nimfos vardą trimitas,
Kurs įpratęs prabilt kovoj.

BENDRAS CHORAS

Aklą baimę, vadų varginančius pykčius
Nuo tėvynės nuvys mūsų vargingos, vys
Ligi medų ir getų,
Skundais jūsų sujaudinta.

II, 19. Iš šventojo Saliamono Epitalamijo *Mano mylimasis panašus į stirną ir į jauną elnią (Gg 2, 9)*

Tarsi stirna baikšti, tu nuo manęs sprunki,
Kai audringu gausmu Afrikas baido ją,
Kai užgriūna staiga šnabždesiu neramiu
Ją Etezijų sūkurys.

Ar pirmoji šalna virpina jau lapus
Ir išgąsdina, ar purto uolas strėlėm
Pats valdovas dievų, aidi Keraunijos:
Krūpsi, lekia tolyn bėglė.

Aš ieškoti tavęs niekad neliausiu, vis
Šauksiu be paliovos: Kristau, sugrižk atgal,
Kai pabėgsi, staigaus gūsio pagautas, vėl
Šauksiu: Kristau, sugrižk atgal.

Ar Libano žaliais šlaitais žingsniuoji tu,
Ar Jeruzalės gal dirvom derlingom, ar
Per Betulos puikias pievas, ar per bergždžius
Kaparnaumo laukus skubi,

Jau paliauk neramiai klaidžiojęs. Juk žinai,
Kad pabėgt negali niekur: išduos tave
Budrios ugnys dangaus, aukso ragais spindis
Šaltas mėnuo tave išduos.

Pasigedę tavęs, rauda tušti krantai,
Vėjas dūsauja vis, dvelkiant Favonams, ir
Žvaigždės, sargės nakties, kelią nušviečia man
Lig tavęs žiburiais gyvais.

II, 21. JĖZUITUI ANDRIUI RUDAMINAI
Kai jis iš Romos iškeliavo į Portugaliją, ketindamas plaukti į Indiją

Tai, pasiklovęs tūžtančiu Afriku,
Žadi įveikti marmurines bangas
Smarkaus Nerėjo ir Eolo
Urvo išdykėlių — vėjų pokštus?

Nejaugi jūros šėlsmas smarkus tavęs
Neįbaugino nei vandenai, kuriuos
Turėsi perplaukt, nei padūkę
Eurais-žirgai, kuriuos teks balnoti?

Bet tu nepaisai nuolat grūmojančių
Eolų, taipgi jūros rūščios bangu,
Akių nenusuki į šalį,
O pasitikti eini pavojų

Su šypsena, lyg rengtumeis perbristi
Tu Anieno vėsiąją tėkmę ir
Užsukt į Tuskulą per šventę
Ar kur prie Tiburo pasivaikščiot.

Nuo tokio žvilgsnio liaujasi šėlusios
Audringos bangos. Aš jau regiu — antai
Prie kranto švelniai prisiglaudę
Vandenys sugulė ir užmigo.

Ir pats Nerėjas snausdamas jau ramiai
Alsuoja. Lynus, kaustančius prie krantų,
Greičiau nukirsk ir leisk varyti
Burę išpūtusiems vėjams laivą.

Didi valdovė žemės ir vandenu
Nuplaus pavojų seklumas, tykančias
Tavęs, ir tavojo likimo
Laivui atsiųs palankiausią vėją.

II, 22. *Galingojo ir nenugalimojo Lenkijos ir Švedijos karaliaus
Zigmanto III pašlovinimas*

Kaip Rodopėje aš ūmai
Atsidūriau? Nejau viesulu skrieju pro
Krištolinę Fasidę aš
Ir dakus įžūlius, ir nesibijančius

Mirti kolchus, veržlius skitus?
 Štai pro Tyrą lekiu, ledo sukaustyta,
 Štai Karpatų žili kalnai,
 Štai vaizdingi laukai palei Druenciją —
 Plauna bangos Hipanio juos,
 Juos skalauja šalti Vistulos vandenys.
 Kas mane nuskraidintų ten,
 Kur Moravos krantai, Vilija kur skaidri,
 Kur per girią ūksmingąją
 Teka upė srauni, rieda lyg ašara?
 Kaliope, juk tu sklandai
 Tarp žvaigždžių danguje, tu debesų keliais
 Skrieji — neški mane tenai,
 Kur patvinęs krauju getišku Bosporas
 Kunkuliuoja, ridendamas
 Link Nimfėjo bangas, barbarų Taurijos
 Krantą plaka be atvangos.
 Saldziabalsėm giesmėm šauksiu uolas čionai,
 Graikų fleitos melodija
 Kviesiu akmenis, kad aukuras ant uolos
 Pats iškiltų. Dundės kalnai,
 Kai nuo jų pas mane leistis ims marmuras
 Ir ilgiausiomis voromis
 Slinks Pare iškirsti luitai akmens čionai.
 Leisis Mūzų aptašomi,
 Leisis jie kalami, saugos, o Zigmantai,
 Tavo vardą, tavus žygius.
 Aš iškalsiu tave, trakišką Kintiją
 Puolantį nelauktai, ragus
 Laužantį jai, getus sprunkančius, abiejų
 Mūšių didvyrius ir vaizdus,
 Ir Nerėją, baltų pančių sukaustyta.
 Ir rinktinių mergelių čia
 Visas pulkas ateis rytą ir vakarą
 Ir žibuoklėmis vis barstys
 Žemę, laurais dabins aukuro marmurą,
 Auksaspalvėm lelijomis.
 Aplankysiu ir aš slėnį kas vakarą
 Ir kas rytą po tris kartus.
 Puošu verbenomis žalią velėną aš
 Ir šventų aukurų ugnį
 Deginsiu čia kvapnius smilkalus, ir plaušais
 Apipinsiu vainiką sau.
 Triskart tarsiu: „Valio!“ Trakijos krantas man
 Tris kartus atsilies: „Valio!“
 Vėl giedosiu, kaip tu konkanus įveikei.
 Vėl plojimai aidės, džiugiai
 Vėl trimitai sugaus, būgnai vėl sudundės.

*meile. Užkeikiu jus, Jeruzalės dukros, nekelkite, nežadinkite
mylimosios, kol ji pati neprabus. Štai jis ateina, šokinėdamas
per kalnus, peršokdamas per kalvas. Mano Mylimasis
panašus į stirną ir į jauną elnią (Gg 2, 5-9)*

Supkit rožių žiedais mane,
 Apdėliokit mane puokštėm žibuoklių ir
Kroku, ir svarainius gelsvus
 Berkit, draugės, skaisčias meskite lelijas:
Per tą laiką, kuriuo regiu
 Dievą, siela liepsnoj dega, šventoj ugnų.
Jus, Jeruzalės dukterys,
 Miesto dangiško; jus, galatietes, vardan
Stirnų, elnių jaunų, kurie
 Braidu šlaitais kalnų, aš nepaliausiu melst,
Izaoko sena gentie,
 Jūs Libano šlaitais mokate eikliai lėkt,
Siekiat žalią Karmelį jūs,
 Nimfos, šlovę suteikt galit garsiems kalnams;
Lai užmigusi tarp žiedų
 Dar ilgiau pamiegos; nei plojimu delnų,
Nei trepsėjimu kojų tol
 Nesudrumskit jautraus sapno ramybės, kol
Sužadėtinė nuo akių
 Lengvo sapno pati nenusibrauks delnais,
Kolei miego saldaus nutraukt
 Auksu žėrinti pas ją neatlėks Aušra.
Žengia, štai, kauburiais stačiais
 Ir gražios, ir garsios motinos vaikas; štai
Žengia tėvo gražaus sūnus:
 Virš miškingų kalnų perėjų, virš galvos
Ilgaplaukio Libano; štai,
 Per viršūnių visų smaigalius šoka ir,
Aukštus girių namus skubiais
 Šuoliais perlėkęs, vis skrieja, palikęs juos,
Tarsi stirna greitoji, kai,
 Pastebėjus staiga slėny žemai liūtus,
Skuba per tarpeklis stačius
 Lyg su paukščio sparnais, kvapą užgniauzusi.

II, 26. PALAIMINTAJAI MERGELEI MOTINAI

Kai Lenkiją kamavo badas, karas ir sausra

O Marija, o Karaliene auksu
Žėrinčio dangaus, debesų kariatom,
Sniego vežimu aplankyk Hipanį,
 Mezijos slėnius.

Lai lydės tave Kūdikelis, auksu
Spindintis, būriai lėks sparnais auksuotais
Įkandin, Taika, Sveikata, Gausybė,

Raąą atvėrus.

II, 27. KLAUDIJIUI RUFUI
Karalių antkapiai ir kapai atstoja mokyklą

Demokrito šmaikšti kalba
Nei Kekropo menes supantys portikai,
Nei tribūnose aidintys
Ginčai mokyti man džiaugsmo neatneša,
Nei triukšminga minia, kuri
Giria visa, ką jai dėsto Panėcijus,
Nei pamokymai švogždžiančio
Pitagoro manes nežavi. Memfyje
Piramidės mane daugiau
Moko ar užspausta antkapio ašara
Ir kviritų kapavietės,
Išbarstytos visur po įvairius kraštus,
Ir lengvi pelenai, kuriais
Vėjas žaidžia, lauų buvusių liekanos
Ar valstybių kadais didžių
Nūn griuvėsių krūva liūdesį kelia man,
Rufai, savo gilia tyla.
Man gera mokykla — pamestas pajūry
Ir po atviru dangumi
Likęs kūnas garsaus vado Pompėjaus; jis
Sako man daug daugiau negu
Iškalbingi didžiai žodžiai Panėcijaus.
Kai maštau apie mirtį jo,
Nesigviešiu turėt valdžią karališką
Ir netrokštu prie knygų džiūt
Per naktis, išminties siekdamas pasisemt
Ar Sokrato mintis suprast.
Ką jos reiškia, jei aš mindyt galiu kapus,
Pažymėtus garsia šlove,
Ir sutrypti vardus cezarių įžymių.

II, 28. GANDUI
*Apie tai, kad jis privalo skelbti
Lenkijos ir Švedijos karalaičio Vladislovo šlove*

Ei, dievaiti, kurs valdai pasaulį marga,
Treptelk koja, liulančias miglas sujudink,
Te sukрус ir tau paklusnūs skaidriasparniai Akvilonai.

Važnyčioki Grįzulo Ratus šaltuosius,
Virš tamsiųjų debesų tu greitai lėki —
Jau tauraus trimito garsas Eurus iš miegų prikėlė.

Tau plojimai, šitas ženklas palankumo,
Pagyrimai — tavo puikūs palydovai —
Seka klusniai iš paskos tau ir visi ratelį eina.

Tau ant Tiberio krantų septynios kalvos
Šokinėdamos ratelin susieina,
Tau gausus būrys bakchančių šoka saulėtoj laukymėj.

Tu ledinių Grigo Ratų didžią šlovę
Skelbki medams, geltonplaukiams agatirsams,
Kilikiečiams, nasamonams, nešiniems strėlinėm, skelbki.

0 valdove, tavo didį vardą Hermo
Dosnūs vandenys rašys auksinėm smiltim.
Užrašys ir Tagas dugno auksu tau šlovingą giesmę.

III, 1. KARDINOLUI PRANCIŠKUI BARBERINI
Popiežiaus Urbono VIII sūnėnui

Šalin, prasčiokai! Nei švilpyne menka
Nemiela groti, nei pamėgtom minios
Stygom, nei vėl paliesti pirštais
Kuklią pailsusios lyros stygą.

Tave, Pranciškau, žvaigžde šlovingoji
Iš Vatikano, garsinsiu. Gulintį
Lopšy, pilnam baltų ligustrų,
Febas tave ir Garbė šafrano

Lietum apšlakstė. Kai tu gimei, tuojau,
Nusišypsoję tarsi ne kūdikiui,
Narsa ir raustantis Drovumas
Guolį lelijomis tau išklojo.

Linksmi čiauškėjai tu nepaliaudamas,
Ir rodės — pačios Mūzos išmokusios
Tave bus sąmojum pirmuoju
Kalbą papuošti ir krykšti meiliai.

Tada, atrodo, leidos ant kūdikio
Gležnų lelijų švelniosios snaigės ir
Žibuoklių, rožių smarkūs lietūs
Iš debesų pasipylė tasyk.

Ir, rodos, ėmė upėmis plaukti tuoj
Stipriausias vynas, dardanų kaimais ir
Laukais medus tekėjo, miestą
Vagos upelių dosnių išraižė.

Pavasarinės dovanos Tiberį
Užplūdo. Džiaugsmo kupinas, kilimus
Žalius ant kranto jų paklojo,
0 Anienas, bangų ošimui

Žodžius jo lydint, meiliai Enotrėjos
Šaltiniams tarė: „Bėkit per lygumas,
Čiurlenančiom srovėm tekėkit
Ir išdykaukit, vėjeliui švelniai

Kvatoklę bangą plakant į gėlėmis
Nusėtą krantą. Ydų nedrumsčiamas
Valdovas tyro būdo gimė.
Šitas Etrurijos nuostabiosios

Upelis teka doro gyvenimo
Vaga ir plūsta išmintimi gilia.
Dorybių derlių ir lotynų
Žemės pasėlius vešlius išgelbės

Ir aukso amžių jis atplukdys, ir duos
To amžiaus upėms pradžia. Kaip kažkada,
Jupiterio vaikystėj, lauką
Ir besiilsinčią dirvą Bakcho

Ir balto javo derlium apdovanos,
Nors ir nelankė arklas jų. Krantą ir
Miškus nustebusius užlies jo
Lobių Hesperijos pilnos upės."

III, 2. PALAIMINTAJAI MAGDALIETEI *Apraudančiai Kristaus mirtį*

Magdalieta, kuomet blyškias
Kristaus garbanas, kai svyrančias jo rankas
Tu regi, širdyje liepsna
Dega, drasko tave meilės didžios ugnis.
Tu kitokia jau, nei buvai,
Jau gyvybės nedaug kūne apmirusiam
Ir baltumo švelnioj kaktoj,
Jau nežaidžia veiduos gyvas raudonis, jau
Dingsta jų įprasta spalva,
Bet nudažo mirtis marmuro skruostus, ir
Gyvasties netvirta gija
Dar alsuoja vos vos paskutiniu kvapu.
Jei galėtum išgirst mane,
Neraudotum liūdnei be paliovos: kuomet
Brėkš trečiosios dienos aušra,
Džiaugsmo grįžtančio vėl dovanas neš; kuri
Saulės dvigubai ilgis, tą
Laimė dviguba gaubs saulė trečioj dienoj.

III, 3. KARDINOLUI PRANCIŠKUI BARBERINI *Apie tai, jog valdovus labiausiai puošia santūrumas*

Laimi tas, kas džiaugsme ir bėdoje lemčiai nusilenkė
Ir Jupiteriui. Jis skeptro negniauš virpančiom rankom ir
Nieko godžiai netroks, bet pasidžiaugs turimu; ne drebės,
O ramiausiai valdys. Ir nuosaiki tavo tebus valdžia.
Pritarimo minios tylinčios tu nesivaikyk, ir jos
Kilmingųjų krauju, ašarom jų nesumanyk papirkt,
Ir išgarsins žmonių meilė tave. Kitkas praeina greit, —
Semiami nuolatos turtai visi vien tik iš šios versmės.

III, 4. EGNACIJUI NOLIJUI
*Esant nepastoviam likimui,
reikia išsaugoti dvasios ramybę ir stiprumą*

Ar tave švelnus glamonės vėjelis,
Ar blaškys audra po audringą jūrą,
Lemtį, Nolijau, nugalėk ir josios
Pokštų nepaisyk.

Jeigu juoksis ji, nusigręžki kilniai,
Jeigu verks, šypsniu atsakyk maloniai,
Stenkis būt savim visada, nors siaustų
Audros aplinkui.

Pats save valdyk, taip kaip valdo miestą
Konsulas, kada grasinąs likimas
Smūgiais atkakliais nelauktai supurto
Sielos tvirtovę.

Jei tavus namus aplankys nelaimės,
Jas sutik linksmai; pasitraukus skausmui,
Tuos pačiuos namuos apsilanko laimė,
Seka ramybė.

Tuo sėkmė bloga, kad ne vieną žmogų
Silpną daro ji, o nelaimės skaudžios
Geros tuo, kad jos ištvermės suteikia,
Grūdina narsą.

Liūdesys, kuris per ilgai kamuoja,
Gęsta pamažėl. Bus lemtis lengvesnė
Nešant ją tvirtai: vis mažiau kas dieną
Jausi jos našta.

III, 5. PUBLIJUI MUNACIJUI
*Sielos liūdesį reikia malšinti
pokalbiais ir susitikimais su draugais*

Kam širdį sopa sužeista, tam kalbėt
Nedrausk, ir skausmas, Publijau, jam atlėgs.
Žaizdos gilios neslėpk nuo draugo,
Rūpesčių sieloj savo nelaidok.

Medžius galingus, kirvio nebijančius,
Ugnis nuverčia, graužianti juos slapta,
 Ir griūvančių galiūnų svoris
 Laužo medžius mažesnius aplinkui,

Pakloja žemėn šlovę žalių miškų,
Audrų daužytą, liestą žaibų liepsnos, —
 Tave tylėjimas taip graužia,
 Persmelkia kiaurai gėla skausminga,

Širdin įsmigus. Bet ji praeis greičiau
Jei jai paliepsi, nors ir nenorinčiai,
 Draugų ieškot, su jais kalbėtis
 Ir kalbomis numalšinti pyktį.

Pradėję skūstis, liaujamės skūstis tuoj,
Dar tebeverkiant, baigiasi ašaros,
 Taip širdgėla sunki atslūgsta,
 Vis pas kitus skrisdama kaip paukštis.

Mažėja skausmas, jei išsakai kitiems,
Išnyksta, jeigu išdalini draugams,
 Širdžių daugybėj pabuvojęs,
 Vėl pas tave nenorės sugrįžti.

Tad eikš į būrį, pas bičiulius savus,
Žolėn rasoton nerūpestingai griūk
 Ir, išsitiesęs ant pakriaušės,
 Gaudesio Halės gimtos klausykis.

III, 6. MARKUI SILICERNIJUI

Tikrieji turtai semiami iš dvasios dorybių

Burtais krintančiais aš netikiu niekad
Ir likimui godžios rankos neištiesiau,
Kad, nutraukęs kovas, jis su manim taikoj
 Ir ramybėj ilsėtūsi.

Ką rytojus atneš, aš nebandau įspėt,
Pats sau ponas esu. Vėl nusineš lemtis
Tai, ką davė, tačiau turtų ji neatims,
 Paslėptų nuo visų giliai.

Ką prarasti galiu, tai nepriklauso man.
Aš netapsiu vargšu, kol bus sveika dvasia.
Mano valdos, jei aš, Markai, gerai vedu
 Savo įplaukų apskaitą,

Slypi mano viduj. Sielos erdvi dalis
Slepia turtų daugiau nei žemė Indijos,

Kur nereikia trejus (ar dar daugiau) metus
Nei laivais, nei arkliais keliaut.

Savo sielos kraštus aš aplankau kasdien —
Pats sau svečias. Tačiau ne dramblio kaulo ten
Ieškau, ne puošmenų, lobis — jinai pati,
Jei save tik įvertina.

III, 7. *Gėdingam amžiaus gobšumui*

Tuščiai dejuojam, skundžiamės įkyriai,
Tuščiai praliejam ašarų upelius,
Kad miestų sienos ir tvirtovės
Krito nuo priešo galingo ginklo.

Ne kardas kaltas dėl pražūties šitos,
Ne jis sugriovė miestų stiprias pilis:
Papirkus auksu griūva sienos,
Pamatus tvirtus jisai pagraužia.

Deja, ne kariui tenka pirma vieta
Prie vaišių stalo. Užima ją guvus
Nemokša ar gėdingas sukčius,
Švytinčiu veidu tvieskiaš lyg saulė.

Ir vis linksmesnis po kiekvienos taurės!
Užleido vietą arklui kovos kardai!
Ir kūjui paprastam (o varge!)
Riterio ietis atstojo kotą!

Taika atėjo, bet dar blogesnė ji
Už karą. Aukso geismas beprasmiškas
Pykčius karingus numalšino,
Pinigo davus, nutilo mūšiai.

Vadus garbingus, žygių garsių vertus,
Nelaisvėj laiko aukso baisi galia.
Tamsiuos urvuos jie rausia žemę,
Kol nepradėjo kalnai drebėti.

Išgraužus vidų, ant pamatų silpnų
Nestovi bokštai. Išmeta kaimiečius
Begėdžius žemė: ji griuvėsiais
Virto, laukus duobėmis išraus.

Laukai apleidžia žemdirbius nedorus,
Nuo miestų, godžiai trokštančių praturtėt,
Nutolo krantas ir gėdingus
Uostus paliko putotos jūros.

Pati gamta juk, laidodama baisias

Kaltes griuvėsiuos, užteršė šaltinius,
Upes norėdama nubausti,
Plukdančias daugel pelningų prekių.

Žiūrėk — Aufidas, upė Apulijos,
Sau naują vagą išrausė laukuose:
Jo seną tėkmę suturėjo
Šovus kažkam užmačia netikus.

Sugėrė liūtį lomos, kada audra
Užgriuvo žemę, tvindydama upes,
Lyg permaldaut dievus norėjo
Už begėdystę žmonių ir blogį.

III, 9. *Panegirika Onai Radvilieni,*
Trakų kašteliono ir Nesvyžiaus kunigaikščio žmonai

Kuria iš deivių man pavadint tave,
Prie Boristeno gimusi nimfa?
Gal Esi Temidė, iš trijulės
Gracijų gal tu viena, gal tiks tau

Driadės vardas? Kretą apleidusi
Štai Kiterietė, gulbių skraidinama,
Tave aplanko ir palieka
Plaukioti po vandenyną Delą.

O nuo Algido niūriojo atskuba
Kintietė blankiai švytinčiu pjautuvu,
Nors niršta, skalija jos šunys
Uždusdami, o stirnelės grakščios

Ūglius sau skabo. Bet mielesni kur kas
Paladės taikūs rūpesčiai, rodos, tau:
Tai mėnuo nejučiom prabėga,
Vyrų kovas tau auksinėm gijom

Beaudžiant, tai tau dingteli vėl mintis
Apdengt altorius skliauto gyventojų,
Papuost juos, beturčius šventuosius,
Purpuru ir kilimais pradžiugint.

Ne veltui skelbia Gando trimitas, jog
Tu, išvalgioji, sugebi ateitį
Aštri protu, ilgai nesvarsčius,
Greitai išvelgti arba nuspėti.

Nuliūsta grožis ir skaisčiame veide
Lyg pats sau šviečia niekad neblėsdamas;
Ir nors tau garbanas dabina
Žėrintis auksas, bet pro garbingą

Kuklumo skraistę aukso spindėjimas
Blausesnis rodos ir nebe toks brangus,
 O akį veriančius perlus tu
 Išmintimi, gerumu užtemdai.

Čia raudonieji Kretos koralai, ten
Antai smaragdai Indijos blykčioja.
 O kur gryna dorybė žėri,
 Turtai brangiausi šešėly lieka.

III, 10. MŪZAI

Lenkijos ir Švedijos karaliačio Vladislovo pašlovinimas

Sergstinti giesmes ir kitarą Klio,
Pasakyk man, kur nuo kalbų apsunkęs
Gandas oloje išdabintoj guli,
 Įveiktas miego.

Pasakyk (žinai juk tą vietą), kai jis
Snaudulio tingaus atsikrato, sapną
Pirštais jis baltais tenubrauks, nuo ilgo
 Miego suglebęs.

Pasakyk jam, lai į vežimą Saulės
Paaukuotą kops (vadeles jo Mūzos
Laiko), te paskelbs jis abiemis pasauliams
 Garsų triumfą.

Teapsako jis, kaip šarmotą žiemą
Barbarai krauju nūn sušildė Šiaurę,
Kaip paraudo nuo šiaurės vyrų kraujo
 Jūra žiloji.

Tegu liejas tau pagyrimai Indo
Žiotim septyniom, te varingas Lidas
Šlovina tave, tavo vardą didis
 Gangas teplukdo.

Lai apie tave garamantai gieda,
Lai apie tave sužinos, valdove,
Dakai, maurai, tie, kas iš Kidno geria
 Ir Enipėjo.

III, 11. *Kardinolo Pranciškaus Barberini pašlovinimas*

Iš kur tas dvasios polėkis, nešantis
Mane į tirštą miglą įsupęs, kad
 Aš vėtrų žirgus sustabdyčiau,
 Greitai per debesis kad nuskriečiau,

Aukštai pakibęs, džiaugčiaus regėdamas
Laukus lygiuosius, lūšną neturtėlių,
Karalių rūmus sau po kojom,
Kad vežime virš pasaulio lėkčiau.

Gal tai apgaulė, tuščias regėjimas?
Ar virš pasaulio margo tikrai skrendu,
Per spindulingą skliautą ir pro
Skaisčiąją saulę, kurią ugninis

Vainikas gaubia? Tėviškė šviesulių,
Dangaus auksinio juosta skaisčioji čia,
Žvaigždžių laukai; čia dešimt rūmų
Amžiną ratą padange suka.

O kurgi auksu man įrašyt skliaute
Didžiūno šlovę? Čia nemirtingasis
Plienu šarvuotas Orionas,
Kastoro žvaigždės greta dvi kviečia

Narsuolį. Ten gi Herkulis didis vėl
Šlove sau lygų Herkulį šaukiasi,
Antai senieji Grigo Ratai
Kviečiasi tą, kas šviesus ir naktį.

Gal jį, ryžtingą ir nepabūgstantį,
Man patikėti Liūtui, globojančiam
Ugninę Vasarą, pasėlius,
Šuns ir Cereros valdas gelsvasias?

Kuomet teisinga ir atkakli jėga
Padangių skliautui žėrinčiam atiteks,
Mergelė rudeninė laukia.
Ji Svarstyklės neklaidingas laiko,

Ji metų žirgus, valandas ji eiklias
Sutramdo. Šičia aš Plejades regiu
Ir Hiades, kurios užleidžia
Tau, o Pranciškau, Olimpą gimtą.

Antai svetingus debesis Fosforas
Praskirti bando. Ten Skorpionas vėl
Sustot mėgina, kad tavęs tik
Žnyplėmis ir geluonim nelieštų.

O auksakartis Liūtas Marmarikos
Karčius ir vilną švytinčią kerpasi:
Jis nori prigesinti savo
Liepsną, kur plaikstosi tartum karčiai.

Padangių skliautas šlovę įamžintą

Išsaugo. Kitką metai nusineša:
Dvarams ir skeptrams, ir kolonoms
Pražūtį lemia senatvės dienos.

III, 15. BARBERINI BITĖMS
Apie tai, jog prasidėjo medaus amžius

Skrajūnės Mūzų, gelsvosios pavasario
Dukros, Himeto pulkai,
Šviesi grožybe Atikos,

Čiobrelį dosnų nuolat lankantis būry,
Gerosios viešnios laukų,
Medaus nešėjos uoliosios,

Kam rūpestingai triūsti jums, laukus lankyt,
Kam jums skrajot po lankas —
Tėvynę jūsų žaliaja,

Jei, Barberini viešpataujant, tas taurus
Amžius, pasruvęs medum,
Atėjo — amžius, skirtas jums?

III,16. PAČIAM SAU

Kaip ilgai tuščius troškimus vaikysiuos
Lyg šaulys, kuris vien į orą šaudo?
Ko man reik, kai konsulas pats esu sau,
Pats ir senatas?

Eikite šalin, graužuliai įkyrūs,
Kviečiasi mane Helikono kalvos,
Kviečiasi giria pašvęsta ir skardžios
Olos Fokidės.

Kurgi ta ūksmė Helikono gojų?
Kidnas kur? Melsvųjų kalnų papėdėj
Tespijų uola? Ar skambieji Pindo
Gaivūs šaltiniai?

Akvilonas koks prie versmių jūsiškių
Ar sparnuotąja kvadriga Zefiras
Nulakins mane ir padės prie šalto
Kiros šaltinio?

Primenat jūs man šimtabokštę Romą,
Frigų akmenim jos namus išpuoštus,
Kapitolijaus jūs man menat kalvą
Ir Aventino.

Sąmanas švelnias čia skalauja tyliai

Vandenys tyri, čia skaidrus Klitumnas
Murma patylom, čia sraunus be galo
Teka Almonas, —

Trykšta skaidrios čia Hipokrėnės versmės.
Mūzoms pašvėsti atviri šaltiniai
Klega ir aplink gaudesys jų sklinda,
Vandeniui almant.

Teka Lyris čia ir Ufentas antras,
Trazimenas čia, iš gelmių skaidriųjų
Gintarus barstąs, Piavos bangelės
Rieda auksinės.

Ir Empūzai čia pašvėsta giraitė,
Tarp žalių krantų sruvenąs Ezaras,
Šokčioja lengvai jo bangelės greitos,
Žaidžia su vėju.

Glosto švelnūs čia šilto vėjo gūšiai,
Spindi čia dangus ir gamta vilioja,
Grožio nuostabaus kupina pakrantė
Džiugina širdį.

Skamba čia juokai nekalti ir pokštai,
Šnekos, pašaipų ir šmaikštumų pilnos.
Čia gėlių gražių krepšelius priskintus
Gracijos neša.

Šypsosi linksmiau čia septynios kalvos —
Romulo lopšys, ir malonūs vėjai
Glosto švelniai čia iškilus ir šaltus
Tiburo bokštus.

O šventos kalvos nuostabi grožybe!
Pranaše tiesos! Dainiau graikų lyros!
Febai, jei palikt panorėtum kartais
Aukštąjį Kintą, —

Čia ateik, kartu mudu leisim laiką,
Bet pirmiau atnešk (kas uždraus man?), Fuskai,
Užmirštas eiles, mano širdžiai mielas,
Garsiojo Flako.

III, 22. CEZARIUI PAUZILIPIJUI
Kad nepasitikėtu per daug jaunyste

Tu jaunystės džiaugsmas neapsigauk tuščiais,
Pauzilipijau, greit ratas lemties nuskries,
Ką pagrobia jisai, lekia greičiau negu
Nežabotas, smagiai skrendantis Afrikas.

Apgaulingas, deja, grožis jaunų dienų,
Einant metams, jisai nyksta ir gali greit
Tarsi stiklas sudužt, saulėj vašku ištirpt.
Šitaip rožė, kurią rytą pakirdusią
Glamonėjo šilti vėjai Favonijai,
Nudrėskė vakare audrūs Etezijai.
Parkos pirštai greiti pina lemties gijas,
Ir jau jų niekada ji išardyt neleis;
Laiko upė veržli neteka atgalios.
Tas laimingas, kuris trumpo akimirksnio
Nebrangina per daug, kas jau nusimetė
Laiko jungą, kuris žvelgia sujaudintas
Į padanges šviesias, mato žvaigždžių ugnis,
Lyg gimtųjų namų žiburius languose.

III, 23. JULIJUI ARIMINUI

Tik dvasios turtais esame pranašesni už žvėris

Laimės tau tikrai, Ariminai mielas,
Perlai neatneš iš garsaus Hidaspo
Nei namai, kedru išpuošti, nei auksą
Plukdantis Hermas.

Neieškok tuščiai, kur pasauly teka
Upė per lankas, nešdama daug aukso.
Lai dorybė tau bus didžiausias turtas,
Dieviška laimė.

Tegu vienas kels kuo aukščiausias sienas,
Deimantu remtas, iš akmens
Sipilo Kolonas statys, kad, pasiekęs Stiksą,
Kitas sugriautų.

Bet už jį tikrai turtingesnis paukštis,
Sabos miškuose paryčiais pabudęs,
Ar žuvis, rusvam vandeny Hidaspo
Nardanti greitai.

Kitas teišpuoš savo palą perlais,
Apsijuos diržu iš brangaus metalo;
Kitas lai pečius apsisiaus tiriečių
Purpuro rūbais.

Bet vis tiek gražiau sparnelius marguosius
Papuošė gamta Filomelei pilkai,
Gražesni šlakai gintarinį kailį
Lūšims nubarstę.

Rengia mus avių išauginta vilna,
Saugo per šalčius šiltas vilko kailis,
Puošia drabužius rudaplaukės lapės

Kailis ar bebro.

Žmones nuo žvėrių vien dorybė skiria,
Iškelia aukštai mus dvasia skrajūnė,
Jos sparnai greiti mus nunešti gali
Ligi žvaigždynų.

III, 24. JONUI RUDAMINAI
Mirus jo broliui Jurgiui Rudaminai

Taip žaibas kartais tarp debesų juodų
Kirčiu trišakiu skelia dangaus skliautus
Ir virš tingios derlingos žemės
Jo įnirtinga liepsna sublyksi,

Tarytum būtų laisvėn ištrūkęs jis,
Palikęs būstą murmančių debesų,
Per vėjams atviras platybes,
Per Akvilono išgriautą mišką,

Per platų lauką, kalnus ir tarpeklius
Ugnim greitąja perskrieja jis, ir štai:
Ir Hemas pritrenktas, ir Kalpė
Galvas aukštąsias prieš jį nulenkia.

Liepsnų baisiųjų apsuptas, lekia jis
Ir kelia siaubą vargšams visiems žmonėms.
Užgriūva juos dangaus galybės,
Krūvos griuvėsių griausmus palydi.

Kalnai vaitoja ir, skildami perpus,
Baisingą griūtį sukelia su trenksmu,
Tą dundesį padangėm neša
Šėlstančio Noto audringi šuorai, —

Taip priešus puola Rudamina narsus,
Mirties garbingom dulkėm nuklotas, jis
Gretas pralaužė musulmonų
Ir įnirtingą pradėjo mūšį.

Šlovės didžiausios laurus žadėdama
Ir didį garsą, sielų valdytoja,
Garbė, dažna mirties bičiulė,
Vedė jį ten, kur daugiau gelonų.

Narsa, Dorybė ir Pamaldumas ją
Lydėjo. Sekė narsų kareivį jos,
Mirtis kur siautė pražūtinga,
Mulai maurojo ir zvimbė strėlės.

Lemties sutikti veržėsi drąsiai jis,

Iškėlęs galvą, priešus kapodamas.
Mirties Rudamina nepaisė
Ir neieškojo pigaus triumfo.

Sėkmingam mūšy savo švitriu kardu
Jis baudė priešų išpuolius ir skriaudas,
Ir barbarų kohortos gausios
Jo negalėjo įveikti niekaip,

Kol priešo kardas kliudė staiga ir jį.
Galva nusviro. Krito nuo žirgo jis,
Tačiau vos gyvą jį pakėlė
Jo palydovės — Šlovė, Dorybė.

Rankas ištiesus, skuba sutikti jo
Žvaigždžių valdovė, amžiais gyva
Garbė, Karieton aukso įsodinus,
Liepia jam kilt į dangaus aukštybes.

0 Gandas sklinda lyg trimitu garsiu.
Jis skelbia amžiams žinią šlovingąją.
Valio, triumfe! Tarp žvaigždynų
Rudamina amžinai gyvena.

III, 25. JONUI RUDAMINAI *Mirus jo tėvui Jonui Rudaminai*

Nors kartais būna, jog apgauli šlovė
Kviritą supa, lankstosi jam minia
Klientų ir visur jį lydi
Priesaiką davę būriai kareivių,

Nors jam po kojų tviskantys kilimai
Ant žemės guli, džiugina jo akis,
Nors gina jį kohortos stiprios,
Skydais ir ietimis apginkluotos,

Bet atkakliosios deivės kandžių juokų,
Klastų niekingų jis neišvengs taip pat
Ir nuo svečių sukkelto triukšmo
Jis nepabėgs iš namų savųjų;

Užmiršęs viską, jis nepajėgs išeit,
Širdis kur šaukia, veržiasi kur dvasia,
Niekingas žemės šios valdovas,
Jis nepakils į dangaus mėlynę.

Darbų kasdienių dulkės nusėda jį,
Vargai kamuoja, slegia lemties kaita.
Ir sunkūs rūpesčiai užgriuvę
Dvasios sparnams išsiskleist neleidžia.

Bet ką į aukštą sostą dangaus namų
Mirtis iškėlė, žemę palikusį,
Tasai lyg paukštis veržias aukštin —
Ten dabar mūs Rudaminos kelias.

O kaip jis skrieja tarp debesų rūščių,
Lengvų vėjelių nešamas ir džiugus,
Per sunkiai pereinamą kraštą
Veržias jisai į pilis aukštąsias!

Dar nepatirto skrydžio pagautas, jis
Praskrido žemėj dunksančias trobeles,
Žmonių būrius ir į laimingus
Rūmus dangaus kaip svetys įėjo.

Jį čia pagarbiai vedė Religija,
Vežimą puošnų — sielos taurios namus —
Dorybė jam pelnytai skyrė
Ir per aukštybių erdves lydėjo.

Bažnyčios aukštos žemėje mena jį,
Nes, Dievui remiant, dosniai globojo jas,
Todėl dabar dievų buveinės,
Aukštas dangus jam už tai atlygins.

Čionai žvaigždynų spindinčiam vežime
Arba prie Dievo sosto visai arti,
Lengvai ant debesies parimęs,
Žemišką būtį stebės po kojom.

Karalių kardus jis ten matys žemai,
Žvaigždes karalių, puošiančias jų kaktas.
Ir fascijus matys tironų,
Spindinčius gal nuo pralieto kraujo.

Matys kaip mirksi žvaigždės visai šalia,
Kaip slenka tankūs debesys dangumi,
Apžvelgs plačius didingus miestus,
Griūsančius tuoj, kaip likimo lemta.

III, 27. *Pirmojo akmens dėjimas*
Kai Jonas Karolis Katkevičius, ruošdamasis į žygį
prieš turkų imperatorių Osmaną, pradėjo statyti
Mergelės Marijos bažnyčią prie Kražių Jėzaus draugijos kolegijos

Antai kaip saulėj blykčioja dedamas
Dangaus valia į pamatą būsimo
Šventųjų rūmo, į kurį jie
Leisis iš skliauto, akmuo kertinis.

Nė olimpiečių nešurmuliudavo
Tokia gausybė, kai susirinkdavo
Pagerbt Korinto Griausmavaldžio
Ir pasirungti į Istmą graikai.

O, marmurinis būste, gyventojams
Dangaus aukštybių skirtas esi. Tavy
Gyvens ir Motina didžioji,
Ir visas pulkas šventųjų amžiais.

Riedėk laimingai ir nusileisk į pat
Gelmes tamsiąsias žemės, nes į tave
Turės kolonomis tvirtosiom
Remtis visa šventykla didinga.

Ateis diena, — čia, prieš atnašaudamas
Aukas, į švęstą vandenį panardins
Rankas ir negailės nei dangui,
Nei aukurams atnašų šventųjų

Koks nors garbingo luomo garbus narys.
Džiaugsmingą dieną veidą nušvitusį
Atgrėš į altorius, apžvelgs ir
Minią didžiulę giedru žvilgsniu jis.

Po to, pakilęs virš paprastų žmonių,
Iškels į dangų šventąją dovaną,
Kuriai ir sausuma, ir jūros,
Šėlti paliovusios, nusilenkia.

Žyniai, sutviskę purpuro apdaru!
Žvaigždynai jūsų maldai neliks kurti,
Kai melsitės už karo vadą
Karolį ir jo karius, už juos kai

Šventiesiems mielą auką aukosite,
Nes savo viltį patiki jums jisai
Ir jūsų lūpoms; jis tėvynei
Ir Griaumsvaldžiui ginklus aukoja.

Te jūsų maldos karą, kurs atslenka
Nuo Propontidės, padeda sustabdyt
Klastingą Istrą ir geloną,
Baisų tarytum angis nuodinga.

O iki tol te Karolis vežimu
Greituoju Marso mūšin skubės, tegu
Pulkus belaisvių masagetų
Jis parsives prabangiam triumfui.

Tegu lydės ši karvedį pagarbių
Kviritų Meilė, Nuopelnų didelis
Būrys ir apšlakstytais kraujo
Purpuru ginklais šlovė, ir Džiaugsmas.

III, 29. BIČIULIAMS BELGAMS

Aš aplankyti tolimą Belgiją
Širdingai trokštu. Veskite, Gracijos,
Pegasą iš Permeso slėnio,
Kamanas jam iš šventų girliandų

Užmaukit. Kaip jis karmo ausim ir kaip,
Pažinęs dainiaus mylimo balsą, tuoj
Sužvengia! Kaip jis nerimauja,
Kamanų prašosi ir žvangučio,

Išrietęs sprandą! Raitas ant jo ir aš
Galiu vangiuosius debesis perskrosti,
Viršum žemynų skrieti, patį
Belerofontą danguj pralenkti.

Štai jau Karpatai liko toli, antai
Snieguotą Krako galvą regiu žemai,
Jau virš Karkinos bokštų skrieju
Ir virš kalvų Karodūno seno,

Viršum žilosios Peukės. Lekiu aukščiau
Už Kalaidą, Zetą ir tėvą jų,
Nors Oritiją, Erehtėjo
Dukterį, nešė sparnuotas vyras.

Skraidina žirgas, Elbės nei Reino, nei
Skaidriosios Mozos kojom neliesdamas,
Mane. Puošniuosius Andoverpės
Rūmus regiu ir valdovą Skaldį.

Bolandai, pirmas mano bičiuli, būk
Pasveikintas! Aš puolu į glėbį tau,
Glaudžiuosi prie karštos krūtinės,
Kaklą apsikabinu. Man gera

Žiūrėt į šventą veidą, regėti, jog
Dievybė glūdi jo šviesioje širdy,
Išgirsti kalbantį jo lūpom
Dievą. Po to į akis man krinta

Kilnaus Habekvo Mūzų paženklinta
Kakta ir lyrą glaudžianti taip dažnai
Krūtinė. Dainiau, vertas linksmint
Dangišką puotą, dievų nektarą

Giesme pasaldint, leisk Sarbievijui,
Ant tavo kelių galvą padėjusiam,
Po gurkšni gerti iš tavosios
Iškalbos ir iš giesmių šaltinio.

Kuris gi ščia pranašas atskuba,
Rankas išskėtęs? Aš Tolenarijų,
Jo spindinčias akis pažįstu,
Dvasią, kuri tik trumpam apleidžia

Šventųjų draugę. Tėve, atskleiski tu
Man Dievo valios paslaptis auksines,
Didingų žodžių paklausyti
Leisk ir pažinti visas tavosios

Širdies dorybes. Kas gi Hortenzijaus
Neatpažintų, jo išminties šviesios?
Kas nepažintų Dierikso
Ir atsispindinčių žvilgsny dvasios

Puikiųjų lobių? Kaip gi man Hoschijų
Dar apkabinti, kaip dar priglausti man
Ir Mortieri, ir Libentą,
Valijų, Hezijų, širdžiai mielą?

0 didžiavyriai, amžių verti senų!
Kaip spindi kilnūs užmojai veiduose!
0 šypsena, giedra, džiaugsminga,
Skleidžia malonią dorybės šviesą.

Kaip puikiai žėri purpuru jų veidai!
Toksai skaistumas — tai prigimties taurios
Tikriausias ženklas; prie didybės
Tinka meilumas kalbos ir būdo.

Kai atgaivinti žuvusią padermę
Deukalionas ėmėsi žemėje,
Nuslūgus jūrai, ir, išmėtęs
Akmenis, pavertė žmonėmis juos,

Prie Mozos, Skaldies pats nežinodamas,
Likimui lėmus, metęs per petį jis
Grynuolį aukso (sklinda gandas) —
Užgimė taip padermė auksinė.

Rūstumo žymę nuo malonių veidų
Nutrynė, pyktį įveikė šypsena
Meilia ir tuoj palei Rodaną
Ir palei Reiną tauraus metalo

Šviesa savaiame spindinčius papročius
Jie paskleidė; ir trauktis iš tos šalies
 Suskato klastos, o pavydas
 Tuoj į atokiąją Tulę spruko.

Išliko šitas aukso švytėjimas
Veiduos ir žodžiuos belgų ir sklinda jis
 Visur savaiame. Bet netrukus
 Iš geležies pragaištingos kilo

Kitokie žmonės. Ėmę maištauti, jie
Pripratino prie žygių žiauriausių tuoj
 Savus vadus. Ir kur jus, vargšai,
 Amžinas karo verpetas neša?

Narsieji vyrai, Belgijos liūtai, jūs
Iš gimto lizdo veskit karius, ginklus
 Gabenkit, nes pagimdė šitas
 Kraštas nesantarvę ir ją kursto.

Tėvynėj veltui tikitės jūs sulaukt
Ramesnio meto. Dunda seniai karai
 Ir griaudi barbarų Gradyvas:
 Šalį užpuolė jau trečias priešas.

Kapus senolių pridera padabint
Naujais trofėjais, pridera apstatyt
 Dešimtimis laivų achajų,
 Karpato, Jonijos jūros krantą.

O, jei paskęstų jūroje plačioje
Tingumas mūsų ir nešlovė visa!
 Kiek žygių kildamas išvystum,
 Kiek — nusileisdamas, mielas Febai!

Tu, Puteanai, tąsyk Atėnuose
Tuoj karaliją senąją išminties
 Panėcijaus atkurtum, Mūzoms
 Ir Padorumui šventyklą skirtum.

Didžiam Sokratui nenusileidžiantis
Tiesos skleidėjau! Kiek tavo portikan
 Uolaus jaunimo sugužėtų,
 Kokios klausytojų minios plauktų!

Kiek didžiaviryių dėtus tavus žodžius
Širdin, jei šauktum lyg Demostenas juos
 Kovon! Kiek scenų lyg Sofoklis
 Imtum Melitės koturnais drebint!

0 Boelmano balsą griausmingą ir

Jo iškalbingą žodį išgirdęs, aš
Skubėčiau per lelegų, daku,
Edonų, trakų žemes jo linkui.

Tad kur per erdvę neša mane viltis
Ir mano žirgas? Aš pranašauju, jog
Jau greit, nesantarvę pamiršę,
Belgai sulauks laimingesnio meto.

III, 30. KVINTUI ARISTIJUI

Matai, bičiuli, mokame tik svajot
Apie didingus darbus. Tačiau kuris
Išdrįs pirmasis, karui kilus,
Perplaukt Egėjo ar kitą jūrą?

Laikai šlovingi baigėsi praeity,
Viltis ir baimė aukština juos nūnai.
Mintim vien siekiame rytojaus,
Rankom sučiupt jo, deja, nemokam.

Kai laiko bėgsmas jaunas dienas nuneš,
Kariauti imsime seniai patarimu,
Ne pavyzdžiu, ir tempsim paskui
Savo baisaus ištižimo pančius.

Tad savo amžių, tokį aptingusį,
Karu ir žygiais nesibijok sukrėst;
Dievai juk tau troškimą davė
Vardo kilnaus ir darbų šlovingų.

III, 31. BALTAZARUI MORETUI

Lyrinė panegirika

O šlove Mūzas mylinčios Belgijos,
Šviesioji žvaigžde, Lipsijaus pažiba,
Moretai, tau ant žalio Skaldies
Kranto statau aš koloną aukštą,

Citra sušaukęs akmenis ir uolas.
Nei išišėlęs Austras jos neįveiks,
Nei Okeanas, iš pat dugno
Versdamas vandenį, nenuplaus jos.

Ją puošia rožės vos prasiskleidusios,
Žibuoklės, kitos kvapniosios dovanos.
Aplinkui ją vynuogienojas
Niekad nevystantis apšivijo

Liaunom šakom. Jai lenkias ir sveikina

Iš tolo aukštos uolos Keraunijų,
Karpatai, siekiantys septynias
Grižulo Ratų žvaigždes, Rodopė —

Dangaus snieguotas ramstis. Sudrebino
Skliautus praaugus debesis kolona;
Žvaigždžių vežimą ir griaustinio
Žirgus sustabdė, iki žvaigždynų

Iškilo ji — net trejeto tūkstančių
Pėdų aukštumo. Alpės lotynų daug
Žemesnės ir žila Pirėnė,
Afrikos Lunos kalnai aukštieji.

Ką man iškalti akmenyje, ką jis
Byloti turi? Vengia mani sparnai
Šlovės tavosios vandenyno
Ir iš garbingojo vardo uosto

Neranda kelio. Tai, kas didu, puikiom
Dorybėm žėri. Joms neprilygs šlovė,
Kuri kilmingą ir bekilnį
Garsina, nors ji ir švyti skaisčiai.

Kapuos etruskų cezarių pamiršti
Vardai sudūli. Šlovę, kurią valdžia
Ir pagarba didžiausia teikė,
Baugūs šešėliai ūmai aptemdo.

Dažnai nuo aukso aukuro nutrina
Vardus pavydas. Bet neapgaubs tavęs,
Moretai, juodas Acheronto
Vakaras sutemomis pagiežos,

O patekėjus tavajai šlovei, pats
Pavydas žus. Mat tu — šeimininkas sau,
Turtuolis tu, nes trumpaamžės
Deivės patyčių gali išvengti.

Kai, maloningo Lipsijaus mokomas
Sokrato žodžiais, aidintį portiką
Lankei jaunystėj, ten garbingai
Amžiną šlovę pelnyt išmokai

Brangiausia kaina — mokslu ir žiniomis.
Tu pats prie darbo, mielo dievams, vargsti
Ir bičiuliaujiesi su svečio
Krašto išminčiais, o tavo amžių

Pratęs vaikaičiai. Ramią senatvę tu
Paskyrei knygoms. Jaunas tu tarnavai

Merkurijui ir Apolonui,
Mūzoms ir Gracijoms - visą amžių,

Kai tik Plantenų upės plačia vaga
Tu mokytum savojo vandenį
Ėmei plukdyti. Atmintin tau
Dieviškų dainių įstrigo daugel.

Klusniai vagoja popieriaus baltąjį
Dirvoną plunksna, kokią bepaimi.
Tarnauja ir budrus mėnulis
Tau, ir Uranijos tylios naktys.

Tačiau ką plunksna sukuria, tą lengvai
Audringi metų vėjai nusineša,
Jei to neprislegia metalo
Svoris ir švinas sparnų greitųjų

Nekausto, kol iš puslapių, išpraustu
Rėmelin, ėmus popieriui po presu
Sunkiųjų aimanuoti garsiai,
Gimsta knygelė plona iš lėto.

Sudėti verta daug apie tai giesmių,
Tačiau nuklyst už Pindaro Gadų man
Kamenos draudžia ir pradėtą
Aukštą, tarytum Heraklio stulpas,

Koloną liepia traukiant skambias giesmes
Pabaigti. Tau gi daug atvirų kelių,
Ir pas tave iš jų ne vienu
Greitos šlovės keturkinkės skrieja.

Mat pagarsėjai talentais tu puikiais,
Atmintimi, daug šimtmečių gebančia
Aprėpti. Žinomos tau visos
Tiesos, kurių kitados Sokrato

Ratelis mokė, ir ką išminčius iš
Stagiros teigia. Nei gražbylystės tau
Nestinga, nei lengvumo plunksnai.
Likti nežinomam ar prasčiokų

Tepamėgtam tau nedera: vertas tu
Visų didžiūnų pripažinimo. Net
Valdą ir Romą, ir Europą
Urbonas, Lacijaus tėvas, teikė

Tave į būrį mokytų valdinių
Priimt. Koloną aš pastačiau. Joje
Iškalsiu: „Tu — žvaigždė, valdovams

Lygiai miela ir visiems piliečiams."

III, 32. DRAUGAMS

Ketina pasišvęsti teologijos studijoms

Skambių Kamenų mėgstamas, neseniai
Buvau jų dainius; nūn uždrausta daina,
Nutilo skambesys kitaros,
Išsis lyra, neužbaigus posmų.

Fleita bedarbė ir užmiršta lyra
Ant vagio kabo, — galit nutraukt stygas
Sidabrines, draugai manieji,
Nereikalingos man šitos stygos.

O tu, Temide, sauganti auksines
Menes žvaigždynų, vaikštanti po šviesius
Pasaulio rūmus, tu nutrauki
Mokslus kuklios, santūrios Minervos.

IV, 3. CEZARIUI PAUZILIPIJUI

Išminčiaus valdos

Kad plačios valdos trakų grėsmingųjų,
Baugu mums, lenkai. Valdo kur kas daugiau
Tasai, kas vienas, atsiskyres
Savąją valią kaip ginklą gniaužia.

Silpnos krūtinės skydais patikimais
Tu nedangstyki, šono nepratinki
Prie suveržtų šarvų, o mielo
Kaklo — prie lanko ir prie strėlinės.

Ar suptų kimbrai, getai ar dar koks nors
Rinktinis pulkas net iš Britanijos,
Nėra ko stengtis: pats — kareivis,
Pats sau kovotojas tu, pats — vadas.

Valstybės mažos mes, Puzilipijau,
Bet kas paklūsta sau, tas išties yra
Didingas, jeigu jis tik pats sau
Leidžia įstatymus, pats ir vykdo.

Valdovais daro ne palyda karių,
Ne purpurinis apdaras, suteptas
Krauju, ir ne kakta, sužibus
Auksu tauriu ir glotniaisiais perlais.

Valdovas — kvailą baimę kas įveikė,
Kas, likęs vienas, ima stovyklą rengt,

Kas nuolat dvikovon garbingon
Negandas ir savo lemtį kviečia.

Nepataikauja veidu jis nedoros
Minios sprendimams. Jo nepaveikia nei
Žiūrovų minios, nei trofėjai,
Nei trumpalaikės šlovės šešėlis.

Laimingas tas, ko niekad neprivertė
Sunkumai tarti žodį nuolankų ar
Šlovė — išdidų, tylomis kas
Bandančiai lemčiai į veidą žvelgia.

Kas nevaitoja, pirmąkart sužeistas,
Tasai kovoja visad tylėdamas.
Kas moka nesėkmę nuslėpti,
Tas ir nelaimę iškęs garbingai.

Nors remtų vilnys griūvantį dangų, kur
Tik bepažvelgsi, nors vien ant jo liepsnas,
Bangas ir nuolaužas pasaulio,
Jūras visas įsiūbavęs Austras

Suverstų, jis vis iš išminties aukštos
Tvirtovės bokšto linksmas stebėtų tai,
O jei dangus ims griūti, jis tuoj
Krintantį skliautą pečiais parems ir

Pasaulį gelbės, smūgį atremdamas.
Sustos prie žemės kapo apverktino,
Tarp skliauto nuolaužų jis — gyvas,
Dingusio amžiaus jis palikuonis.

Ir iš aukštybių žvelgdamas pamatys,
Kaip tai didinga, ką jis įgijo, ir
Kaip menka, ką apleido. Jis jau
Be abejonės Olimpą rinksis.

Tenai, kur grįžti trokšta, jį sugražins
Lemtis, kai priešo kardas arba liga
Jį pastūmės į paskutinį
Kelią. Atplaukiame vieną sykį

Salon, kurios link iriamės visą laik,
Ar kaip valdovai vandenį skrostume
Laivais didingais, ar plukdytų
Mus, kviritus, tik menka valtelė.

Mane laimingą lai aname krante
Paliks neštuvai. Tai, kas mirtinga, jau
Apleidžiu. Ko gi man bijotis

Amžino kranto ir jo ramybės?

IV, 4. *Garsioji lenkų pergalė*
sutriuškinus Turkijos imperatorių Osmaną mūšyje prie Chotino
1621 metų rugsėjo 3 dieną
Galezo, Dakijos žemdirbio, daina

Garbus Galezas, Dakijos žemdirbys,
Šalia derlingo Istro gyvenantis,
Laukus beardamas savuosius
Išvertė skydų, šalmų ir kaulų

Krūvas didžiausias, likusias nuo karų.
Tad saulei slenkant link vakarų, vėlai,
Pavargęs jaučius jis iškinkė
Ir atsisdėjęs jiems taip dainavo:

„Jauteliai mano, pasiganykit čia,
Kol leidžia laikas, kolei aplink ramu,
Žolės žaliosios pakramsnokit,
Rūpesti mano, jauteliai tingūs.

Kol nugalėjęs lenkų karys narsus
Parimęs ilsis, rūstaujās ir budrus.
Ak, lenke, kiek moldavų žemėj
Tu paguldei nugalėtų trakų.

Žūties bistonų pastebiu dar vietas:
Ten guli skydai, žuvusių pamesti,
Pakelėse ir ant kalvelių
Mėtosi ginklai, boluoja kaulai.

Rūstus sarmatas ėjo per šiuos laukus
(Menu, belaisvis turkų buvau tada).
Čia auksu ir variu žvynuotas
Savo pulkus išrikiavo turkas.

Ak, kokį mūšį teko matyt tada,
Kai ietys švilpė Dakijos laukuose
Ir Marsas lyg audra grumėjo,
Kintančią sėkmę žadėjo ginklai.

Trumpam sustojo tarsi veržli audra
Plieninės gretos, pult pasirengusios,
Kol debesys sieros ugniniai
Dangų aptraukė, sugriaudus ginklams

Tada tik puolė: pulkas vienu — kitus
Ir vyras vyrą, rankom susirėmė,
Atsimušė į kardą kardas
Ir sužvangėjo į skydą skydas.

Ne taip šiaurinis vėjas ledų kruša
Laukus nusiaubia, griausmas kalnų ne toks,
Kai Austras šėlstantis atūžęs
Rauna iš žemės galingus uosius,

Kokia užgriuvo mūšio lauke karius
Liūtis varinė. Viskas sumišo čia:
Narsumas, įniršis ir pyktis —
Vedė į mirtį šlovės troškimas.

Ilgai dvejojo laimė šitam kare,
Kam lemti sėkmę: turkų karių daugiau,
Bet lenkų pajėgos negausios
Savo narsa įbaugina priešus.

Bet ko kidonai traukias? Kodėl staiga
Iš mūšio bėga dahų baili gentis?
Atgal pasuko arklius serai
Ir kilikiečių pulkai raitieji.

Jau neįstengia vargšai bėgliai atremt
Narsių sarmatų. Lenkas iš čia mitrus,
Iš ten lietuvis veržias; šitaip
Dvigubas žaibas į tamsą trenkia

Arba dvi upės nuo iškilių kalnų
Žemyn taip srūva, nešdamos su savim
Miškus ir visą gyvūniją,
Versdamos žemėn medžius aukštuosius.

Kaip sėja mirtį prūsas žiaurus ugnim
Varinių ginklų! Argi praleist galiu
Livonų narsą arba rusų,
Vedančių mūšin pulkus be baimės?

Mačiau, kaip bėgo jūsų išgąsdinti
Bistonai, metę pusmėnulių savus,
Iš priešų vėliavas išplėštas,
Debesį, kojų žirgų sukeltą.

Narsa kovojo vyrai, ne skaičiumi:
Ir vienas kirvis iškerta juk miškus,
Ir vos keli ereliai kartais
Būrį balandžių lengvai išgaudo.

Ak, kiek lavonų liko gulėti čia!
Ir kiek edonų, bėgančių paskubom,
Laukus nuklojo! Otomanas
Graužia lig šiol lenkų ietį aštrią.

Čia krito turkas, ietys čia pervėrė
Arabų pulką, čia po tinklais sunkiais
Karakas guli nebegyvas,
Savo tironui žadėjęs kelti

Džiaugsmingą puotą. Viltis per dideles
Nubaudžia Dievas pražūtimi baisia,
Jis pagyras tuščias išjuokia
Ir neišpildo besaikių norų.

Tai kurgi traukia posmai šitie mane?
Žirgai, ne jaučiai nešti turėtų juos.
Nutilkite, prastuolės Mūzos,
Kovai šitai apdainuoti reikia

Skambaus trimito ir geresnės dainos,
Kurią gal ainiai mūs tolimi sudės.
Mane prie jaučių verčia grįžti
Ir prie arimo tamsa vakarė."

IV, 7. CEZARIUI PAUZILIPIJUI
*Karaliaus ir pranašo Dovydo poezijai
lotyniškoji poezija neprilygstanti*

Jei kas išdrįstų Jesės giesmes šventas
Kartot lotynų lyros ritmu, tasai
Didingo Babilono bokštų
Aukštas viršūnes ardyt išdrįstų.

Kaip plūsta Vysla Lenkijoje, kai šlaitais
Karpato griūva vandenys šniokšdami,
Taip Izaoko dainiaus lūpom
Liejasi žodžių versmė beribė.

Kaip vedė savo bandą į nuošalius
Slėnius piemu, virš šalto Jordano ar
Viršum Betliejaus samanoto,
Ar Akarono bangų skaidriųjų;

Giesme saldžiaja amžius gražins senus,
Medaus šaltiniais srūvančius, atgalios
Ir vyno upelius, ir naujo
Pieno skalaujama seną krantą.

Ar, lyrai liepiant, ietis karingas vėl
Karys ištraukia, dedasi šarvus vėl,
Skydu karalius šventas dengias
Ir kalaviją didžiulį segas

Prie savo šono: gali uždegt blyškias

Žvaigždes grėsmingu spindesiu kardas ir
Tautas, valdovus, karalystes
Plieno baisaus ašmenim kapoti.

O gal didingą atveria amžių prieš
Krikščionis ainius ar sprendimus, kurie
Dangaus didinguos vartuos kabo,
Arba žmonių ir aukštybių Tėvą

Pasaulio rūme rodo žvaigždėtam, kai
Rūstus ant aukšto debesio stovi ir
Pasitarimui vadovauja
Pats tarp teisėjų dievų viršiausias;

Šalia štai — Baimė aukso rūbu,
Lemtis, Tiesa, lygybės siekianti, o greta,
Ant suolo to paties, Skaistybė
Sėdi, Įstatymai teisingieji.

Kas apsakytų ritmais darniaisiais iš
Šviesos nuaustą mantiją? Kas dangaus
Žydrojoj palapinėj sėdint
Jį pavaizduos, diademą ryškia,

Žvaigždėm nusėtą? Kaip drabužiu plačiu
Pasaulio aslą braukia auksinę ir
Žvaigždynus apvadais nušluoja
Dievas, — kas tai sugebės parodyt?

Suvilgo lyrą Nilo bangoj, kuomet
Iš Faro veda Mozę ir jo būrius
Doruosius — ainius Izaoko —
Vandenimis Eritrėjos jūros.

Štai verias jūra — meistriška lyra ją
Praskyrė — slūgsta vandenys ir tvirtai
Sustingsta: aukštos marių bangos
Einančius marmuro sienom supa.

Tave išvydę, Dieve, nurimo ir
Per pusę skyrės vandenys, į šalis
Nuslūgo: baimė surakino
Aukštas bangas ir sustingti liepė.

Didingas griausmas sukrėtė ir žemes,
Ir aukštą skliautą, trenkdamas iš dangaus
Ginkluoto; jį plyšiu raudonu
Perskrodė kiaurai galingas žaibas

Ir, krušai byrant be paliovos, bangoms
Ir liepsnai siaučiant, grumiantis neramioms

Audroms su vėjais, faraono
Didžiojo raitelius, jo vežėčias,

Ginklus pačiupo jūra, gausiom bangom
Užliejo, — vardą kruviną ne bergždžiai
Nešioja ji: kraujuotą plyšį
Mena vanduo, ligi šiolei saugo.

Virš keturkinkių vėjų vežimų tuoj
Iškilo Dievas, pats nugalėtojas,
Zefirus, Notus pažabojęs,
Įtempė vadžių diržus šventuosius.

O krištoliniais plojo aplink delnais
Linksmi upeliai ir tarsi avinai
Viršūnės aukštos šokinėjo,
Ėjo rungčių, net miškus apvertę.

Mes nemokėsime, o Puzilipijau,
Šiurkščiais balsais taip puikiai giedoti: nei
Sarmatų mūzos čia negelbės,
Dardano menas paliks bejėgis.

Gal pabandykim lyrą Saliamono,
Nors ir silpnoki esam, prakalbint ir
Skaisčiausią kvieskim Sulamitą,
Tyrąją ugnį giesme įžiebkim.

IV, 11. ŽYGMANTUI LETUI
Pataria niekinti tuščią garbę ir tylėti

Letai, kam bėglios mums šlovės vaikytis?
Ji pabėga lyg maurus arba partas
Ir, už nugaros kai kada užėjus,
Smogia nelaukiant.

Vienuose namuos neilgai svečiuojas
Šnekomis žmonių įsigytas garsas:
Surenka gandus jis visus, sumaišęs
Tiesą ir melą.

Tai nulėks kitur ir nutūps lyg paukštis,
Lizdą ketinąs susisukt, bet vos tik
Ji tuščiom šnekom užliūliuoja širdį, —
Kyla padangėn.

Ta šlovė tikra, kuri vengia garso.
Saulė į save mums žiūrėt neleidžia:
Kas paslėpt save nuo kitų įstengia,
Tampa didesnis.

Kas širdies turtus paslapy išlaiko,
Bus tikrai saugus minioje triukšmingoj,
Rūmuose, nors ten įtarumas klesti,
Valdo jis puikiai.

Pro tylius krantus be pavojaus plaukia
Laivas, bet vos tik ims dundėti uolos,
Vairą šonan suk, kad saugus pasiektum
Savąjį uostą.

IV, 12. JANUI LIBINIJUI
Teisina savo vienišumą

Ko aš slepiuosi, klausi, Libinijau,
Menkoj trobelėj, delsdamas ją palikt,
Kai man visi, duris atvėrę,
Kviečia užėiti į savo rūmus?

Savęs aš pilnas. Ko man daugiau norėt?
Savy slepiuosi ir atsiskyrusios
Stebiu savosios sielos sceną,
Apžvelgiu tuščią būties teatrą.

Mane tik viena jaudina: kaip aš pats
Atliksiu savo vaidmenį dramoj šioj,
Ar bus patenkinta Dievybė,
Ar pasitiks jį karštais plojimais.

Lemtis kiekvieną veiksmą juk vertina:
Ji vieną giria, kitą — apkaltina.
Tad jei mane gerai įvertins,
Būsi laimingas, nors nieks nemato.

Šlovės triukšmingos aš nekenčiu kelių
Išmintų: Gandas iškelia kartais ją
Su vėjais palankiais aukštybėn,
Bet pasiviję pavydo strėlės

Ar pavyduolių tūžmo pilni balsai
Sparnus netvirtus ir neužgrūdintus
Jai pakerta, į nuogą žemę
Krinta jinai ir skausmingai trenkias

Į kietą uolą. Tad lai paslėps mane
Mana dorybė. Populiari šlovė,
Iš lūpų skrisdama į lūpas,
Te nesilanko po mano stogu.

Dorybė vengia, net jei verta yra,
Šlovingo garso. Kuo nuo žmonių toliau,
Tuo mus rečiau pasieks pavydas:

Mėgsta mat jis su draugais ateiti.

IV, 13. CEZARIUI PAUZILIPIJUI
Nesėkmes reikia išstvermingai pakelti

Jei blogybes pašalintų
Graudžios ašaros, aš už sidonietiškų
Deimantus nusipirkčiau jas
Ir brangių vėrinių nepagailėčiau joms,
Bet, kaip kelia javus rasa,
Taip ir verksmas gailus didina liūdesį.
Spaudžia ašara ašarą
Ir pačiu savimi skausmas maitinasi.
Jei likimas nors vienąsyk
Silpną vyrą kada matė drėgnom akim,
Tą be gailesčio jis daužys:
Vien bežodės tylos bijo bloga lemtis.
Tad neverki, neverk dėl to,
Ką nelaimė laikai, o Pauzilipijau.
Lemtį laistančios ašaros
Ją tik ugdo: akmenis nesudaužyt ranka,
Jeigu skruostus sausus matys,
Trauksis bėdos tolyn, jas išstvermė įveiks.

IV, 14. KRISPUI LEVINIJUI
Paklaustas, kodėl keliaudamas dainuoja, atsako

Kai manų pečių ryšuliai nespaudžia,
Kai grįžtu namo į kraštus gimtuosius
Ir laimingas tuo, ką turiu, dainuoju
Linksmą dainelę, —

Tu liūdnai tyli: įkvėpimą tavo
Blaško rūpestis, sunkiai slegia auksas
Ir draugai, kurie nusiųks netrukus,
Linkę išduoti.

Tas turtingas vien, kas neturi nieko,
Kas turtus savus sutalpina saujoj;
Su savim tasai tai, ką turi, neša,
Kur tik beeina.

Ko man gali trūkt, jei netrokštu nieko?
Man patinka vien žavūs Pindo slėniai.
O šventa giria! O laimingas sodžiau!
Linksmos Kamenos!

Kur tik beeinu, kur nuklysta kelias,
Su manim ir jūs, Delfų kalvos, einat,
Jūs pavargusį vėsoma gaivinat,
Teikiat pavėsį.

Jeigu grandines man uždėtų gotas,
Jei savu vergu padarytų skitas,
Liks dvasia laisva ir nekels man baimės
 Baisūs karaliai.

IV, 15. MUNACIJUI

Viskas pasaulyje kelia nepasitenkinimą

Nėra pasauly nieko, Munacijau,
Nėra, kartoju, nieko mirtingo, kas
 Nejaustų graužaties skausmingos:
 Saulė senoliams skaisti atrodė,

0 mums per maža jos šilumos: dėmių
Ne vieną randam. Ką tiktai amžino
 Aukštajame Olimpe matom,
 Mes, mirtingieji, tuojau pavydo

Šešėliais temdom. Nebepatinka mums,
Kokia pakyla saulė iš už kalnų
 Arba koksai mėnulis senas
 Šviečia tėvų namuose pro langą.

Kasmet paliekam savo gimtus laukus,
Padangę gimtą: vieną keliautoją
 Batavų šiltos žiemos šaukia,
 Kitą Italijos saulė gundo.

Bet veltui bėgam: seka visur kartu
Ir mūsų ligos, ir nebyli gėla,
 Ar Vejuos karieta važiuosim,
 Ar po Veneciją plauksim laivėm.

Tačiau galiausiai mums, tremtiniams, patiks
Tai, ką palikom. Grįšim vėl į namus.
 Kuriam dorybė juos pastatė,
 Dūmai gimtinių akių negrauš tam.

Dorybė tarpsta kaimiškam poilsi,
Save uždaro ji tarp savų ribų
 Ir sostą taikų nekaltajam
 Stato dažnai ant šiaudų pašiūrėj.

IV, 17. ŽIBUOKLEI

*Kasmet gegužės pirmąją
Kūdikėlio Jėzaus galvą ketina papuošti*

Pavasarine aušra, gėlių laukų
Gaivi valdove, kaktą, meldžiu, papuošk
 Vaikelio mano. Lai nespaudžia

Jo, tokio mažo, sunkusis auksas,

Brangiausi perlai, purpuro puošmenos
Lai jo nevargins. Suteikė galią tau
Manasis skurdas: pink vainiką,
Dėk diademą karaliui mano.

Auka mažyte Dievas save papuoš
Labiausiai, jeigu rankos skurdžios aukoj —
Turtingas siekis; didžiai sielai
Dovanos mažos labiau patinka.

IV, 18. ROŽEI

*Kasmet birželio pirmąją
Palaimintosios Mergelės galvą ketina papuošti*

Tu, kuri žvaigždžių atkartoji šventą
Žvilgsnį, ko slepies vis dar, rože? Kelki,
Šiltojo dangaus dukterie, nuo žemės
Dailią galvelę.

Debesis lietaus nuo tavęs Zefirai
Vaiko jau, baltom skriedami kariatom;
Jau Borėją tau nuramina linksmas
Dvelksmas Favono.

Kelkis ir neklausk, prie kokių užgimus
Tiktumei plaukų: nuodėmingai kaktai
Nederi visai, o, griežtos skaistybės
Tyras vainike.

Garbanų prastų nenorėk papuošti,
Prie altorių tau tiks vieta: Mergelės
Tau plaukai skirti, jie plačiai banguoja,
Blaškomai vėjų.

IV, 19. GERIAUSIAM GALINGIAUSIAM JĖZUI

*Iš šventojo Saliamono Epitalamijo
Pasakyk man tu, kuri myli mano širdis,
kur ganaisi, kur vidurdienį ilsiesi (Gg i, 6)*

Lik sveika, pasakei, Nuotaka, ir žengei
Žingsniais, daug lengvesniais nei debesys tolyn.
Ilgą laiką, o Jėzau,
Besiilgint reikės praleist.

Jau dangaus vidury dega karšta diena,
Jau lauke šienpjovys ilsisi, ir šaltų
Slėnių ieško margieji
Paukščiai, piemenys su bandom.

0 kokia gi šalis, Jėzau, tave tyliau
Globia poilsiu? Kas saugo pavydžiai vis,
Gaubia juodu šešėliu
Ar giraičių tankiais plaukais?

Kad žinočiau, kokioj pievoj ilsiesi tu!
Vėjas koks virš tavęs dvelkia lengvu kvėpsmu!
Koks upelis ataidi,
Tau bemiegant, skaidriu balsu!

Kad nedrumstų smarkiu šnabždesiu miego tau,
Lai atskleidžia upes ašaros mano, lai
Mano atdūsiai jungias
Su Etezijais atšiauriais.

IV, 20. PALAIMINTAJAI MERGELEI *Iškilmių giesmė*

0 Karaliene, tu nuostabiu būdu
Gimdei šiai Žemei Dievą; šimtai liepsnų
Tau žiba plaukuose, o galvą
Žvaigždės apjuosia ratu šviesiuoju,

Kai nuo auksinio žvilgčioji debesies
Į menką žemę, nenusigręžk, išgirsk
Meilingai mano lyros balsa,
Kai su skambiosiom Kamenom šneka.

Rūsti Malėja gali aplink mane
Vaitoti, jūra siautėt, praryt baisi
Charibdė; per mirties pavojus
Plaukiantį tavo ranka išgelbsti.

Platybėj marių tu — šviesulys ryškus,
Jūreiviams kelią rodai klaidžioj nakty,
0 gal labiau vadintis mėgsti
Švyturiu Faro, žvaigždynu jūrų.

0 gal laivu, kurs amžių, po vandeniui
Gramzdintą, sako, gelbėjęs kitados,
Kai Tėvas nedorus Gigantus
Baudė, tvanu iš dangaus užgriuvęs.

Nuodingas karštis Sirijaus gali man
Jėgas atimti; tavo globoj mane
Bejėgį dengs vėsus šešėlis:
Gal, terpentino medžiu pavirtus,

Vešliai žaliuoji, aukštu kedru stiebies
Šlaite Sinajaus, lyg kiparisas virš

Libano kyli ar iš tolo
Topoliu Kadų laukuos linguoji.

Giedosiu savo lyros menku balsu
Apie leliją kilniąją (tarp spyglių
Aštrių pražysta ji), šakelė
Lenkias, žiedais apsikaišius, Dievui.

Nors priešų gretos suptų mane, baisiu
Triukšmu užgriuvę, driektusi per lygius
Laukus būriai didžiuliai, tankiai
Išsirikiavę eilėm ilgiausiom.

Tave vadina bokštu, Mergele, tu
Balčiausias bokštas; jo nesugriaus lietus
Varinių iečių nei aplinkui
Nešančios pražūtį švino liepsnos.

Jei ragins Mūzos paukščio skambia giesme
Ilgai nedelsti Indijos guoly, jau
Pakilti ir žemes tamsiąsias
Vėl atgaivinti šviesa naujaja, —

Aušrinės vardas tavo meilios klausos
Nežeidžia: naktį užteki, lyg skaistus
Mėnulis, o ryte, triumfui
Lydint, leki Apolono ratais.

O kai džiaugiesi vėl, pašaukta vardu
Nauju, o Motin, glostai žvilgsniu mane
Meilingu, nuo altorių tavo
Žiedlapius beria palaimos lietūs.

Lyra jau mano ilsta, baigta giesmė,
Kabinsiu laurais Vatikane kadais
Dabintą buksą — lenkų žygius
Ji kažkada įkvėptai giedojo.

IV, 21. Iš šventojo Saliamono Epitalamijo
*Štai mano mylimasis man sako: „Kelkis, skubėk, mano drauge,
mano balandėle, mano grakščioji, ateik. Žiema jau praėjo: liūtis
aprimo ir liovėsi. Musų žemėje pasirodė gėlės: ateina genėjimo
metas. Mūsų žemėje girdisi purplelio balsas, figmedis kelia
aukštyn pumpurus, žydinčios vynuogės skleidžia kvapą. Kelkis,
mano drauge, mano gražioji, ir ateik.“*
(Gg 2, 10-13)

Klystu? Ar šaukia mane tikrasis gyvenimas mano
Nuo Eliziejaus šviesaus?
Kelk, seserie, kinkyk į ratus balandėles gražiausias,
Lipk į vežimą, pati

Dar gražesnė, į šiuos namus nuo Libano viršūnės
Kreipki vežėčias lengvas.
Tau palei kojas žemai audringi debesys lekia,
Tolsta pašėlus liūtis.
Rimsta net smarkūs žaibai po pėdom tyrosiom, drabužį
Žaliajį velkas žiema.
Veriasi tau prieš akis lyguma, tiesia žalumą šventą,
Žydi po kojom tavom
Žemė kitokia, žvaigždes, klajojančias toliais beribiais,
Gano kitokie laukai.
Čia strikinėja uolų šlaitais nutrūktgalvės stirnaitės,
Baikštūs ožiukai, jauni
Elniai šokuoja, bangas taškydami: kur bepažvelgtum,
Vandenis srūvant regi.
Štai, nuo Saniro žaliu šlaitu leopardas ir liūtas
Leidžias — karaliaus tarnai
Klusnūs: su avinėliu drauge išdykauja po kalnus,
Siekia viršūnių aukštų.
Supa juos upė tyli, aplink neskubėdama teka,
Vandenys plūsta tolyn
Per akytas uolas, hiacintų palinkusius žiedus
Girdo, žibuokles švelnias.
Ir upeliūkščiai lėtai čiurlena, uolom samanotom
Slenka ramus kuždesys.
Žaidžia žuvelės linksmai vandeny kristoliniam, maloniai
Skundžiasi paukščio giesmė.
O, jeigu širdį liūdna melodija guodžia, — graudoku
Gaudesiu virpa dangus:
Kai balandžiai skliaute jūsiškiame virkauja gailiai, -
Garsas atsklinda lig čia.
Ir, kai vienišiaus giesme purplelis save pats paguodžia,
Džiaugiamės laime sava.
Niekio netrūksta aplink. Pakibusios vynuogių kekės
Svyra, vilioja kvapais.
Veria akį visur žibuoklės, baltieji ligustrai:
Skintis kiek trokšti gali.
Vaisiai minkštučiai, mirties ankstesnę kartybę pamiršę,
Patys nuo medžių žemyn
Byra neraškomi; štai, prinokusios figos pataiko
Tiesiai nukristi glėbin.
Vynuogės peilio aštraus nepažįsta, o žemės dar niekad
Nežeidė plūgas. Žali
Driekias pasėliai, žmogaus nepaliestas laukas boluoja,
Niekad nematęs pjūties.
Kviečia platanai gaivian pavėsin, į guolį nuostabų
Kviečia svetinga veja.
Liejasi Panchėjos liūtim iš nenukirsto medžio balzamas,
Ir aromatas puikus
Dvelkia kas kartą, kuomet šakas palinguoja vėjelis
Lengvas, aplinkui plazdąs.
Kelkis: kam leidi tuščiai dienas, nevertas nė skatiko?

Kelkis, brangi seserie.
Štai, nebegali nustygt pažabotos balandės ir skundžias,
Kam užtrukai taip ilgai.
Kreipk balandėles grakščias čionai, o grakščiausioji viešnia,
Jau paskubėk, seserie.

IV, 22. MERGELEI MOTINAI

Tarsi tekanti aušra, graži lyg mėnulis, rinktinė kaip saulė, baisi kaip išrikiuota kariuomenės eilė (Gg 6,9)

Kai viena esi, - tavimi žaviuosi
Lyg aušra, kuomet, iš Auroros guolio
Grįždama, liūtim auksaspalve visą
Dangų nutaško.

Kai regiu tave su Sūnum, - lyg pilnas
Mėnuo rodos man, lyg globėja Saulė
Šviesų veidą jam, spindulingą žvilgsnį
Būtų suteikus.

Motin, tu apsupk Kūdikelį rankom:
Būsi saulė ar atidi sargyba,
Per naktis budriai voromis žvaigždynų
Juosianti rūmus.

IV, 23. ŽIOGUI

Tu, nutūpęs aukštai topoliui ant šakos
Ir prigėręs rasų, dangišku ašarų,
Sau, žiogeli, smuikuoji
Ir tylus gaivini šilus.

Po ilgosios žiemos vasara seks trumpa,
Savo ratais lengvais ji nudardės bemat,
Tad skubėki smuikuoti,
Kol linksmi šviečia saulė dar.

Jei ateina kada džiaugsmo pilna diena,
Vėl praeina tuojau; širdžiai kas malonu,
Greit, deja, pasibaigia —
Vien kančia amžina yra.

IV, 25. Kūdikelio Jėzaus ir Mergelės Marijos pasikalbėjimas

Iškilmų giesmė

Iš Giesmių giesmės 1, 4, 5, 6 ir 7 skyrių

KŪDIKĖLIS

0 Mergele, žvaigždžių spindesį tu stelbi,
Aukso žibesį ir krištolo šviesą, tu

Baltą rožę užtemdai,
Blanksta purpuras prieš tave.

MERSELĖ

Už mėnulį skaisčiau, Jėzau, žibi, šviesiau
Negu saulė, ryškiau nei vakare žvaigždė,
Lyg pavasaris mielas,
Tyras tarsi žiemos sniegai.

KŪDIKĖLIS

Hezebono laukuos žaidžia šaltinis; kai
Stojas poilsio ir atvaizdu savo jis
Tyliai žavisi - šitaip
Trykšta tau iš akių šviesa.

MERGEĖ

Kaip balandės — sparnus piene nuprausę, jos
Tupias poilsio prie upės, o gal greta
 Vandeningų kanalų —
 Spindi tau akyse šviesa.

KŪDIKĖLIS

Tau banguoja aplink kaklą lengvi plaukai —
Versmės marmuro taip purpurą plauna, taip
 Nuo viršaus Galaado
 Leidžias stimos stačiais šlaitais.

MERGEĖ

Supa skruostus tavus garbanos puikios; taip
Palmė lapų žalių apdaru dengias ar
 Varnas žiba, juodžiausių
 Plunksnų gaubiamas, išdidžiai.

KŪDIKĖLIS

O Mergele, lengvai srūva kalba tavom
Lūpom, tarsi medus, Hiblos koriais plūstas,
 Tarsi nuotakos šydo
 Vėjy plazdantys kaspiniai.

MERGEĖ

Jėzau, liejas saldžiai tau iš burnos garsai,
Tarsi Cekubas, kai srūva iš taurių; taip
 Drėksta žiedas lelijos
 Ir sumirga rasos lašais.

KŪDIKĖLIS

Tavo krūtys - lyg du elniai jaunučiai, kai
Skabo jie lelijas, švelniai jas kanda, kol
 Silpsta, poilsio ieško
 Nukamuota kaitroj diena.

MERGEĖ

O Sūnau, neprilygs tavo krūtinei net
Kekės vynuogių iš žaliojo Kipro ar
 Išaugintos Engado
 Vynuogynų gaiviam glėby.

KŪDIKĖLIS

Jei, Mergele, kas nors skruostus tavus išvys,
Tas išvys, kaip rausvi vaisiai granato ant
Medžio šypsos, gėrybes
Slėpdami viduje giliai.

MERGELE

Kas apstulbęs stebės skruostus tavus, Sūnau,
Tas žavėsis menu meistriškos rankos, kai
Lelijas ji išpaišo,
Draug su rožem sumaišius jas.

KŪDIKĖLIS

Kas nemyli tavęs, tas lyg žvėris žiaurus,
Tarsi tigras šiurkštus, lyg pantera aršus,
Maištingesnis už lokį,
Už gyvatę geliąs pikčiau.

MERGELE

Kas nemyli tavęs, — kietas tas lyg akmuo,
Tarsi uolos grubus, kurčias lyg jūra; tas
Lengvabūdis lyg vėjas,
Nežabojamas lyg ugnis.

IV,26.VĖJUI

Vėjau, šilumos pranašingas ženkle,
Trakiška sviesia kvadriga atskriejęs,
Čia ateik, tave į pavėsį kviečia
Topolis senas.

Čia Zefiras tau tegu glosto plaukus,
Tarp šakų tegu šokinėja linksmas,
Lapuose žaliuos pasiklydęs ošia,
Pievoje žaidžia.

Kol klajosi tu tarp gėlių margųjų,
Miegą man atneš čiurleną upelis.
Pasūpuok tada pakabintą alksny
Manąją lyrą.

Tau tegu dangus spindulingu veidu
Juokias, o nakčia tegu byra rasos
Pėdsaku skaidriu, kai paliesi švelniai
Tylinčią žolę.

Serų tau laukai ir kilikų žemės
Teneša kvapus nuostabių žolynų,
Lėkdamas pro šal, tu paglostyk žiedus
Rožių raudonų.

Ir kai aš stygas nebylias užgausiu,
Švilpimu lengvu tu pritarki, vėjau,
Draugas juk esi paprastų poetų
Ir palydovas.

IV, 27. NOJAUS PRANAŠYSTĖ
*Apverkia praėjusio amžiaus ištvirkimą
ir būsimą — lenkimąsi stabams*

Kai plaukė Nojus, tvanui nušlavus jau
To amžiaus visą kartą, iš laivo jis
Regėjo, kaip valstybės grimzta,
Matė, kaip jūra žemes užlieja,

Ir taip raudėjo: ak, nedorų aistrų
Gašlybė visą amžių skandina, greit
Išnyks pasaulis, Okeano
Užverstas, nes nuodėmingoj visas

Ugny liepsnoja. Ryšiai gėdingi net
Karalių rūmus teršia, — nejau stovėt
Galėtų nesugriuvę, saulei
Stebint bergždžiai? Ištvirkimas, gėda,

Šio naujo amžiaus aistros gėdingos jau
Užvaldė viską; laukia sunki bausmė
Gamtos, nors ji kaltės neturi —
Sutepė ją nedoriųjų kaltės.

Mes viską darėm, kas nusipelnė žūt, —
Tai, kas nedora. Kur dabar miestai, kur
Juos puošę marmuro kolosai?
Kurgi galingų Gigantų pilys,

Iškėlę bokštus? Gatvėse, po kurias
Linksmoj minioj mes šokdavom lyg vaikai,
Dabar jau šoka tik delfinai,
Linksminas menėj tuščioj didžiulis

Ryklys, o lovas ruoniai nutukę jau
Prispaudė; auksas, puošęs dailias lubas,
Bangom nuplaukia; byra perlai,
Grįžta į gimtąjį jūros dugną.

Jau didingiausių nēr pastatų, kurie
Puikavos seno meno raižyba, o
Nuo protėvių kapų auksinių
Išrašinėtos nugriūva uolos.

Kokia nelaimė, ak! — prapultis visoms

Gėrybėms, varge, — gėda didžiulė; ak,
Kaip siaubia žemę nelaimingą,
Dievo šventyklos, altoriai žūsta.

Šio amžiaus kartai nieko palikt neleis
Rūstusis Viešpats, ainiams neteks sunkia
Bausme už nuodėmes mokėti:
Vėl vandenyną krantai įrėmins,

Atgis vėl žemės, vėl žolėmis apaugs
Ir vėl Titanas žemės laukus nutvieks,
Užgimstant dienai, ir nuspalvins
Auksu; knibždės po pasaulį platų

Tautų daugybė. Amžių vis amžius keis,
Sidabras, auksui jau neprilygstaš, kals
Dienas; skambiu variu kovingas
Laikas žvangės, tarp karų suspaustas;

Galiausiai amžiai grius nuo žiaurių ginklų,
Užmiršus Dievą, žemė pradės kūrent
Ugnis šventvagiškas ir garbint
Tą, kas sukūrė didžiausią blogį.

Dievu vadintis gėda man! Nors tokiu
Laikys pasaulis: tarsi su šiuo laivu
Iškilęs būčiau iš Chaoso,
Visą pasaulį naujai sukūręs;

Tuojau paliepęs žemėms iš jūros kilt,
Tekėti upėms, dirvoms žaliuot, miškams
Lapoti, o laukams gausingą
Derlių auginti ir driektis toliais.

Dangus aš Baktrams, Suzams aš — Saulė, o
Auzonams — Janas dvigubas, Egipte
Esu Oziris, Babilonas
Vardą Jupiterio man suteikia.

Valdove Tėve, Tėve galybių, kurs
Skeptru galingu drebini dangų, versk
Žemes ir jūras ir trišakę
Ietį į manąją galvą svieski.

Lai, žūstant amžiui, jūra užvers kapu
Mane, nedora! Arei turiu išlikt
Vien tam, kad priežastį ir vardą
Teikčiau bedievių maldoms niekingoms?

*Kai brangią žmoną Barborą Narusevičiūtę
palaidojo*

Jeigu būtų lemtis ar dievybė tau pažadėjus,
Kad žmona gyvens čia per amžius,
Būtum teišus nuolatos aimanuodamas, josios netekęs,
Jonušai, iš didžiūnų tvirčiausias.
Ko nesujadintų jos pamaldumas, jos dvasios tvirtybė,
Neįveikta nė audrų pražūtingų,
Ir drovumas, ir jos širdies tyrosios gerumas,
Ir santūrumas, visur ją lydėjęs,
Ir uolumas žavus, ir aštrus jos protas (mokėjo
Ateitį ji nuspėti teisingai)?
Bet išvalgioji lemtis didžiosioms dorybėms nedrįsta
Niekad ilgo amžiaus žadėti,
Žemei ydingai ilgam patikėti žvaigždės negali
To, kas dangui yra jau pribrendęs.
Taigi liaukis nūnai begalinėm aimanom temdęs
Atminimą didingą velionės,
Dvasios lobius didžiulius ir tvirtumą, auksinės dorybės
Ugnimi suliepsnojusią širdį.
Šitaip Klaudija (ji nepaslankią Kibelę skaisčiaisiais
Tempė pečiais), šitaip ir Tanakvilė,
Ir tesalietė, kuri vietoj vyro numirti sutiko,
Klėlija, bėgus lotynų pakrantėm, —
Visos jos per anksti mirties pagrobtos, bet gyvos
Liko dainių giesmėj per amžius.
Net jei Orfėjo lyra aš palenkčiau vėles, nors jos kurčios
Giesmei, jinai vis viena jau niekad
Neišsiverš pro vartus, nukaltus iš plieno kiečiausio,
Pro Eliziejaus sieną varinę,
Ir nesugrįš pas tave. Uždaryti vartai. Nei dainiai,
Nei maldavimai jų neatvers jau.
Bet siauručių plyšių, pro kuriuos paslaptinių dalykų
Galim išvysti, esama vartuos,
Jei tik man vėlės sapnuos apgaulinguose nepasirodė,
Gal mačiau, o gal matęs tariausi
Ją vaikštinėjant plačiam lauke. Sukrautos iš perlų
Sienos su vartais skaidriais jį juosia.
Aukso žaliuoja lanka ir medis aukso lapoja,
O ant žibuoklių deimantai blyksi.
Jų nei Apelio dažai pavaizduot niekada negalėtų,
Nei pamėgdžioti stiklas tribriaunis.
Amžiną himną tenai dailiuosiuose slėniuose gieda
Šimtas moterų — šimtas herojų.
Žalsvos žvaigždės laukus ten dabina ir žybsi rasotos
Ugnys žvaigždynų, visai mirguliuoja.
O tarp žvaigždžių ir jinai vaikštinėjo. Jaunas ir rausvas
Buvo jos veidas. Kartu ir vaikaitis
Bėgo mažutis. O ji iš žiedų vainikus nuostabiausius
Pynė nudžiugusi sau ir vaikaičiui.

Kitko mirtingu žvilgsniu apžvelgti aš negalėjau:
Akino ta šviesa begalinė.
Tu ir negeiski daugiau. Pakaks, kad likimas jai leido
Trumpą amžių pakeist amžinybe.

IV, 31. FILIDIJUI MARABOTINUI

Žiūrėk, kaip žaidžia upės tyli banga,
Kiek atsispindi jos gelmėje daiktų:
Mėnulį, saulę ir padangių
Šviesųjį raštą jina nupiešia.

Tokios ramybės tu savo širdžiai siek,
Saiku griežčiausiu tramdydamas save,
Ar siaus likimo baisios bangos,
Ar glamonės malonus vėjelis.

Širdy tavojoj lai bus visad giedra,
Te jos negaibia debesys ir tamsa,
Kad ji galėtų atspindėti
Didų paveikslą Gamtos ir Dievo.

Gražu, ramybę saugant giliai širdy,
Skrajūnę tiesą vytis ir nepabūgt
Valdyti prigimtį, ir niekad
Nesiblaškyt tarp sunkių dvejonių.

Bet savo dvasios nedrumsčiamoj rimty
Atkurt pasaulio stenkis šviesias spalvas
Ir iš aukštybių savo proto
Žvelgti į tiesą, žodžius ir darbus.

Bet veltui žvėris tramdome laukinius,
Jei nesuvaldom savo žemų aistrų.
Puikybė, o ne vadžios kaltos,
Kad Faetontą į žemę sviedė

Vežimas tėvo. Kas suvaldyt savęs
Nemoka, kito tas nevaldys taip pat.
Kas moka būti sau teisėjas,
Tas ir kitus sugebės valdyti.

Jei visą žemę nori pajungti sau,
Save pirmiausia dėsniais griežtais varžyk.
Taip tu dorais darbais tarnausi,
Aš — atsidavęs kūrėjas būsiu.

IV, 32. ALBERTUI TURSCIJUI *Apie savo sapnus ir eilėraščius*

Ar ūmus snaudulys apims,

Ar giliausiu miegu naktį miegosiu aš,
Tuoį sparnus lengvučius uždės
 Sapnas man ant pečių ir jau, žiūrėk, skrendu
Virš ganyklų žalių džiugiai,
 Kur miškai tarp laukų plyti tamsiais gūbriais,
Kur vešli žaluma akis
 Džiugina ir plačiai driekiasi lygumos.
Štai viršum debesų aukštai
 Tarsi paukštis skrendu gulbių baltų pulke,
Apžvelgiu ežerų bangas
 Ir džiaugsminga daina mėgdžioju aš paukščius.
Užsiklausę dainos garsų,
 Sklandos debesis tuoj, tolsta tamsi audra
Ir spalvota vaivorykštė
 Marga juosta čia pat kaklą apjuosia man.
Bet staiga pabundu ir tuoj
 Sklandos sapno žavaus vis dar gyvi vaizdai.
Pirštais savo judriais imu
 Braukti lyros stygas, viską užmiršdamas,
Ir pamėgdžiot Horacijaus
 Nebandau, bet veržiuos pats į dangaus erdves,
Per salynus, krantus, marias
 Perskrendu ir nereik kojų sušlapti man,
Kas mirtinga, nesinešu
 Ir nerimstančio vis kūno nebejaučiu.
Bet tu primeni, Turscijau,
 Kad, norėdamas sekt Ikarą pėdomis,
Nenukrisčiau kaip jis kadais,
 Baltijos malonios vardą pakeisdamas.
Veltui: Ikarą aš menu
 Ir ūmias kvailystes numalšinsiu protu.
Stipriai laiko visad mane
 Lova, jeigu miegu, krėslas — kada rašau.

IV, 34. KVINTUI TIBERINUI

Niekad nevadink, Tiberinai mielas,
Turtuoliu, kurio vertingesnės žemės
Nei rytų kraštuos: jas drėkina upės,
 Spindinčios auksu.

Nevadink ir to, ką padarė garsų
Protėvių darbai, paveldėti herbai,
Ką šlovė savu vežimu šviesiuoju
 Vežė per žmones.

Kam paties savęs nepakanka — vargšas.
Veltui išdidžiai į svarstyklių lėkštę
Jis sudės savus kaimus, panorėjęs
 Auksu nusverti.

Menkas jis kitiems, sau vienam didžiūnas,
Tiki, ką minia pataikūnė šneka,
Mato ne save, bet šešėlį savo,
 Juo sužavėtas.

Lobių spindinčių apgaulingą grožį,
Vardą, tuščio vien išdidumo pilną,
Stumk šalin: savim, Tiberinai, stenkis
 Būti laimingas.

IV, 35. PAULIUI KOZLOVIJUI

Jau šiltu dvelkimu vėjai pavasario
Grįžę glosto laukus ir arimus naujus,
 Vėl pražydušios gėlės
 Puošia pievas žiedais margais.

Plukdo Vilija vėl derlianešius laivus
Pro sodybas, laukus praplaukdama tyloj,
 Nors be perstojo klega
 Paukščiai ant gretimų kalvų.

Ten piemu netoli ant pakylos žalios
Nendrine dūdele švilpauja daineles
 Ir upeivis štai ilsis,
 Burių nešamas pakeltų.

Duok Paladės darbams, Pauliau, atokvėpį
Ir rytoj, kai pakils saulė viršum kalnų,
 Auksiniu savo veidu
 Kai tik žemę jinai nušvies, —

Mes į kalną žalių Lukiškių kopsime,
Kur aukšti ažuolai ošia ir dengia jį,
 Įsiklausę, kaip gurga
 Vandenys plaukdami pro šal.

Čia, sustoję pačioj kalno viršūnėje,
Visą Vilnių apžvelgt mudu galėsime,
 Kaip apsupus jį laiko
 Vilija savame glėby.

Čia matysim gerai spindinčius iš toli
Kupolus, šventyklas, dvi iškilias pilis,
 Didžiojo Palemono
 Karalystę turėtąją.

Kaip atgyja lengvai tautos taikos metu!
Dar treji po karų metai nesibaigė,
 O senieji kviritai
 Turi tris šventyklas naujas.

Čia galėsime stebėti, kaip ant aukštų kalvų
Gedimino pilis lyg Kapitolijus
Stūkso ir į padangę
Bokštais remiasi išdidžiais.

Žmogui reik atgaivos: net ir menki darbai
Virsta tuoj dideliais, jei pailsėt gali.
Žvelk iš čia, kaip banguoja
Kalvos savo žaliais gūbriais.

Topolį, neseniai buvusį po sniegu,
Gūšiais nepastoviais glosto Etezijai
Ir nekliudomai plaukia
Upė, ledą pralaužusi.

Lauką, rožėm rausvom šiandien pražydusį,
Vakar sniego danga laikė apklojus dar,
Paukščiai garsiai sučiulbo,
Ištylėję žiemos dienas.

Tad nedelsdamas vyk rūpesčius tuos šalin
Ir atokvėpiui skirk dieną, kurią šviesus
Žada Vakaras; Horos
Ją baltaisiais žirgais atveš.

IV, 36. LENKIJOS IR LIETUVOS BAJORAMS *Amfionas, arba Gerai tvarkoma valstybė*

„Venkit svetimų papročių, tebiečiai!
Jūs įstatymų savo gimto krašto,
Papročių dorų ir tikybės bočių
Mokykit sūnus.

Te lankys Dora šventyklas, o teismą —
Teisingumas, te vaikštinės po kaimus
Meilė ir Taika, ir Tiesa, o
Kalnę Vykite iš miesto.

Prieglobsčio Kaltė nesuranda niekur:
Pro trejus vartus, per aukščiausias sienas
Įsiverš bausmė ir pasergės žaibas
Nusikaltimą.

Tebūnie klasta, panaši į tiesą,
Išvyta, valdžios išdidus troškimas,
Perteklius tingus, neuždirbto turto
Geismas didžiulis.

Skurdo nebijot ir valstybę turtint
Žmonės teįpras. Geležies to ginklams

Bus gana: karys, apsikaustęs auksu, —
Prastas kareivis.

Ar reikės kariaut, ar gyventi taikiai,
Telkite jėgas ir vieningi būkit:
Paremia tvirčiau šventyklas aukštąsias
Šimtas kolonų;

Kelią laivui, kurs tarp uolų klajoja,
Juk daugiau žvaigždžių daug tikriau parodo
Ir du inkarai daug stipriau juk laivą
Laiko įkibę.

Sutelkta jėga slenkant amžiams auga,
O nesantaika, sukelta turtuolių,
Jų slaptų kovų, neretai didžiulį
Miestą pražudo."

Kol giedojo taip, saldžiabalsėm stygom
Sau pritardamas, Amfionas, Dirke
Liovėsi sruvent, Kiteronas triskart
Keterą purtė.

Slinko uolos ir akmeniniai luitai
Šliaužė lygumon nuošaliais tarpekliais,
Miškas ir akmuo nuo kalnų aukštųjų
Leistis skubėjo.

Dainius baigė štai, ir atgulęs sienon
Barbarų akmuo prie akmens prigludo.
Su septyneriais vario vartais Tebai
Šitaip iškilo.

3. VIENUOLIŠKO POILSIO PAŠLOVINIMAS

Palinodija pagal Horacijaus 2 epodę

„Beatus ille qui procul negotiis“

Kai žavingą Vilniaus Jėzaus draugijos kolegijos vilą

Nemenčinėje per rugpjūčio atostogas aplankė

Tasai, o Flakai, laimingiau gyvens, kuris
Toli nuo rūpesčių naštos,
Palikęs protėvių laukus ir taip visų
Išvengęs barnių ir vaidų;
Nei saulei plieskiant nedreba dėl derliaus jis,
Nei šalčiams atslenkant žiemos,
Nuo ginčų bėga, kurijos godžios slenksčius
Iš tolo lenkia nedorus.
Ar verkia tolimų žvaigždžių, kurias lig šiol
Vis gožė rūpesčiai menki,
Ar sielos klystančios iškrikusias bandas
Buveinėn renka nuošalion,

Pasvėręs tuos turtus, kuriuos tiktai gryna
Galėtų sąžinė suteikt.
Kai artinas naktis, ir vakaras, danguj
Parimęs, uždega deglus,
Kaip džiaugias amžinu mirgėjimu žvaigždžių,
Už žemę didesnių, jisai;
Pro ašaras gausias jam prieangiai spindį
Šviesiųjų matosi namų
Ir ilgo amžiaus ainis melsis jiems; sykiu
Tau, Kristau, ir, Mergele, tau.
Vis ritas šviesuliai auksiniais ratais, vis
Stovėti lieka tremtinys,
Ir nepaliauna plaut jo skruostų ašaros,
Sapnus nuvaikančios sunkius.
Vos ima galvą kelti Febas, Gange ją
Nuprausęs, Indo bangose,
Tuojau gilybėj sielos nuolankia malda
Rūstybę švelnina dangaus.
Ar, skaisčiai saulei švytint danguje giedram,
Balandžio švenčių dienomis
Akis įpratusias dangaus šviesas stebėt
Į žemės tolius nukreipia.
Apžvelgia lygumas, ir scenoje toje
Vis stebis spindinčiu Dievu.
Štai, — sako, — kiekviena žolė be paliovos
Vis stiebias į žvaigždes aukštyn
Ir verkia, nuo aukštybių atskirta, šventom
Raudom drėkindama dirvas;
Rausvais delnais dangun mėgina rožės šliaužt,
Ligustrai tiesiasi balti
Ir kužda kažin ką žvaigždynams lelija,
Išlenkus lūputes blyškias,
Ir siunčia vakarais atodūsius lengvus,
Rasoja ašarom rytais.
Ar tik mane vienužį slegianti našta
Prie žemės spaudžia nuolatos?
Taip kalba ažuolams, žaliuojantiems aplink,
Pasišneka su šaltiniu,
Upeliais, — ir pažint iš kūrinių gražių
Kūrėją Dievą bando jis.
O sielos rūpesčius sunkius visad padės
Palengvint užmiesčio vila,
Gal Nemenčinės, o gal Lukiškių namai,
Bezdonių gal drėgna giria;
Rugpjūčio karštą dieną kaimiškus stalus
Lai dengia vaišėm paprastom,
Vos slenkstį peržengus, ar prie namų, gaiviam
Pavėsy topolio tingaus,
Kur laukia savo svečio maistas malonus
Ir druskinė, visad pilna,
Ir šviežias sūris, tyro gėrimo taurė,

Ašotis, kviečiantis ragaut,
Ir žemuoges ankstyvas, tankmėse rinktas,
Su duona valgyti skanu.
Nebūtų gardūs man patiekalai retų
Žuvų, Lukrino austrių, daug
Skanesnis man purplys, karvelis ar greta
Upelio vaikštanti žąsis,
Ar mokytos gerklės privengianti pupa,
Skani mišrainė įvairių
Daržovių, kepamas keptuvėj blynas, kurs
Kilmingam stalui nepritiks.
Paskui giraitėj, tarp ūksmingų ažuolų
Ar prie upelio malonu
Pavakarėj nuo Notų slėptis atšiaurių
Paunksmėj ažuolo stipraus,
Keliaut krantais tamsiais ar valtyje lengvoj
Paplaukiot vandeny ramiam
Ir, jauką vandenin užmetus, traukt žuvis,
Ant siūlo virpančias linksmi.
Mūkimas jaučių sklinda girios pakraščiais,
Virš upių šešėlingų, iš
Lizdų dagiliai čiauška nenustodami,
Tarp gervuogių — lakštingalos.
Piemuo po krūmus išsibarsčiusias ožkas
Skambiaja šaukia dūdele,
Iš šeimininko lauko į namus grįžtas
Pjovėjas pritaria giesme,
Vežimai sunkūs sudejuoja, nupjautom
Vagom krypuoją į svirnius.
Ir mes, smagus būrys bičiulių, tylomis
Nesėdim, susirinkę čia:
Netrunka laikas, kai ne nuobodžiom šnekom
Jį stumiam, o juokais guviais,
Ir, byrant sąmojui gausiam, bet nekaltam,
Greit baigiasi skaisti diena.
Jei pamatytų tai lupikas Alfijus,
Norėjęs tapti kaimiečiu,
Nebenorėtų per Idas gautų sumų
Per Kalendas vėl išmainyt.

4. *Apie kūdikėlį Jėzų Mergelės Motinos glėbyje*

Mylėkim. Negi Alpių ar Masilijos
Uolas nešiojamės savy?
Mylėkim. Štai, iš glėbio Motinos žemyn
Palinkęs, švelniai moja mums;
Gelonų širdis kietas gali sugraudint
Meilusis Kūdikio šypsny.
Kaip švyti veidas jo, kaip skruostai spindi, kaip
Dvi žvaigždės žiba kaktoje,
Lyg sniegas — kaklas jo, tyriausioji Aušra

Nudažė plaukus auksine
Spalva, o kas prilygs jo rankoms baltumu -
Kai tiesia, linkdamas artyn!
Kaip trokšta prisiglaust svetingame glėby,
Kaip prašo: apkabink mane!
Mylėkim: jei dabar negalime mylėt,
Numirti galim nelauktai.

5. Autorius puola po kojom Kristui, mirštančiam ant kryžiaus

Nors ginklais man grasins žiaurioji geležis,
Laukinį siaubą kels kardai,
Nuo tavo kryžiaus nieks atplėšti negalės,
O Jėzau, verkiančio karčiai.
Lai grius tarp mūsų žemė ir dangus sykiu,
Lai siautės jūroje audra,
Žaibais debesyse trankysis, triskart skros
Erdves liepsnojanti liūtis,
Gulėsiu, prie naštos prikaltas, mirt turįs,
Nors niekad nenešiau savos,
Ir mylinčias rankas tvirtai pririšęs prie
Tavųjų pėdų ir vinių.
Tu, Jėzau, žvilgsnį giedrą — juk gali — atgrėžk
Į klūpantį po kojom tau;
Pas Tėvą grįžęs, dvasios amžinos dvelksmu
Paliėtęs, atgaivink mane.

*6. Amžių giesmė Dieviškajai Išminčiai
1625 jubiliejiniiais metais
Kai popiežius Urbonas VIII, Vyriausiasis Ganytojas,
atidarė auksinius vartus
Padėka Pauliui Frigerijui Romiečiui,
viešai kalbėsiančiam apie filosofiją*

Žemių ir vandens tu šventa valdove,
Sako, kad blausioj debesų buveinėj
Gyveni, puošniais pažaboji žašlais
Plotus žvaigždynų,

Amžinom liepsnom žiburiuoji Tėvo,
Giedrojo dangaus dukterie tyroji,
Sielos slėpinių atspindy, šviesybių
Žibančių vaike,

Dvasiai lygi tu, pagimdytai Dievo,
Tu Tiesos šviesa be dėmės menkiausios,
Išminties dukra, dosnioje krūtinėj
Degantis karštis,

O, švenčiausias tu šio pasaulio groži!
O, puikios gamtos tobulasis veide!

Tėviškos minties pavyzdį, šaltini
Saulės skaisčiosios.

Tėviška kalba tau iš lūpų liejas,
Jo pasiuntinė tu esi vertoji,
Motina kilni padarumo švento,
Indas dorybių,

Jau gulėjai tu lopšyje, pirmoji
Gimusi — puikiam danguje dar žvaigždės
Neklajojo, dar negirdėjo niekas
Jūros dejonų;

Vakaro žvaigždė dar Mėnulio greito
Nekvietė dangun nei šviesiausio Febo,
Nei kalnai aukštyn, nei šlaitais ūksmingas
Nekopė medis;

Žemė ir vandens sklidina Tetidė
Jungė, dar valdų neišskyrę savo,
Dar aplink upes neaidėjo tuščios
Uolos pakrančių;

Pagimdyta tu vienai vieno Tėvo,
Turinti užgimt tik iš vieno Tėvo,
Amžina šviesa, ir Tiesos, tik sykį
Kalbančios, turtas;

Keturias mazgais surištais sujungi
Stichijas lengvai ir gamtos didingos
Malšini kovas, keturių nutildyt
Rietenas moki.

Savo veidą tu dalini pasauly
Visame naujai kuriamiems paveikslams,
Molyje prastam įrašyti moki
Atvaizdą Dievo.

Kai šventa ugnim apvyniojo Tėvas
Garbanas žvaigždžių ir švelniosios saulės,
Kai mėnulio jis padabino plaukus
Auksu kilniuojų,

Kūriniams visiems dovanojai vertę,
Kūrei taisykles: tau priklauso dėsniai
Reiškinių, dermė ir tvarka, ir menas —
Tavo sukurtas.

Gimstantį dangų pažabojai Febą
Ir žvaigždes klaidžias suturėjai juosta,
Žemei gimstant, ją debesų miglotų

Apgaubei skraistēm.

Īsakei išaugt tu bekraštei žemei,
Derliais dideliais, gyvuliais turtingai,
Īsakei laukams tarp kalnų ir klonių
Driektis plačiausiai.

Īsakei išaugt: tuoj iškėlė galvą,
Skendusią gelmėj vandenyno, slūgo
Vandenys, aukštyn kilo kalvos, pievos
Stojos jų tarpe.

Juokės tau linksmi sužaliavę žolės,
Džiaugėsi, aukštai susiradę būstus,
Tu siekei lakių debesų kolonom
Statųjį skliautą,

Sako, kad skridai virš Nerėjo plotų
Apleistų greita, lenkdama vežimą
Afriko veržlaus, ir ratus Favono
Aplenkė greitai;

Grįžtančiai atgal tau riedėjo ratai
Išlenkti, bangom pats nuskriejo laivas,
Nuriedėjo greit per laukus vežimas,
Ketvertui traukiant.

Moki į erdves prasiskverbt aukščiausias,
Moki ir spynas atrakinti žemės,
Nugalėt chaosą, ribų pasaulio
Siekti slapčiausių.

Mėnuo įstabus nebetenka žado,
Kai sveika žengi tarp ugnies verpetų,
Tarp liepsnų, audrų, Prometėjo karšto
Degančiom žemėm.

Klauso nesunkių tavo vadžių vėjas,
Klauso ir ugnis, ir paklūsta rimbui
Jūra, be klastos pažabota žemė
Pavadžio klauso.

Ir pavasaris, ir ruduo, ir žiemos,
Vasaros, diena su naktim ir lengvos
Valandos ratu tau aplinkui rieda,
Mėnesiai, amžiai.

Grįžulo šviesiais važinėji ratais,
Prieš tave bangų nebešiausia marios,
Liaujas rūstaut ir atkaklusis Euras,
Austras bebaimis,

Kauro atgrasus ir Zefiro brolis,
Šėlstančiom liūtim kai įtūžęs veržias
Ar, nustūmęs ant seklumos smėlėtos,
Puola Borėją.

Žvelgia į tave, kai pakyla Febas,
Kaspinas jo, kurs palaidom banguoja
Juostom, girdi, kaip į Iberų jūrą
Krenta vežimas;

Jis žvaigždes šydu nepaliauja dengti,
Grižulo pilies pašiauštuosius bokštus
Aukštus stebi ir nesvetingą žiemą
Lydintį šerkšną.

Deriniesi prie mirtingųjų būdo,
Būriuose žmonių pasirodai aiškiai
Ir džiaugies, linksmiems kviesdama žaidimams
Barbarų minią;

Ir, rimtiems žmonėms susirinkus, mėgsti
Virš galvų, laisvai skriedama, pleventi,
Eit per kaimus, eit per žmonių daugybę,
Knibždančius miestus;

Naudą papročiams teikt, padėt Teisybės
Priesakus tikrus įgyvendint moki,
Išmintį žvaigždėms dalini ir protą
Tėviškam dangui.

Tu lyg kedras, kurs ūksmėje Libano
Ošia, ar tamsus prie upelio linksmo
Kiparisas, ar sužaliavęs Kadų
Toliuose miškas;

Kaip Rytų sode karaliauja rožė
Ar kasmet derli Idumėjos palmė
(Bėgančios pro šalį ją gaidina bangos,
Vandeniū lieja);

Neprilygsta tau vasarinės gėlės,
Neprilygsta tau rudeniniai vaisiai,
Neprilygsta tau aromatas medų
Medžio žaizdoto;

Neprilygsta tau ir kvapniosios miros
Ašaros, rasa, išlieta balzamo,
Cinamonas, jo nesklaidyti lakštai,
Kvepiančios žievės.

Vynuogės ūglius tu pranoksti uogom,
Terebintą gi tu lenki šešėliais,
Vasara drauge ir ruduo kai savo
Iškelia grožį.

Skeptrų apsupta tu, puikių trabėjų,
Turtų didelių; tau sidabras srūva
Nuolankus, būriais susirinkę garbės
Klega ir užia.

Prieš tave žemai karalystės puola,
Peržengi žymius ir menkus vienodai,
Pakyli aukštai virš grėslių karalių,
Rūmų tironų,

Po savim matai neturtingus žmones,
Elgetų pečius, afrikietis linksmas,
Mauras po tavim, ir skydus savuosius
Kloja sarmatai.

Kinijos kraštų, neseniai dar niekam
Negirdėtų, štai, nusilenkia vadas
Ir arabas, ir atšiaurus japonas
Tavo altoriams.

Lai savu sistrū tau derlingas Nilas
Pritaria, tegu skamba Arimaspas,
Liko ir skaidraus Enipėjo žmonės
Sudeda auką.

Žiotim septyniom tavo garbei Istras
Liejasi gausus, ir platusis Tibras
Driekiasi, srovėm begalinėm šniokščia,
Duoklę gabena.

Tu, kuri tautų apleistų gailiesi,
Kažkada — aiman! — išvaryta barnių
Negarbingų, — ak — sugrąžinki taiką
Žemei niekingai:

Vykstam nuolankiai prie tavęs: štai renkas
Europa visa jau į tavo miestą,
Lacijuj vartus pagarbiai bučiuojam,
Žemėn parklupe.

Žudynes baisias sustabdyk, Šventoji;
Netolies karai nesiliauja, amžius
Draskomas kovų, geležim žiauriaja
Daužomas žvanga.

Ak, nebausk daugiau už kaltybes mūsų,

Pažiūrėk meili į valdovę Romą,
Sniego vežimu, debesų kariatom
Ją aplankyki.

7. VESTUVINĖS RADVILŲ ERELIO IŠKILMĖS *Ditirambas Vilniaus vyskupui*

Kilki, Mūza, ir vestuvių
Šurmuliui giesme pritarki.
Tu derlingo Vilniaus žemėj
Skinki žiedus, rauk žolynus
(Tūkstančius giesmių tu moki),
Galvą pasipuošk žiedais ir rasomis apsišlakstyk.

Tik nejunk šiądien žodžių
Tu Horacijaus eilutėn,
Tik nejunk. Tu švelnesnio
Klaudiano plektro imkis;
Neminėk ginklų ir mūšių —
Negirdėto ditirambo leiski Vilniui paklausyt.

Radvilų tu herbo ženklą,
Tą Jupiterio skrajūną,
Kurs per dangų, tarp žvaigždynų,
Tūkstančiais kelių ir vingių
Iriasi sparnus išskleidęs,
Giesmėmis, lyra skambiaja iš padangių pasišauk.

Are, Griausmavaldžio paukšti,
Tu, žaibanešy mielasis,
Tu, taikus liepsnų valdove,
Pasiskubinki apleisti
Debesų ir vėtrų kalvę,
Šakeles skink ir susuki lizdą herbui Radvilų.

Skink gėles, kurios pražydo
Sutuoktinio Albos pievoj,
Laužk šakas, kurias išugdė
Chrono vandenys gimtinėj,
Tas, kur iš Vilnelės gėrė Arba
Viliją girdėjo švelniai šnarant šalimais.

Jau gėlių kvapus vėjelis
Neša, iš padangės krinta
Jau lelijos ir akantai.
Kaip lietus, kaip tirštos miglos
Šie pavasario žaismingo
Lietūs šlaksto lauką, miestą, šlaksto rūmus, šventyklas.

Tai padebesių klajūnas,
Įstabusis aras barsto

Iš dangaus žolynų sniegą.
Jis visai ne skaudžią krušą
Žeria, o ligustrų lietu
Ir rožes raudonas svaido — ne paraudusius žaibus.

Barsto jis žolynus, tarp jų
Vėjo gūšiai žaidžia, šelsta;
Jų lig šiolei nepakando
Pragaištingi šalčio dantys,
Tik vakario šiltas kvapas
Juos sušildė, tik Eolas, jo atodūsiai drėgni.

Itūži, šalin! Pranykit,
Kruvinos karų rikiuotės,
Te pavasariu vestuvių
Lapkritis pražysta Floros
Karalijoje žaliojoj,
Kur jaunikis, kur jaunoji žengs per baltas lelijas.

Te nepiktas Euras šiaušia
Arimus audringos jūros,
Te, vėjeliui palytėjus
Vandenis sraunius, kvatoklės
Bangos plakasi į krantą,
Te Etezijai išdykę švilpauja virš vandenu.

Tarki tuos žodžius, kuriuos mes,
Kuklūs dainiai, pranašavom,
Laimę lemiančius žodžius tu
Tarki, vyskupe didysis,
Lietuvos vainiko perle,
Lietuvos senato žvaigžde, pažiba Valavičių!

Tegu amžiais plauks ši upė,
Ši srovė iš gyno aukso,
Šitas iškalbingų žodžių
Srautas te gaivins senatą,
Te gerovę ir ramybę
Žadantys klusniems kviritams žodžiai šie ilgai skambės.

JONUŠUI SKUMINUI TIŠKEVIČIUI
*Trakų vaivada, Jurbarko, Novovolės, Braslavo
ir t.t. seniūnui*
KETURIOS MERGELĖS MOTINOS MYLIOS
*arba Vieša iškilminga procesija
į dieviškosios Mergelės Motinos Trakų bažnyčią*

9. PIRMOJI MYLIA, ARBA PANERIAI

Einam? Ar tikrai, pasibaigus žiemai,
Šypsos pakelėm žaluma balandžio,

Klonių daubose ir laukuos žolynai
Švyti džiaugsmingai?

Einam. Jau lengvi pasičiuopo vėjai
Vėliavų klostes, Dieviškiausiai skirtas,
Audeklo šilkų pasigrobt neleidžia
Įtemptos virvės.

Po margais šilkais nenutyla niekaip
Eisena ilga. Ji tave, Mergele,
Jūrų žvaigždę ir virš bangų audringų
Švyturį ryškų,

Motina, tave, ji apgieda, amžiams
Likusių skaisčia ir vartus aukštybių
Galinčią atvert. Tau sparnuotas vaikas
Aukšto Olimpo,

Modamas sparnais pagarbiai aplinkui,
Neša taiką. O, geresnioji Ieva,
Grįžusi pas mus, tau teliks už taiką
Žemė skolinga.

Tu sunkias tautos grandines sutraukai,
Dieną gražini, stumdama šešėlius,
Nuvaikai bėdas nuo dorų, liūdniesiems
Parvedi laimę.

Sužinosim mes, kad galingo Dievo
Motina esi, — nes atstumt negali
Viešpats tų, kurie, tau tarpininkaujant,
Prašymus siunčia.

Ramini visus, išgirsti maldaujant,
Taikai mus, kaltes apvalai, Mergele,
Sielas nuo bausmės išvaduoji, leidi
Kreiptis į dangų.

Leiski mums dorai nugyvent, be gėdos,
Leiski mums gražiai, be nelaimės mirti,
Leisk Sūnaus, kurį pagimdei, švenčiausią
Veidą regėti.

Mes, minia, kuri tau ritmingai giedam
Pakaitom giesmes, Panerių rasotais
Slėniais vis tolyn brisdami, keliausim
Žydinčiom pievom.

10. ANTROJI MYLIA, ARBA VOKĖ

Vėl, Mergele, tau nusidriekia tolin

Eisena ilga link teatro žalio
Scenos — ją lanku apkabina kalvos,
Kilpa apraizgo.

Tuoj išgirs kalnai, pušimis apžėlę,
Motinos vardus garbingiausius, triskart
Vilijos krantuos nuaidės Marijai
Aidas skambusis.

Kalvos tuoj išgirs, tuoj pasiūs ūksmingos
Keteros tolyn, suvirpėję pušys
Atsilieps aplink ir parklupęs maldai
Tuopos šešėlis.

Bet pirmiausia mes, melddami
Aukščiausią Trigubu balsu, maloningą
Kristaus Širdį ir ausis, mūs gailingiems skundams
Atviras, šaukiam.

Vėl paskui tave tris kartus, šventoji,
Šauks šventa giesmė: ją gražins giraičių
Šnabždesys, tolyn neš Marijos vardą
Silpstantis aidas.

Motin Dievo, Jo išrinkta, mergelių
Tu Mergele: juk išsirinko tavo
Motinystę tas, prie kurio alsuoji
Oru aukštybių.

Motina tyra nuostabiausios meilės,
Motina vilties, tau gaivaus Edeno
Lygumos žiedai, gyvybingo medžio
Atžalos stiebias.

Tu Tiesos namai, tau dangus tik vienai
Su džiaugsmu skląščius auksinius atšauti
Pasiryžęs, tau nemirtingos kalvos
Atdūsius siunčia.

O šalie, kuri nevarai kaltųjų,
Ištremtų kadais! O Siono groži!
Viešpaties namus tu valdai, slaptosios
Sandoros skrynia!

Tai semies skaistaus, neklastingo grožio
Krištolo šviesaus, gaiviniesti veidą,
Tarp liūdnu spyglių sužimbi, lyg mielas
Veidas lelijos;

Tai ganykloj tu pranašingoj jokiū
Nelieti lašu Gedeono vilnos,

Nors aplink laukai mirkdami kankinas,
Dangui prakiurus;

Tai neleidi, kad liepsnoje pražūtų
Gervuogė graži, nors aplink liepsnoja
Viskas, ir žaidi tarp ugnių džiaugsmingų
Lapais, šakelėm.

Spindi prieš tave ten, Mergele,
Jesės Ainio sostas, tau visą auksą kloja,
Kyla tau iš čia į erdves aukštybių
Bokštas balčiausias.

Stengias į tave būt panašūs medūs,
Srūvantys koriais, ir žavingi sodžiai, —
Sodų sienos juos ir ledinės versmės
Laiko apjuosę.

Nebylius lapus tau lengvai siūbuoja
Euras, kai drėgmė vandenėlio tyro,
Į slaptas erdves prasiskverbus, tyliai
Kužda giraitėj.

Teka tau srovė, plaukdama maloniai
Slėniais, per plačias nuvingiuoja pievas,
Žibuokles juoku, kurs ilgai netyla,
Užkrečia vėjas.

Tiek, Mergele, tau iš dangaus gėrybių
Liejasi dosnaus, tokiu tau ant žemės
Srūva upeliu dėkingumas, niekad
Liautis nenori.

Siųstas iš dangaus tolimam prekeiviui
Gabeni javus laiveliu šventuoju,
Malonia šviesa mums šypsais iš ryto,
Dieną atvedus;

Kaip Aušros žvaigždė, kildama iš jūros
Ryto vežimu, pavadžiais banguoja
Rožiniais, žydram vandeny išdykę
Klaidžioja liepsnos

Ar kaip sidabru ištisai sumirga
Febo spinduliuos, kaip į jūrą žengia
Febas, kaip, dienos apsitaisęs auksu,
Kyla iš jūros, —

Šitaip, kol giedram danguje vis skrieja
Nebylių žvaigždžių kareivijos, ryškiai
Pro liepsnų angas spinduliuoja šviesūs

Dangiški rūmai.

Kokį vardą tau mes, šventa Mergele,
Dar suteiksim? Tu už Olimpą didį
Daug smarkiau žibi, Visagalio Dievo
Soste, — giedosim.

Kiek laiminga tu, būdama geraja
Motina, giesmių giriama, užtarki
Mus prieš tą, kuri glėbyje nešioji, —
Dangišką Sūnų.

Kūdikis sveikus mus laikys, tau meldžiant,
Jei nuo prigimtos jis tave vadavo
Nuodėmės pirmos, po žvaigžde ramiaja
Lėmė užgimti;

Jei sparnuotas tau pranašavo vaikas,
Kad dangaus marti privalėsi būti,
Vienai iš visų tau pagimdžius liko
Žiedas skaistybės;

Jei nepavaldi tu mirties šaltosios
Dėsniams, jei, žvaigždžių siekdama triumfu
Atsiliepi juo laimingųjų chorams,
Šokiams džiaugsmingiems.

Tas, kuris lengvai bėginėja pievom
Debesų aukštų ir žvaigždžių žiedynais,
Žaidžia tarp šviesos spindulių, ryškiausių
Tarpe lelijų,

Avinėlis — lai atities ir mūsų
Nugaras, kalčių prislėgtąsias, žmones
Į maldas palenks, pažadės ramybę
Žemei vargingai.

Triskart tarę taip, laukuose sustoti
Vėliavoms šventoms pasakysim — šventos
Vėliavos sustos, o paskui — šaltosios
Vandenys Vokės.

Vėliavas pagriebs lengvas dvelksmas vėjo,
Mes — kukliems pietums pasiruošim.
Stalą Ant žalios vejės dengdami, užtiesiam
Staltiese lino.

Traukiamas kuklus iš pintinės valgis,
Druskmė, pilna lig kraštų, ir buko
Indas šalimais — nekensmingo Bakcho
Įrankis dažnas.

Bėgdama pro šalį, šaltomis vėsiną
Srovėmis taures pastatytas Vokė,
O aplinkui jas sidabru senuoju
Žolės sumirga.

Puošia ir stalus, ir taures vainikai
Supintų žolių, užpilta aliejum
Trūkžolė švelni man nuo saulės karščio
Leis atsigauti.

11. TREČIOJI MYLIA, ARBA GAIDŽIO KAIMAS

Laikas šaukia kilt kuo greičiau nuo stalo.
Kilkim: jau žemyn pasilenkęs rieda
Vakaras kaitriu dangumi ir ragint
Padedą: kilkit.

Kylam. Vėl laukais tau, Mergele, plaikstos
Vėliavos, gražiais apsiuvais vėjelis
Žaidžia, ir grakštus pasičiumpa Austras
Atvaizdus šilko.

Vėl balsais, kurių nenutildė menkas
Valgis, mes, minia atsidavus, giedam:
Motin, būk sveika, tu gimdei, penėjai
Viešpatį mūsų.

Vilijai vandens daug skolinga Vokė
Akmenuota, tau, o didžioji Motin,
Pagyrimų daug ir giesmių skolingos
Vokės pakrantės.

Getų kaimai, ant gretimų kalvelių
(Tarsi dvynės jos) susodinti gausiai —
Tai paminklas tau, o Švenčiausia, mūsų
Gauto triumfo.

Kaip, koku balsu apsakyti lietuvių
Garsų grobį: kaip suimti gelonai
Ėjo — puošmena grobio ir kilniausio
Pykčio trofėjus?

Triskart kardą, tau vadovaujant, traukė
Vytautas, narsus kovoje, kai Rytus
Nugalėjo jis, kai ragus puikybės
Jūrai aplaužė.

Kaip Europą jis po šešėliu skydo
Paslėpė, kada uraganas lėkė
Azijos baisios ir iš viso Istro

Tvino galingai!

Stojosi tiesus prieš rytinę audrą,
Tarsi Kalpė, kai pasiduot nenori
Jūrai ir liūtims karingiausioms, laikės
Nenugalėtas.

Į visas puses jis plačiuoju kardu
Kerta taką ir kelia baimę, mūšy
Nuostabiam gražus, šlovėje pelnytoj
Įniršiu dega.

Dega panašiai Orionas žiemą
Tarpe debesų, kai, ištraukęs kardą
Iš makščių, liepsnom lyg žvaigždėm žaibuoja,
Auksu suspindęs.

Šaltą Volgą ir klastingųjų besų
Perėjęs laukus, prie altorių Pelos
Nukeliavęs, jis išdidžios Fasidės
Vandenį gėrė.

Barbarų lankus tau šventovėj klojo,
Skitų juostas tau palei kojas tiesė,
Skydų stirtos tau ugnyje švenčiausioj
Degė, Mergele.

Tauro rūmai ir sugriautieji bokštai
Sarbako stipraus dar užmiršt negali,
Kaip, baisiu triukšmu stovyklas užpuolęs,
Gąsdino trakus.

Kai tirštu strėlių lietumi, ant priešų
Krentančiu, dahus, gelonus išvarė,
Tu pati, audrų apsupta rikiuotėm,
Saugoma griausmo,

Rodeisi ryški danguje audringam,
Vežimu ugnies lėkdama, raudonu
Debesiu, žaibus iš aukštybių savo
Trigubus svaidei.

Euksino kairys sudrebėjo krantas,
Uolos su triukšmu sujudėjo, žiauriai
Šviesai tris kartus atidengus tamsią
Jūrą meotų.

Baimės genama, Tanaidė bėgo
Ištakų ieškot, sudrebėjus krantui,
Stojo, apimta neregėto siaubo,
Blyško Fasidė.

Matė priešai, o nuostabi Mergele,
Tavo meilę mums, ir Lietuvos ainiai
Vilijos krantuos tau dėkingi neša
Dovanas savo.

Taip Vladislovas nuo toliausios Okos
Lai tau neš ginklus, prieš svanus laimėjęs,
Įžadus naujus prie naujų altorių
Lai jis išpildys.

Daugel sykių jau, nuo kaitros išsekę,
Svajones giesme pakaitom kartojam,
Kol giraitė mus į pavėsį savo
Priima meiliai.

Pasigirdo man? ar, lengvučiam vėjui
Liečiant lapelius, skardžiabalsiai alksniai
Atsiliepia ir patylom čiurlena
Vingrūs upeliai?

Tau, Mergele, pats uždainuoja alksnis
Ir banga judri tavo garbei šoka,
Klausos ir ilgai atkartoja miškas
Tavąjį vardą.

12. KETVIRTOJI MYLIA, ARBA TRAKAI

Paskutinis jau mums beliko darbas:
Eit aukštais miškais, ežerų pakrantėm
Klaidžioti šviesiom, kalnelius įveikti,
Giedant iš lėto.

Čia Saliamono himenėjas (skaisčios
Lūpos kažkada jį šventoms vestuvėms
Skyrė) tau skambės, žadins jis giraitėj
Alksnį nebylų.

Miegantį saldžiai tau ant rankų Dievą
Tik viena bučiuot tegali, Mergele,
Žadinti liepsnas širdyje, švenčiausią
Glostyti žiedą.

Tu viena tiesi jam saldžiausias krūtis,
Kvepiančias puikiau nei Falerno medūs,
Kai alsuoja jis iš gelmių krūtinės
Dievišką kvapą.

Tau šimtai brangių kvepalų feakų
Ir Kilikijos virš galvos plasnoja,
Kosto malonus aromatas sklinda,

Liejas balzamas.

Džiugina tave vienas tyras kvapas,
Dvelkiantis saldžiom Kūdikėlio lūpom, —
Tai Sūnaus švelnus vis sruvena vardas
Tyru aliejum.

Nors karaliaus tau paslaptingos menės,
Bakcho dovanų prisipildę, vėrės,
Tu tiesi krūtis, puikesnes už slaptą
Vyną karaliaus.

Nors karaliaus tau suruoštieji valgiai
Dvelkė nuostabiais aromatais nardo,
Trokštamus kvapus tau tik vienas skleidžia
Nardas karaliaus.

Nors renki žaliøj Palestinos pievoj
Miros žiedus, tau tarp krūtų tik vienas
Mazgas, kuriame įvyniota mira,
Parištas būna.

Nors patinka tau šakeles saldžiausias
Kipro medžio kirst, pumpurais apkrautas,
Iš visų šakų tik viena Mergelei
Šypsosi meiliai.

Saulės spinduliams karštą dieną plieskiant,
Šen bei ten pušis vainiku plačiuoju
Moja ir lapus pasilenkęs tiesia
Ažuolas žalias;

Džiugina tave kaitroje nuo vieno
Medžio žalumos bekrentas šešėlis,
Jo šakų dygliai kažkada — o, varge! —
Sūnų kankino.

Nebaigėm giedot; štai išnyra Trakų
Bokštai ir kalva, mylima Mergelės,
Miesto vidury pasirodo aukštas
Bokštas bažnyčios.

Šauksime: Sveika! — nuolankiai parpuolę,
Keturis kartus melddami Mergele,
Keturis kartus sujudės altoriai:
Atsakas josios.

Jau, mergaitės, ir jūs, berniukai, juoskit
Pamaldžiu vašku Dieviškiausios veidą,
Ginčas malonus skelbs Mergelės garbę
Ir Kūdikėlio.

MERGAITĖS

Ant kitų galvų neilgai vainikai
Žydi: niekados nenuvys Karmelio
Gėlės, kuriomis dabines, Mergele, —
Žalios per amžius.

BERNIUKAI

Galvas auksu, kurs greit nublukti gali,
Puošiasi kiti; tau šviesa vienoda,
Jėzau, ant galvos nepaliauja žybčiot
Įgimtas auksas.

MERGAITĖS

Kas regėjo, kaip ant balčiausio kaklo
Plaikstosi plaukai palaidi, Mergele,
Matė, kaip rausva nusidažo bronzą
Rūbas karaliaus.

BERNIUKAI

Kas regėjo, kaip ant pečių, už sniegą
Baltesnių, plaukai tau pabyra, Jėzau,
Matė virš kalvų Idumėjos kylant
Palmes aukštąsias.

MERGAITĖS

Kaip, danguj ramiai besišypsant giedrai,
Vandenys tyri Hezebono mirga, —
Šitaip mirksi tu akimis, kai juokias
Kūdikis tavo.

BERNIUKAI

Kaip, sparnus baltam sudrėkinę piene,
Krištolo bangas balandėlės stebi,
Taip žvalgaisi tu į akis tyrąsias
Motinos, Jėzau.

MERGAITĖS

Ką galėsime mes su Mergelės skruostais
Lyginti, jos veidais? Tik granato vaisių,
Žibantį visais trupinėliais savo,
Galim palyginti.

BERNIUKAI

Ką galėsime mes su mažyčio skruostais
Lyginti, jo veidais? Tik laukus galėsime,
Tuos, kuriuos gėlėm išdabina visos
Horos ir saulė.

MERGAITĖS

Atikos gaivių nesisklaido sulčių
Kvapas dar ilgai, kai, Mergele, srūva
Puikūs medūs, tau besijuokiant švelniai,
Bešnekant švelniai.

BERNIUKAI

Sakom, Jėzau, kad savo baltas lūpas
Veria lelija, kai paskleidžia puikų
Kvapą mira, tau besijuokiant meiliai,
Bešnekant meiliai.

MERGAITĖS

Kaip pilis, strėlių pridengta ir skydų
Tūkstančiais, visa žiburiuoja saulėj,
Žiburiuoja taip, Kūdikiui priešais,
Motinos kaklas.

BERNIUKAI

Kaip Terapnuos ar Himete gegužis
Kvepia, kaip vanduo Palestinoj dvelkia,
Kvepia kaklas taip Kūdikielio, kaklą
Motinos liečia.

MERGAITĖS

Mergiškais delnais tau, Mergele, kokios
Sultys srūva? Juos sudrėkina sultys,
Kokios laša į išdžiovintą žolę,
Mirai pravirkus.

BERNIUKAI

Kūdikieli, koks hiacintas ryškiai
Žiba tau delnuos? Hiacintas žiba
Toks, koksai skeptrus padabina, puošia
Brangią karūną.

MERGAITĖS

Kretos keterom ar nuo Kipro žalio
Lesbo šakomis kiek gėrybių srūva, —
Šitokia gausa iš krūtų, Mergele,

Liejas tavųjų.

BERNIUKAI

0, kokie kvapai virš žolelių Hiblos
Dvelkia ar viršum kilikiečių sodžių —
Tarp tavų krūtų toks saldusis kvapas
Kyla, o Jėzau.

MERGAITĖS

Rūbui palidai krist neleidžia diržas,
Lyg gelsvi javai jis Mergelę juosia,
0 skaistybė jį ir lelijos supa
Pylimu baltu.

BERNIUKAI

Slystantį žemyn sugražina tavo
Rūbą diržas, kurs — paslėptų safyrų
Baltas sargas, jis ugnimi tyliąja
Juosia krūtine.

MERGAITĖS

Sandalu lengvu apvyniojus pėdas,
Menėmis žvaigždžių kai Mergelė žengia,
Rodos, kad dangaus kariauna žygiuoja,
Griaudžiant triumfui.

BERNIUKAI

Kai, blauzdas puošniais apvyniojęs raiščiais,
Galva iškelta Kūdikėlis stojos,
Rodosi, kad dvi aptaisytos auksu
Stojo kolonos.

*16. Jonui Karoliui Katkevičiui, Vilniaus vaivada
ir Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kariuomenės vadui
kovoje prieš turkus, geriausiojo ir galingiausiojo Dievo
ir Palaimintosios Mergelės Marijos pagalbą žada*

Tu, kurs likimą silpstančios Lenkijos
Lemi, rikiuoji įvykius ir stebi
Patenkintas, kaip karas šalį
Alina ir įsišėlęs Marsas

Piliečiams žūtį rengdamas siautėja,
Tavęs tėvynė, skęstanti kraujyje,
Vardan bažnyčių, to šventųjų
Prieglobsčio, be paliovos maldauja,

Bet tu vis viena negražini taikos
Piliečiams, karo dulkėmis apneštiems.
 O nusikaltėlių baudėjau,
 O teisingumo gynėjau, ko tu

Karų tvirčiausiais skląščiais neužsklendi
Ir į belangę tamsią neuždarai
 Sukaustęs baimės? Neregėta
 Bausmę kaltiesiems tu siūski! Kam gi

Duris atvėręs pražūtį mums siunti?
Dėl to ir priešai žvangina geležį,
 Dėl to švaistydami ginklais
 Trakų pulkai it griaustiniai dunda.

„Apgink, Mergele, meldžiančios Lenkijos
Didi globėja, mus nuo užgriuvusių
 Nelaimių. Tu juk Griausmavaldžio
 Baudžiančią liepsną dažnai sutramdai

Ir iš ugninės rankos esi nekart
Negailestingą žaibą ištraukusi
 Ir jon įdėjusi šakelę
 Palmės ir pergalės ženklą — laurus.”

Tave į naują rūmą taip Karolis
Įžengti kviečia. Nūn, kai išgirdome,
 Kaip otomanų kariauna lyg
 Potvynio vandenys jau atūžia,

Kai išitraukęs durklą, jo ašmenis
Nuožmus gelonas įrėmė Lenkijai
 Parpuolusiai gerklėn, sarmatų
 Karo stovyklą globok, Mergele.

Kai į garbingą mūšį narsuolis stos,
Prieš vario ietį atlapa krūtine
 Kai eis ir kai neprisidengęs
 Kaklo paleistas strėles sutiks jis,

Suteik stiprybės karžygiui, o karių
Gretoms, nuo priešų smūgių retėjančioms, —
 Jėgų, kad, palankaus lėmimo
 Lydimas, Karolis įsiveržtų

Žaibu į priešų, tų kraugerių, gretas,
Kai jį tėvynės meilė veržli nusvies
 Tenai, kur griaudintys perkūnais
 Priešų pulkai, ten, kur išgalastas

Strėles įniršęs konkanas laido vis.

Mergele, tavo skydas tegu pridengs
Grumtynėse šį karo vadą,
Te jį apsaugos dangaus malonė.

2. PAMALDUSIS NETURTO ĮŽADAS
*Jei žmogus atiduos už meilę visą savo namų turtą,
jį paniekins tarytum nieką (Gg 8, 7)*

Meilę parduodamą aš danguje mėginau nusipirkti.
Kas patikėtų? Pati pardavinėjo save.
Aukso siūliu, tačiau būt už auksą pirқта nenorėjo.
Dosniai siūliu turtus, betgi paniekino juos.
Viską siūliu, tačiau nenorėjo nieko ji. Visa,
Kas dar liko, sakau, Meile, paimki, jei tiks.
Juokėsi: kam bandai sunerimęs dangiškai Meilei
Kainą netikusią rast? Nieko neduoki — ir pirk.

4. *Teateina mano Mylimasis į savo sodą (Gg 5, 1)*

Meilė gražioji, grubaus valstiečio padargus pagriebus,
Fakelus meta šalin, meta į šalį strėles.
Čiumpa noragą jinai, į savąjį arklą pakinkius
Kaimiškus jaučius, pati imasi darbo skaistaus.
Vos tik lengvu noragu ji širdis pradėjo purenti,
Tuoj Dėkingumas skaistus auga tyruosiuos laukuos.
Taria: šimtai čia žiedų, vienintelio žiedo tetrūksta.
Kad susirinktų visi, Kristau, ateiki ir tu.

8. *Apie palaimintąją Mariją Magdalię
Po gatves ir po aikštes ieškosiu to, kurį myli mano siela. (Gg 3, 2)*

Aimanas siunčia gailias lig žvaigždžių, nepaliauja raudoti
Ir drėkina švelnius skruostus sūriu upeliu.
Ir per daubas didžiules, per skardžius, per pavojus vis bėga,
Veržias plynaisiais laukais, lėkt nepaliauja kalvom.
Ką gi bėgimui tokiam gausybė jos ašarų teikia?
Magdaliė savų ašarų plaukia upe.

11. *Pakilk, Akvilone, ir ateik, Austre, perpūsk mano sodą,
ir tesrūva jo aromatai (Gg 4, 16)*

Meldžia lelijos žvaigždes lietaus, jau iš karščio suglebę
Rožės po saule kaitria tyliai maldauja vandens.
Ką daryti? Lietaus šaukias Meilė ir kviečiasi vėjus;
Laukas atgyja bemat nuo išganingos rasos.
O, kokie gražūs žiedai! Nuilsus jais rūpinas žemė,
Vėjais gaivina, lietum laisto Olimpas vėsiu.

13. *Jos šviesa — ugnies šviesa (Gg 8,6)*

O, jeigu tapčiau žeme, jei vertų ašis mano širdį!

Aš, Sužadėtini, tau svirčiau nuo rankos lengva.
O, jei galėčiau pavirst vikresne nei sraunusis upelis!
Davus tau ženklą, skubiau lėkčiau nei upės srovė.
O, jeigu būčiau labiau pašėlus nei Eurai smarkieji!
Taip nuolankumo greičiau tavojo mokyčiaus aš.
O, pagaliau, netgi jei veržlesnė tapčiau už ugnį,
Trokščiau būt niekas, jei ne — niekuo nebūti visai.

14. *Trauk mane paskui save: bėgsime* (Gg i, 3)

Mano Jėzau, vejuos tave per tankmes, per brūzgynus;
Kaipgi galėsiu pakelt ilgas dienas be tavęs?
O, laiminga tava Magdaliėtė, kadais prisirišus
Prie tavųjų blauzdų, jas apvyniojus plaukais!
Tavo meilės šita palydovė nėsyk nepleido:
Tu jos belaisvis buvai, tavo nelaisvėje — ji.
Aš, Sužadėtini, tau antroji esu Magdaliėtė:
Trauk mane paskui save, Kristau, ar pats pasilik.

16. PALAIMINTOJI MAGDALIETĖ,
VERKIANTI PO KRYŽIUMI

Ak, aš trokštu! — šauki, bet vanduo iš uolų neištrykšta,
Srūva tiktai iš akių upės, — iš jų atsigerk.

17. *Sugrįžk, Sulamita* (Gg6,12)
Sugrįžk, Mylimasis (Gg 2,17)

Bėgu, — tu, Jėzau, vejies; sugrįžki, — girdžiu tave šaukiant
Ir pasukti atgal savąjį kelią skubu.
Bėgi, man vejantis, pats; sugrįžki, — girdi mane šaukiant
Ir, o drauge, skubi kelią pasukt link manęs.
Bėgu, tau sekant, o tu — sekant man: nuostabioji klajonė!
Tas laimingas, kuris bėgdamas meilei paklus!
Tavo klajonė padės man rasti tave, kad nedingtum;
Mano klajonė tave, Kristau, atves prie manęs.

23. *Praneškite jam, kad silpstu iš meilės* (Gg 5,8)

Kai tik žemės klausaus, kai dangui atgrėžiu aš ausį,
Žemė man šaukia: mylėk, šaukia Olimpas: mylėk.
Jūra šalta, net audroj įsišėlusi, kviečia mylėti,
Meile švytruoja žaibai, meilė — perkūnų griausme.
Tavąją meilę ugnis man atneša, atneša vėjas,
Aidas, lekiąs nuo uolų, kai atsitrenkia banga.
Mums nebereikia nuo šiol kalbėtis tarpusavy, Kristau:
Mūsų meilę paskelbs viso pasaulio kalba.

25. *Tebučiuoja mane savo burnos pabučiavimu* (Gg 1, 1)

Kas pabučiuoti galės išsiilgusias lūpas, ieškojau,

Kol Sužadėtinio — ak! — baisiai ilgai nematau.
Dangų prašiau bučinių — dangus bučiniiais apipylė,
Bet nepajėgė manų skruostų pasotinti jie.
Žemę prašiau bučinių — bučiniiais apipylė ir žemė,
Buvo jie man šiurkštesni už palytėtas uolas.
Žeme, sudie, ir dangau; Sužadėtinio laikiu bučiuojant;
O, kad turėčiau burnų tiek, kiek troškimų turiu!

26. *Tavo krūtys yra puikesnės* (Gg 1, 1)

Žemė syki, save padėjusi visą ant stalo,
Šnabždesiu kvietė tyliu: „Sėsk, Sužadėtine, sėsk.“
Kitąsyk jūra, save supylusi visą į taure,
Šniokštė dusliu verpetu: „Gerk, Sužadėtine, gerk.“
Žeme, nenoriu tavęs; vandenų tavo, jūra, nenoriu;
Tu, Sužadėtini, man — alkis, tu man — troškulys.
Tai išgirdęs, abi Sužadėtinis padavė krūtis —
Tu, Sužadėtini, man maistas, tu gėrimas man.

29. MEILĖS MEDŽIOKLĖ

Meilė išėjo medžiot į pievas dangaus geltonąsias:
Meilė šventoji, kuri sugeba širdis užgrobt.
Priekin išbėgo vilkai ir liūtai, ir meilė išėjo,
Priekin ji žengė, strėlėms styrant gausioms už pečių.
Štai, vos išsiveržė skrist pasirengusios strėlės iš lanko,
Žvėrys laukiniai dangaus greitai palinko pirmyn.
Kam tokie žiaurūs sargai uždarytan dangun neįleidžia?
Atveria meilė kelius net tarp laukinių žvėrių.

30. MEILĖS IR JĖZAUS MEDŽIOKLĖ

Meile, pakilki, paleisk strėles, pasiruošusias skristi:
Dieve, tu man taikinys; Dieve, aš tau taikinys.
Kristau, tu širdį atverk strėlėms, kurios gali sukruvinti,
Kad mano ietims grobiu sužeistu taptumei tu.
Kristau, atversiu strėlėms, kurios gali sukruvinti, širdį,
Kad tavo ietims grobiu sužeistu tapčiau ir aš.
Kristau, patinka tau būt medžiojamam, man gi — medžioti;
Kaip tau patinka medžiot, man — būt pagautai saldu.

31. DIEVIŠKOSIOS MEILĖS STRĖLĖ

Sužeidei mano širdį (Gg 4,9)

Aš — strėlė, ištraukta iš žvaigždėm nusagstytų strėlinių,
Ta, kurią svaido dievams Meilės šventosios ranka.
Savojo taikinio aš, žaizdos neturinčio, ieškau,
Nes manoji ranka nieko nemoka sužeist.
Kas patikės, kad strėlė galėtų kliudyt nesužeidus?
Kristus pasakė: gali mano žaizdoj pailsėt.
Skubinu, taikinį aš mėginu be žaizdos užkliudyti:

Jau negalėčiau sužeist: sykį jau buvo žaizda.

33. *Kolei diena atvės, ir pasislinks šešėliai* (Gg 2, 17)

Ieškome naktį šviesos, saulei šviečiant — šešėlio; kodėl gi?
Naktį mums meilė — diena, dieną — šešėlis vėsus.

34. *Meilė stipri kaip mirtis* (Gg 8, 6)

Meilė kartu su Mirtim dėl dvigubo kaunas triumfo:
Valdo saidoką Mirtis, atgrežtas
Meilėn jisai. Sako Mirtis: taikliom strėlėm aš nugaliu kūnus;
Meilė atsako: o aš nugaliu širdis liepsnom.
Sako Mirtis: mane didesnė pergalė lydi.
Meilė atsako: mane lydi didesnė šlovė.
Ginklų gal griebtūsi, jei lygiomis nelaikytų jų Dievas:
Nugali Dievą abi, nugali Dievas abi.

37. *Koks yra tavo Mylimasis?* (Gg 5,9)

Koks gi Jis buvo? Koksai Jis buvo, gražiausiasis tavo?
Šitaip kalbėjo kadais man svetimšalė minia.
Dešine plunksną imu ranka, o kairiāja — lentelę:
Tavo pasaulio puikaus, Kristau, grožybes piešiu.
Rožes ir auksą piešiu, brangakmenius, sodus, giraites,
Ežerus, pievas, žvaigždes skriejančia plunksna piešiu;
Rodau lentelę, sakau: norėjot žinoti, koks buvo
Mūsų Gražiausiasis? Štai, pasižiūrėkite, koks.

38. *Jo galva — geriausiasis auksas* (Gg 5, 11)

Jo rankos — auksiniai lankai (Gg 5,14)

Meskit girliandas šalin, žaliuojančias perlais brangiausiai,
Ir atidėkit šalin skeptrus triumfo puikaus.
Jėzus — karalius yra manasis. Gražiausias karaliau,
Cezariu mano tik tu būsi, valdovu — tik tu.
Tas, kurs neturi ryškios karūnos nei spindinčio skeptro, —
Tavo karalius? Tik jis mano karaliumi bus.
Jo galva — gryno aukso, ranka — tarsi lankas auksinis,
Skeptras — pati dešinė jo, o karūna — galva.

39. *Tos pačios Giesmių giesmės motyvais*

Vynmedis aš buvau, bet niekas neskindavo kekių.
Upė buvau, iš versmės mano negerdavo nieks.
Medis buvau, joks žmogus nesėsdavo mano šešėlin.
Vadas buvau, tačiau nieks nežengė mano keliu.
Saulė buvau, bet šviesa mana neapšviesdavo nieko.
Nesekė mano avių nieks, kai buvau aš piemuo.
Ką gi Jėzus darys? Kiekvienam gali auksas patikti:
Auksu, kad tikčiau visiems, būsiu, — pasakė jisai.

197. SKAISTYBĖ SUTVIRTINA DIEVO MEILĖ

Nuotaka kartą ieškot Sužadėtinio ėjo per sodus,
Žiedus lelijų skaisčius rankom švelniom skindama.
Štai tarp rožynų puikių ji dangišką Meilę išvydo,
Dangiškus fakelus ši nešėsi ir lelijas.
Nuotaka eina artyn ir fakelus liečia: švytėjo
Ugnys gražiau už rožes ir maloniau nei medus.
Meile, meldžiu, išbarstyk dosniau tas liepsnas įkvėptąsias,
Mūsų lelijos žydės, gaubiamos tavo ugnių.

NUOLANKI PADĖKA

ŠVIESIAUSIAM PONUI

P. JONUI KAROLIUI

KATKEVIČIUI,

VILNIAUS VAIVADAI, LDK KARIUOMENĖS
VADUI, LIVONIJOS GUBERNATORIUI, ŠKLOVO,
MYŠO, BYCHOVO GRAFUI, DORPATO,
JVELIUONOS SENIŪNUI IR T.T., IR T.T., IR T.T.,

KRAŽIŲ APOLONO

SUKURTA IR KRAŽIŲ JĖZAUS DRAUGIJOS

KATKEVIČIAUS KOLEGIJOS SAVO

DOSNIAUSIAM STATYTOJUI

IŠSAKYTA

VILNIUJE, JĖZAUS DRAUGIJOS

AKADEMIJOS SPAUSTUVĖJE,

MDCXIX VIEŠPATIES METAIS

Kai užklojo laukus purpurinė pavasario skraistė,
Gracija tąkart meili Apolono Kražius aplankė.
Taria ji Febui (tasai pavargęs šičia sėdėjo
Slėny žemai ir skambiaja lyra prasčiokišką mišką Džiugino:
„Ar niekada Katkevičiaus Marso narsybės,
Niekad kovų, kuriose jis grūmėsi, neapgiedosi?
Ar apdainuoti geriau nebūtas pilis Pandiono
Ir Enkelado kovas arba pramanytus gigantus,
Nuožmų Hilėją arba Tifoėjo žeberklą trišakį?
Nedėkingasis! Nejau Licėjaus jau dengiamą stogą,
Negi dovanas tas, kurias ranka tau dosninga
Suteikė, jau pamiršai?" Taip taria, ant Euro užšoka,
Nepramintais debesų takais paskubom iškeliauja.

Febas nustėro ūmai, jo pirštai švilpynę paleido
(Tyliai ant žemės jinai, išslydus iš rankų, nukrito).
Sublizga akys gyvai, o skruostus švelnius jam užplūsta
Tai raudonis, tai vėl baltumas sniego. Liepsnoja
Veidas drovumo ugnim netikėta. Dvejoja ir svarsto,
Kaip Katkevičių jis deramai pašlovint galėtų,
Kaip atsilyginti jam už nuopelnus statant Licėjų.
Grifas tuomet oloje, po urvo skliautais gaubtaisiais,
Ten, kur įkūrė gamta kalne dvejoją buveinę
(Kalnas tam tiko), savoms gentims susirinkti įsakęs
Sueigon, soste dailiam atsilošęs, būrių keturkojų
Ir sparnuočių bylas kaip teisėjas vienintelis sprendė,
O aplinkui minia ant suolų įsitaisiusi buvo.
Vienos priešais kitas paskirtos garbingosios vietos:
Čia du senatai, ir rūmų dviejų dvariškiai susėdo.

Štai margaplunksnių gausios palydos apsuptas tupi
Paukščių valdovas čionai, kuriam apykaklė plunksnų
Šiaušias ant kaklo, rusva galva vainiku padabinta.
Priešais minią, ragais pasipuošusią, ir kilminguosius
Iš kalnų, iš kraštų tolimiausių sušauktus brolius
Susodina eilėm Marmarikos krašto valdovas.

Gentys atskirtos čionai: greitiesiems leista, kaip dera
Būti prieky, toliau keturkojai nerangūs užėmę Antrąją eilę.
Brangaus metalo raižytame soste
Grifas nutūpęs patsai ant užtiesto purpuro, stipriai
Virš judriosios minios iškilęs, kardu mosuoja.

Jis išklauso tuomet ginčus įvairiausius sparnuočių,
Skundus žvėrių. Už laukuos svetimuos pasigautą laimikį,
Už pagrobtus vaikus, už nuniokotą gimtą buveinę,
Nusiaubtą girią ir už ištuštėjusio lizdo tylumą
Teisia. Kaltina čia piktai tarškėdamos šarkos
Ir liežuviais šmaikščiais nedelsdamos priekaištus beria.
Imasi gint papūga iškalbingais žodžiais kaltuosius.
Krinta nuo kardo tasai, ką nuosprendžiu pasmerkė viešpats.
Krinta vilkas vagis nuo kardo ir ruonis plėšikas,
Kerta kardas paukščius prasikaltusius. Metas jau buvo

Sueigą baigt, ir visa minia išsiskirstyt iš teismo
Jau pageidavo, kuomet pasirodė Febas dailusis,
Žengė į būrį. Klusniu plektru pradėdamas giesmę,
Žvėris jis laukinius pasveikino stygom švelniosiom.

Šiauštis nustojo kuodai, ir karčiai grėsmingi ant sprando
Sugulė. Grifas tada jam linkteli, kardą nuleidęs,
Jei ką ketina sakyt, papasakot viską be baimės
Liepia, o paukščių sparnams tylos laikytis įsako.
Lyros paleidęs stygas, Apolonas šitaip prabyla:

„0 didysis žvėrių karaliau ir paukščių valdove!

Karolio tu šlovė neblėstanti: atvaizdu tavo
Herbas garsios giminės ir antspaudas spindi šlovingas.
Ir ant šalmo puikaus smailės tau leista linguoti,
Ir ant skydo žerėt arba iš didingos aukštybės
Karvedžio šalmo apžvelgt minias, kurios sveikina judu,
Ir po karo, kada menkesnis šalmas odinis
Viešpatį puošia, išlikt ant galvos. Jei tik dėkingumo
Nepamiršai, ir šlovė amžina Katkevičiaus jeigu
Dar neapleido širdies, tai imkis globoti šį didį
Užmoji, paslaugą man padaryk — pasirūpink kaip dera.
Rodos, žinai, kokius jis pastatė Aonijos sesėms
Rūmus ten, kur tyri šaltiniai į taurią Kražantės
Tėkmę liejas, o ši sruvendama aukso trimitais
Gaudžia kimiai ir pati mano lyros melodijų mokos;
Sraunūs jos vandenai mokytumo žiedus palaisto.
Nebranginu aš labiau nei Klaro bangų, nei šaltinio
Tyro Kastalijos, nei Helikono srovės ir Pegaso
Kranto. Bet atsidėkot už šitokią geradarystę
Dera neįprastom dovanom ir puikiais pagyrimais.
Aš jau seniai ketinu pastatyt nemirtingai jo šlovei
Aukštą paminklą ir taip įamžinti jo atminimą,
Bet man skurdas šykštus sulaiko ranką, o kapšas,
Nuo variokų menkų neapsunkęs, liečiamas rauda.
Tau sarmatų šalies, šaltų Grigo Ratų ir Šiaurės Lobiai priklauso.
Tad leisk iškilti didingam paminklui,
Kurs valdovo šlovės būtų vertas, papuošk prabangiai jį,
Leiski viršūnėms jo trims pasiekti patį Olimpą.
Medžiagą liepki sunešt greitiesiems žvėrimis ir sparnuočiams
Paklusniems, nes pakaks, jei atneš kiekvienas iš savo
Krašto, ką vandenai ar žemės gelmės pagimdo.
Tavo paukščiai iš čia į punų giraites nuskrieja
Ir švelniausiais šilkais minkštai lizdus išsikloja.
Tigrai Kaukazo savuos urvuose įsikūrė tarp melsvo
Persų marmuro, o po dangaus sudrėkusio skliautais
Ant auksinių smilčių leopardai prieglobstį rado.
Žerinčiuos vandenuos vienaragis, kitur nematytas,
Plaukioja ir karčius apsitaško auksu skystuoju.
Nuo armėnų kalnų tau lūšys krištolą neša.
Klodų metalo, giliai paslėptų, tau hiperborėjų
Grifai ieško, lenktais nagais jie akmenis brangius
Iškasa ir pačias gelmes atsivėrusios žemės

Plėšia bei magnetus iš dirvos kietos lupinėja.
Ir kiek kartų mūšius su pigmėjais pabaigusios gervės
Grįžta Tesalijon ir, sparnais trankydamos Notą,
Supa Pangejus skurdžius ratu, trimituoja triumfą,
Tiek sykių grobis puikus tau tenka: netrūksta brangiųjų
Ten akmenų, nuplėštų nuo priešo viršugalvio perlų
Nei pagrobtų vėrinių Palamedo paukščiams ant kaklo.
Nei Junonos didžios, nei Minervos mokytos paukščiui
Duoklę negėda mokėt, nei kolchų paukštis atnešti
Turtų netingi, taip pat Heliadžių ašarų gulgės
Nepaniekins ir rinks prie žaliojo Pado pakrančių
Lašantį gintarą (juo ten kvapnios žaizdos rasoja),
Ir puikius vainikus nusiims palenkusios galvas.
Feniksas pats, iš šalies tamsiaveidžių indų atklydęs,
Ką jis Gange savam, ką jis Hidaspe sužvejojo,
Neša, skiria jis tau ir dalį Asirijos lobių.
Kam dar priminti, kokias papūga tau dovanas duoda,
Kalbantis džiaugsmas miškų, žaliai pasipuošus valdovė
Noto ir Austro, kuriai atsiveria krantas Antarkties
Vandenyne; lobius jai ano ašigalio speigas
Dar ispanų laivų nenuskurdintoj žemėje sergsti.

Nagi, minią paleisk, išsklaidyk virš pasaulio platybių,
Kad iš daugybės šalių puikiausios dovanos plauktų;
Tepadabins jos puikius paminklus, besistiebiančius aukštin.
Trys piramidės išaugs — paminklai pergalių puošnūs —
Čia, kur Šaltinis žavus skalauja bangom krištolinėm
Žemę ir šniokščia šnekus per saulės įkaitintą žolę.
Čia iškils prakilnus Katkevičius iš svetimšalio
Marmuro ir padabins paminklą amžiną švedų
Pražūties vaizdai ir mūšiai su barbarais žiaurūs.
Raitas ant žirgo smarkaus, skydu tartum žaibas sutviskęs,
Tarp pavojų krauju pažymėtą kelią sau skinsis,
O kalavijas sunkus išguldys visą virtinę švedų.
Ypač aš prabangiai dramblio kaulu ir auksu išpuošiu
Kautynes su maskvėnais ir jau užvaldyto Smolensko
Bokštus sugriautus, o tarp karių pavaizduosiu jį patį:
Kaip maskvėnų krauju apsitaškęs pergalę švenčia.
Jeigu stebuklui tokiam bekylančiam paramą teiksi,
Didis valdove, manau, neatrodysi tu nedėkingas
Savo globėjui, o aš po to neprikaišiosiu niekad,
Paukščiai ir žvėrys, kad jūs pamiršote, kaip aš giedojau
Trakų žemėje. Juk jūs mokyto plektro kadaise
Teiktą paguodą, skambios kitaros melodiją menat.
Kai saldžiabalsėm giesmėm brūzgynus Patarų glosčiau,
Sekė likų laukais man iš paskos Achelojas
Ir Eurotas rūstus, akarnietis, pirmąjį ledą
Nusimetęs, atgal pasukęs Permesas, Likormas,
Grįžtantis vėl į versmes. Ežerai ir užutekiai snaudė
Ir, nurimus audroms, bangelės ošti paliovė.
Sklandė paukščiai aplink visokie, nešiojami Eurų,
Miško medžiai kitus ant šakų sutūpusius nešės

Ir galvijų banda skubėjo su diendaržiu savo.

Metas ateis, kada prie puikaus Kražantės upelio,
Perbraukęs per skambias stygas plektru, aš sušauksiu
Jus su jūsų grifu, laukiniai žvėrys ir paukščiai,
Ir savomis giesmėmis aukštai į padanges iškelsiu
Karolį ir nuožmias kovas lyra jums priminsiu.
Šokt pagal mano giesmes tada ažuolai ims nudžiugę
Ir galvijai skubės, uždaryti savo tvartelius.
Pievos pačios tada atgabens nustebusius elnius,
O iš paskos greitas stirnelės atsineš ir ganyklos.
Gulbę lizdas patsai atplukdys, pati karvelidė
Atgabens balandžius, bėgs jautis, arklą ištraukęs.
Tuosyk viršukalnės ir niūriausios olos ištarti
Karolio vardą išmoks, aidės iš kranto į krantą
Šitas vardas — miškai jį kartos ir pratinsis tarti.
Karolį uolos minės ir garsins Karolio vardą
Slėniai, Karolį šauks upeliai; šlovins jo narsą
Uolos ir įlomos girs jo tvirtybę, upės — dosnumą.

Mokytos Mūzos tuomet ir Paladė su jom - dešimtoji —
Prie Šaltinio versmės, aplinkui žalią Rimantą
Vaikščios, kaišys gėlėmis nematytom, kvapniaisiais čiobreliais
Raižytas kolonas ir girliandom puošniom apipins jas.
Prie piramidžių pačių sustos rinktinis jaunimas
Ir stebėsis būriais karių, išraižytaisiais vary,
Ir mūšius, rodos, perkeltus čia, regės, ir iškaltus
Žirgus rodys, ir girs karo vadą iš aukso gryniausio,
Ir viens per kitą giedos, palydėdami giesmę plojimais.

Puikūs didžiūnai, jūs šiam paminklui paskirkite dalį
Savo turtų, triūsu prisidėkit prie jojo statybos.
Paukščių valdove, kuriam vienam patikėta valdyti
Kuo didžiausius turtus ir lobius visus, kiek jų žemėj
Slypi, saugoti bei naudoti, ką požemiai slepia,
Siųski padangių pulkus, tepapuošia man vario paminklą
Tuo, ką iberų krantan paauksuotan banga išridena,
Kuo žėri Alpių kalnai ir ką dovanoja skaidrieji
Vandenys, ką švelnus Favonijaus dvelksmas išugdo
Ar Borėjas, Rytų smėlynuos ką Euras pagimdo."

Tarė. Paragina tas paukščius raibuosius ir žvėris.
Šiems gabenti lobius iš šiaurės krašto įsako,
Serų miškus jis liepia niokot ir kaimus masilų.
Kardu kelią tretiems į Alpes, sukaustytas ledo,
Rodo tiesiai. Kitiems aplankyti Libijos šalį
Pataria arba pasukt į šoną ir perkirst Meroję.
Siunčia jis dar kitus prie Pigmaliono pakrančių,
Auroros namus ir Nifatės kraštus nesvetingus
Ir tenai, kur skliautan kelia Akrokeraunijos galvą.
Ledos miestą kiti — Amiklus — plačiai išsisklaidę
Plėšia, arabų krantus ir olas Atlanto kalnyne.
O apsilankius kitiems, nuskursta Temesės uolynai,
Tasas, Dodonė, variu prabylanti, ir Orchomenės
Krantas, ir metalu nuo seno žvangantys Baktrai.

Jau septintoji diena prikėlė Titaną iš guolio
Rytmetinių bangų. Tikėdamas tuo, kas žadėta,
Febas žingsniais greitais į viršūnę Medžiokalnio kopia.

Veriasi slėnūs laukai ir krantas žaliosios Kražantės,
Per ūksmingas daubas smagiai sruvenančios bangos
Ir kuo žaliausia lanka, aplinkui meldais apaugus.
Ima dairytis po to į debesis, žvalgos po visą
Erdvę be paliovos — ir štai jau dangų bekraštį
Paukščių užstojo būriai ir aukštas skliautas aptemo
Nuo skrajūnų sparnų, plasnojančių vienas prie kito.
Lenkia vakarį vieni ir, vangiai dvelksnojant vėjeliui,
Kelią pametę pulkai po žydrąjį dangų šėlioja.
Kyla ligi debesų kiti ir, jais apsigaubę,
Tuoj dangaus vandenuos panyra, didžiuojas ir džiaugias
Plukdomi Notų drėgnų. Pats grifas skinasi kelią
Už visus juos aukščiau, ir sklendžia su vėjais klajūnais
Kūnas dvejopas, sparnai išskleisti gi debesis šluoja.
Akys svaido žaibus, ir įkvepia baimę jo lenktas
Snapas, virpčioja trys liežuviai, vešlūs, išdrikę
Karčiai plaikstosi jam ant sprando, šiaušiasi kuodas
Ant galvos iškeltos, galingais sparnais per padangę
Ramią irias, kita dalimi savo kūno jis — liūtas:
Gąsdina Eurus nagais ir uodega pančioja vėjus.
Žiba ir priešaky ne menkesnis pavojus: jis kardu
Žeidžia Zefirus baugščius, ir žaizdų tik dar padaugėja.

Lydi jį paukščių būriai nesuskaitomi. Paskui valdovą
Jo sparnuoti kariai paklusniai ir darniai plasnoja.
Viešpačiui kelio pastot nedrįsta iš tūkstančių paukščių
Niekas: šventiesiems sparnams nepaliestą dangų užleidžia
Ir tik seka taku paskui purpurą dėvintį vadą,
Gieda himnus džiugius ir giesme nuolankiai valdovą
Linksmą šlovina: kaip greitaisiais sparnais atskubėjęs
Puola į tarpą karių staiga, kaip rikiuotę išsklaido,
Kaip jis kalaviju paaukuotu žvangina ar kaip
Žėri ant skydo jisai karo vadui, arba ant auksinių
Vėliųvų skleidžia sparnus, ant šarvų kaip spindi garbingai,
Kaip jis ištikimai žaibuoja globėjui ant šalmo.

O kai išvysta galop tolumoj šventyklas ir Kražantės
Krantą bei mūrus (kadais čia buvo seno Rėkučio
Rūmai nuošalūs) ir sroves, kurios viduriu upės
Šniokščia, džiugiai krykšdami tuojau pasveikina Kražius.
Paukščiams iš tolumos atsiliepia aidžiosios olos.
„Kražiai!“ — atsako tuojau jiems akmenys, „Kražiai!“ — brūzgynai,
Upės: „Kražiai!“ Linksmų balsų skardenama gaudžia
Paukščių gimtinė — giria — ir aidas tankmę užgauna.

Štai jau būrio svečių pasitikti ir Apolonas
Atskuba, lydi gi jį Aonidžių jaunimo pulkelis.
O karalius žvėrių ir sparnuočių valdovas tuo tarpu
Surinktas iš visų kraštų brangenybes išdėsto
Ir pasaulio plataus turtus į krūvas kuo didžiausias
Krauna. Šičia gelsvai dovanotas metalas žioruoja,

Tviska sidabras tenai, ten — vario suverstas kalnas,
Skaistvaris niūkso antai, iš rūdos ugnimi neišgautas.
O be to, dar visaip žiburiuojančių marmuro luitų
Jis dovanoja, uolų, atneštų iš dvijūrio Korinto,
Ir margų akmenų, ir uolienu, dėmėm margaspalvėm
Švytinčių, kur gėlėmis akmeninėm pražysta darželis
Ir apgavikas akmuo nematytais žolynais dabinas
O tarp tikrų jo vagų žaliuoja tariamos pievos.
Ir brangių akmenų, paslaptinai žibančių, gausiai
Krauna, lašus nuo šakų seserų Hesperidžių, Tetidės
Ašaras, dar ir Rytų kraštų krušos visą krūvą
Prideda, krinta sausu lietumi ir žarstomas jaspis.

Stebisi turtais tokiais Charitės, ir Apolonas
Stebis, prie lobių krūvų jisai palinksta nudžiugęs.
Žvelgia į juos linksmi, akimis tuoj permeta viską,
Glosto šventuosius turtus: auksinę dovaną miela
Ir dramblio kaulą arba brangų perlą pirštais paliesti.
Kviečia Istoriją tuoj ir į ją prabyla maloniai:

„Dukra, kuriai žygius patikėta saugot senovės
Ir narsiuosius vadus, ir karus, kur grūmės kadaise
Vyrai! Tai, ką tamsa apgaubia stingdantis laikas
Ir ant ko užmaršties užslinko tirštosios miglos,
Tu pasiilgusiam to pasauliui atveri: lygiai
Taip senųjų žygius, kaip jaunimo pirmąjį žingsnį.
Tokią paslaugą man, Parnaso mergele, suteiki,
Taip pagelbėk: tegu iš kieto vario didžiuliai
Kyla paminklai, kurie sergės manojo Karolio šlovę
Ir atminimą kovų. Antai visos žaliavos guli
Statiniui, vertos išties, kad šitiek darbo įdėtum.
Štai Pieridžių būrys pasirengęs atskuba. Paskui
Marmuras žengs, negaišuos, jei aš saldžiabalsėmis trakų
Stygom paraginsiu kilt paminklą. Akmenys patys
Guls, giesmės palenkti, pavidalais dar neregėtais
Leisis skaptuojami, o minkšta uoliena įgaus tuoj
Veido bruožus žmonių ir veik jų būdą. Tik uoliai
Imkis darbo, paklusk negirdėtam prašymui, ryžkis!
Tebai kilo lėčiau, Amfioną grojant išgirde,
Ir manųjų stygų sušaukti kadaise Priamo
Mūrai, kai patys kalnai per laukus, kitarai pakvietus,
Slinko, kai žengė pirmyn prie Idos savosios prigludęs
Dindimas ir ištisi miškai į Pergamą kopė.“

Šitaip taręs, kairėn palenkia baltąjį kaklą,
Pakelia lyrą, kita ranka laikydamas plektrą,
Virpančių stygų garsų pripildo vaiskųjį orą
Ir Zefirus šnarėt paskatina. Stygos, kaip liepta,
Ima gausti, o joms dramblio kaulas, užgautas reikliųjų
Pirštų, pritaria. Tuoj miškai atsiliepia į viską.
Net kalnai lig žvaigždžių džiaugsmu netvėrę pašoka,
Didūs, grėsmingi kalnai. Jau giesmės klonius skardena,
Aidi giraitės giesmėm, o Febas sugrižęs apgieda
Vado kovas, o taip pat ir pelnytus po mūšių triumfus.

Džiūgaujantys pulkai ir Grifas — jų valdovas
Tuo metu ant kalvų laukuose ir žaliuojančioj pievoj
Leido šokti (smagu pažiūrėti!), o paukščiai tuo tarpu
Sklandė ratus sukdam ir nardė po giedrąjį dangų.

Džiugina darbas toksai ir Istoriją. Sekančius paskui
Akmenis veda pati, pati į pamatus kloja
Marmurą klusnų, aukštyn paminklams padeda kilti.
Padeda ir palyda valdovei: Šlovė ir Didybė
Stovi šalia, o aplink susibūrusios Pareigos, Kovos.
Pergalė šičia — dažna viešnia su sparnais purpuriniais —
Stovi, taip pat ir tauria šviesa sužibę Triumfai.
Ragina, pataria jie visi iš sykio. Pamoko
Marso Drąsa, Pagyra, dabinanti smilkinius laurais.

Šitokį darbą regėt negana Istorijai: miela
Savo palankią ranką pridėt. Per klaidžiąsias platybes
Sklanda be paliovos bildesys nuo statinio didžio.
Žemėn Aidas garsus, atsimušęs į dangų, sugrižta.
Laukti neteko ilgai: vos, gaubtuojų skliautu nusileidus,
Baltą vežimą Diena į jūros pusę pasuko,
Tuo paminklas didus pakilo į dangų auksinį.
Vos akimis ir menu patikėtum! Žiūri apstulbęs
Vakaras ir Valandų prabėgusių dvylika stebis,
Žvelgdamos į kolonas, po viena gimusias saule.

Štai skambiausias stygas viena per kitą užgauna
Klaro seserys ir vingiuoja melodiją, kaip tik
Geba lyra, o kitos žalius vainikus iš žolynų
Pina ir suskintais kukliais salierais, ligustrais
Kaišo purpurines uolas, lelijomis puošia.

Ima kalbint Šlovė palankioji nudžiugusį Febą.
Taria: „Matai tris didingas uolas, pasiekusias dangų?
Žygdarbiai spindi čionai Katkevičiaus iš netašyto
Marmuro ir kruvini karai iš metalo, kurs irgi
Ne prastesnis. Jei tu panūdai vaizdus šio paminklo
Perprasti, tai atidžiai paklausyk, trumpai apsakysiu.

Štai piramidė pirma, kurios aštuonios pakopos
Kyla iki debesų, vaizduoja Karolį — vaiką.
Ar nematai, kaip jisai, dar kūdikis, šliaužia prie kardo?
Šalmą didžiulį ranka kaip liečia ir plunksnas, kur svyra
Nuo viršugalvio? Kaip, rodos, veltui stengias pakelti
Jis dešiniąją gležną dešimtsluoksnį skritulį skydo
Net įsirežęs ir kaip, neįstengęs pakelti, palieka
Jį nusiminęs? Tačiau strėles jam duotas bučiuoja.
Febai, tik pažiūrėk, ir dar labiau tu nustebsi —
Jis didžiuliuos šarvuos išsitiesęs guli, o miegą
Patiki skydai sunkiam ir savo gležną kūnelį
Vargina, lopšį jisai tarp iečių sau susiranda.
Čia jis vėl po nuožmių kautynių tėvą grėsmingą
Glaudžia pirmas glėby, reikalauja žėrinčios juostos
Ir užsispyręs lankų, atimtų iš priešų, maldauja.
Tėvas to trokštantį pats virš vario žėrinčio kelia,
Giria, kai džiaugiasi tas gelsvai žiburiuojančia ietim

Ir kai glosto karčius, kai varinį blizgina skydą,
Pats jo džiaugsmui kuodu, nuplėštu nuo šalmo, mosuoja.
Štai įžengia jisai į mūsų kalno šventovę
Ir, jau tapęs savu, Aonidžių giraitę aplanko.
Protas, Febo menams imlus ir linkęs prie Marso,
Renkas Kastalijos sau lobius: mūsų prie Laurento
Ir Hanibalo klastas, ir ginklus japių valdovo,
Ir auzonų vadus vis iš naujo širdy atgaivina.

Kyla aukštyn į žvaigždes grakštus paminklas — antroji
Piramidė, kuri atskleidžia bebaimės jaunystės
Pradžią ir dėl pirmų trofėjų atmintiną kovą.
Nes, kai jaunystės gležnos gelsvi ženklai pasirodė
Jam ant skruostų ir kai barzdos ankstyvas šešėlis
Veidą aptemdė, širdies neįstengė glėbi tinginystė
Prabanga prisiviliot — užvaldyta visa karo dievo
Buvo kilnioji dvasia. Matai, kaip ietį paėmęs
Džiūgauja! Koks išdidus ant trakų žirgo užsėda
Su naujaisiais šarvais! Kaip greitai žiedą apvalų
Perveria ietis taikli taikiny, pastatytam varžyboms.
Čia ir jaunystės kovas pamatysi, ir pirmas šlovingas
Marso pamokas, čia jaunų dienų karo žygiai
Švyti. Karolis čia — artilerijos vadas: pabūklais
Svaido žaibus, krauju apsitaškęs. Šarvai jo žvynuoti
Žeri auksu. Ugnim nušviečia skydas kautynių
Lauką ir atkišta jo ietis žybsi grėsmingai.
Tik pažiūrėk — vien Marso ugnim širdis užsidegus.
Pirmas prakaitas jį užvaldžiusį dievą išduoda.
Įniršis skruostus krauju nudažė, saulėje varis
Blyksi ir ugnimi pražūtinga kardas liepsnoja.
Štai jis vėl kovos sumaišty įsismaginęs švaistos,
Jau paraudo šarvai ir auksas krauju apšlakstytas,
Bet garsus karvedys (jį žygiai šlovingi apsupe)
Priešų nei jų strėlių nepastebi: šičia kapoja
Galvas šalmuotas veržlus ir išėles, ten — puola bailiuosius,
Ima nelaisvėn, toliau — gatve per vidurį priešų
Veržiasi, kalaviju iškloja sprunkančią minią,
Kol, įveikęs pulkus, privertęs Mykolą bėgti,
Jis sustoja, ginklus sudėjęs, ir žvelgia į dangų.

Bėgantį Karolį ir gotų žūtį atskleidžia trečioji
Piramidė. Ir ją Katkevičiaus — kario paveikslas
Puošia: puola jisai į patį vidurį priešų,
Griaudėja ginklais šiurpiais ir pro apnuogintus kardus,
Žirgus, ietis, šalmus bei per vaitojančių krūvą,
Per lavonais nuklotus laukus, per leisgyvių kraują
Veržias it žaibas. Glotni jo ietis priešų daugybę
Pervėrė, kraujo lietus purpurinis jo kardą vėsina.
Pirmas pasprukęs bailiai, būrius į pakrantę sušaukia
Karolis, jūrą greitu laivu ima skrosti pabūgęs.
Pakelia gėda bures, o baimė sustiprina vėją.

Čia į Balto Akmens žudynes ir audrą kautynių,
Kliokiančiu gotų krauju plačiai pasrūvusias pievas

Revelio tu pažiūrėk ir į Kokenhauzeno Marsą.
Šias tvirtoves, kurias čia matai akmeny pavaizduotas,
Ir Hvonų laukus nesvetimus kraštui gimtajam
Tik Katkevičius ir jo pergalės puikios gražino.
Marsas maskvėnų aukštai, pačiame viršuje piramidės
Žeri, žiba tenai Smolensko įveiktos sienos
Ir tvirtovės, ir jų sugriauti, sutrupinti bokštai,
Pergalė spindi puiki prieš maskvėnus, kovoj iškapotus."

Tarė. Prabyla tada Kintietis dieviškais žodžiais:

„Teko laiminga dalia pagaliau manajam Licėjui
Šiandien, nes šalimais stovėti ir saugot jam leista
Karo žygius įstabius ir vado šlovę nemarią.
Drėgnojo Koro miglų nesibijo šitas paminklas
Nei lietingų žiemų, nei žaibų, iš padangių aukštybės
Svaidomų, nei būrių, paleistų iš tesalų nelaisvės,
Netgi laiko tėkmės — stovės, kol sukas žvaigždynai.”

VESTUVIŲ EISENA,

KURIA

ŠVIESIAUSIAM KUNIGAIKŠČIUI

ALBERTUI VLADISLOVUI

RADVILAI,

OLYKOS IR NESVYŽIAUS VALDYTOJUI,

ŠVENTOSIOS ROMOS IMPERIJOS KUNIGAIKŠČIUI,

ŠYDLOVECO IR MYRO GRAFUI, TRAKŲ KAŠTELIONUI,

ŠEREŠEVO IR T.T., IR T.T. SENIŪNUI, JUNGTUVES

ŠVENČIANČIAM

SU

ŠVIESIAUSIAJA PANELE

ONA ZENAVIČIŪTE,

POLOCKO KAŠTELIONO DUKRA IR T.T.,

VILNIAUS JĖZAUS DRAUGIJOS AKADEMIJOS IR

UNIVERSITETO STUDENTAI

SURENGĖ

MDCXXVIII VIEŠPATIES METAIS

VESTUVINE IDILIJA ŠVIESIAUSIAM KUNIGAIKŠČIUI

Te apsnūdus lyra ilgiau nesidžiaugia ramybe,
Garsui išblėsus. Tegu virpėti paliovusios stygos
Citros skambios nenutils. Iškilmingai pirštais teglosto
Dramblio kaulą giesmė ir stygas besiilsinčias plektras
Teparagins pritart neregėtoms Vilniaus linksmybėms.
Grįžta jau iš laukų Ruduo su žemės našiosios
Derlium ir į miestus lietuvių įžengia, ir teikia
Džiaugsmą bei dovanas jiems. Didžiasparnis Jupiterio paukštis
Pakelia jį, vadeles apraizgytas gebenėm įtempęs.
Kur tik padange giedra per nuolat slenkantį skliautą
Rieda vežimas tasai, nuo neatmiešto vyno apsvaigus,
Gaudžia žemė (girdėt iš toli) ir nustebusias nimfas
Kviečia taurę pakelt iš krantų išsiliejęs Iakchas.
Motina Vilija, kur prie pakrantės, žolėm apraizgytos,
Ilsis, viršum bangų mėlynplaukę galvą iškėlė
Ir suvadino melsvus savo valdinius. Motinai šaukiant,
Tuoj žaliaakių būrys subėga. Vieni iš jų švelniai
Ošia dainas, o kiti į gaudžiančius akmenis daužo
Vandenis savo skaidrius, ir vėjai jų ūžesį neša.
Suka smagiai verpetus tretį, į sukurį veržlų
Dūžtančias traukia bangas ir džiaugsmingai šoka ratelį.

Ak, ne veltui! Kieno gi širdies nepaglostytų tyliai
Džiaugsmas, kas gi minčių neramių ir slogių nenuvytų,
Kai iš visų kraštų neregėtos Linksmybės suplūsta,
Kai puikioji Šlovė nuo rūmų prie rūmų per miestą
Skuba, kai teikias viešėt čionai ir Pareigos aukštos,
Ir Lietuvos pareigūnų, garsių vardais ir senoliais,
Kuo gausiausia minia Jogailos buveinę pripildo.
Mūzos, iš kur tas būrys, po miestą pasklidęs, iš kur gi
Ta gausybė taurių didžiavyrių, mūrus svetingus
Glostančių žvilgsniais kilniais? Ar čia toks sambūris vyrų,
Kaip debesų Elidės smilčių, kai skelbia trimitas
Ten žaidynes ir pradėti kovas, kaip achajai įpratę,
Ragina? Jiems sąnarių nesukaustė dar kraujas aptingęs,
O krūtinėj kilnioj tvirtybė ir jėgos keroja.
Skatina vyrus narsa, pažįstanti savo didybę.
Buriasi jie ir vardan šlovės didingos pavojų
Ryžtas patirti. Tačiau atkakli kova nepaliko
Pėdsakų čia dar karštų baltajam smėly įspaudus,
Palmės šakelės Šlovė būsimosioms lenktims neiškėlė,
O keturkinkių veržlių nė vienas stulpas netyko.

Bet lenktynėms kitoms Radvilų Himenėjas pastatė
Gaires, rengias dabar kitokią eiseną vesti
Ir prie tikslo atskriet, kitokiems aidint plojimams.
Skriekite, lygūs abu, skubėkit į tikslą žadėtą
Sutartinai ir šlovingiems darbams atsidėkite uoliai.
Lėkit plačiuoju keliu, per vilnijantį lauką lenktynių,
Kur Himenėjas pašauks, kur judu bendras troškimas
Neša, ir tieskit rankas į taip trokštamą palmės šakelę.
Lemia jums sėkmę dievai, jums ploja žiūrovai — herojai

Iš svetur, — ir sėkmingus žygius jų šūksniai palydi.

O iš kraštų tolimų suplūsta ir džiūgauja narsūs

Karo vadai ir krauju bei purpuru garsūs didikai.

Skriekite, jaunavedžiai laimingi, žvelgia tėvynės

Akys į jus, širdis jus laimina, lydi plojimai.

Šičia plyti dirva, pranašesnė už dulkes Elidės,

Kūnu nuvargusiu čia šlovingesnis prakaitas srūva

Ir kilnojas smarkiau krūtinė, alsuojanti sunkiai.

Čia negėda karštai atsidust iš krūtinės, kuri vos

Kvapą atgauna arba išdžiovinti smegenis kaulų,

Nuovargio įveiktas, ir užlieti skruostus dailiuosius

Įgimtu purpuru. O laimingos širdys, iš tikro

Vargstat laimingoj kovoj! Tačiau koks Pindaras imtų

Šias žaidynes apdainuot, pasiklioęs plektru Aonidžių,

Dramblio kaulo citra? Kas, reginį šį apgiedojęs,

Iš užmaršties išvaduos ir per amžius, per žilo pasaulio

Metų virtines, jį vis garsins ir šlovins pelnytai?

Nes ką šventoj giesmėj ši Kadmo gulbė apgieda,

Kai ji sklendžia dangum su vėjais, tų atminimo

Iš amžinybės ištrint nepajėgs jau diena nedėkinga:

Liks gyvi, o šlovė ant sparnų, nepailstančių niekad,

Garsų vardą jų neš. Ak, kokį pamatą giesmei

Būtų ji radusi čia, kai stojo vienas prieš kitą

Radvila ir garsaus Zenavičių kraujo mergelė.

O kunigaikšti, kokia giesme šis paukštis Ismeno,

Žemę paniekinęs ir dangaus aukštybėn pakilęs,

Būtų apsakęs tavus žygius, jų didybę ir garsą,

Praeitį šios prakilnios giminės ir šlovę, tvirtesnę

Už eikliuosius metus. Kaip Aušrinė žiba — šviesiausia

Iš žvaigždžių, — pulkelius žvaigždžių auksaspalvių pralenkus,

Purpuru rožių spalvos nudažius spindulius savo,

Ji liepsnoja ryškia ugnimi ir šviečia iš tolo;

Mažos žvaigždutės viena po kitos iš kelio jai traukias,

O kupini pagarbos žvaigždynai liepsnas prigesina,

Žybcioja ji ir dosnia šviesa užlieja padanges.

Veidu jos purpuriniu nuščiuvęs stebis Olimpas.

Taip Radvilų padermė, prilygstanti skliauto dievybėms,

Spindulius žeria savus sarmatų padangėj' ir skleidžia

Šviesą narsios giminės bekraštėj pasaulio platybėj.

Čia nuleidžia Šlovė sužavėtą žvilgsnį ir ima

Rūpestingai matuot Radviloms lemties dovanotus

Nuopelnus žygių svarius, pareigų garbingumą ir svarbą.

Štai giminė, kuria susvyravusi rėmės tėvynė

Ir pakilo, ir dar gražesnė į metą jaunystės

Įžengė. Čia Lietuva, nusimetus niūriąsias senatvės

Sutemas, įžiebė vėl begėstančią šviesą, stipresnę

Už nelaimės piktas ir juodojo Orko pavydą.

Kaip Titanas, kuris važnyčioja padange vežimą,

Grižtantį nuolat, kai tik žirgų sparnuotųjų širdis

Mato ugnim įprasta nustojus liepsnot ir atšalus,

Pasuka tuoj prie versmių Kastalijos ar į malonią

Olą Doridės žalsvos, į pažįstamus vandenį neria
Ir nauja ugnimi pasiilgusiai žemei nušvinta.
Taip nekart Lietuva, kada nusiminusi žvelgė
Kupinu baimės žvilgsniu į sutemas juodas, į savo
Pražūtį, prie Radvilų tuoj kraujo versmių ji skubėjo,
O kai tik į bangas pasinerdavo, nors ir juodžiausias
Kiltų audros debesis, o skitų Eurai jį neštų
Ir padangių skliautus sukruvinęs būtų mėnulis,
Gąsdinąs trakų siausmu, nors brautų iš barbarų krašto
Ir pražūties šiurpu grasintų įniršis priešų,
Marso pavojus nuožmus pasitikdavo šypsančiu veidu,
Galvą iškėlęs aukščiau, ir baimė netemdė jos žvilgsnio.

Kilo iš šios giminės lietuvių Alkidai, tėvynei
Galios netekus. Tik jie neišskyrė lanku Simplegadžių
(Tai pavojai, kuriuos pagimdė dainių vaizduotė)
Nei ranka beginkle žiedais besirangančio kūno,
Šnypščiančios baisiai galvos nesugniaužė ir nepaklojo
Hidros, šimtu mirčių ginkluotos, į snaudžiančius pelkės
Vandenį, nesiuntė jos į pažįstamą šalį šešėlių.
Bet Radvilų narsa kitokių piktžaidžių randa:
Erebo juodus paukščius, kuriuos augina ir klastą
Įkvepia jiems nelemta Erinija, styro atšiauriai
Kraupūs snapai, o gyslom liepsna — ne kraujas — sruvena.
Suktas jų protas klastas vis rezga ir pražūtį rengia
Didžiai Lenkijai, jei Radvilų lemtingas narsumas
Jiems nepastotų kelių, dešiniąja jei neišnaikintų
Negandų, jeigu toli už tėvynės ribų neatremtų
Kėslų gėdingų. Kiek kart iš šiaurės kilo maskvėnų
Nuožmios audros. Laukus, miestus ir žemdirbio būstą
Jos ketino nusiaubti ir palikti tuščią gimtinę,
Jeigu budrus Radvilų Erelis prieš negandas tokias,
Savo gyvybės brangios negailėdamas, būtų nekilęs
Su ginklu giminės gausybės priešų atremti.

Jūs, paslankiuoju dangun praskriejantys Šimtmečiai, Metai,
Bėgantys be paliovos, — juk Amžius tam jus išugdo,
Kad blankus praeities atspindys išliktų, ir blaško
Jūs tai aukštyn, tai žemyn, lyg rangytusi slibino kūnas, —
Žvilgsniais budriais, akimis, kurių snaudulys neužmerkia,
Šen pažvelkit, meldžiu: darbų, kuriuos šimtmečiai matė
Nuveiktus vyrų šaunių praeity, ir to, ką išvysit
Jūs būsimąsias kartas bevykdant, ateinantys amžiai;
Žygių tokių Radvilų giminė jau gausybę įvykdė.
Decijų šios giminės Roma sau linkėtų ir trokštų.
Kurcijus, kilęs iš čia, bedugnėn bauginančion būtų
Puolęs drąsiau, su savim nusinešdamas mirtiną grėsmę,
Slinkusią link prislėgtos Italijos; šitokio kraujo
Fabijų būrį turėt saugiau būtų buvę romėnams,
Jeigu (taip lėmė lemtis) šio Olimpo pelnius nebūtų
Lenkija, jeigu šlove nepranoktų ji Romulo miesto.

Kas aprėptų protu tiek vyrų kilnių ir garbingų
Iš daugybės dvarų, kuriems Paladės vainikas

Puošia galvas šviesias, kuriems neišsenkančią srovę
Iškalbos davė pati prigimtis ir išmintį gilia
Rasti sprendimą, kada besišauktų nusilpus tėvynė
Jų užtarimo. O kiek tų, kuriems iš dangaus nusileido
Atlygis už iš tėvų paveldėtą dorą — auksinis
Laurų vainikas, kuriems šventas purpuras apgaubė plaukus,
Kiek dar vyrų narsios giminės ir jaunuolių, kur mūšy
Ne paskutiniai, šalmais gaubtuosius smilkinius dengia.
Bet nuo ryškių spindulių dabar jau raibsta man akys:
Žeri tarytum liepsna gryniausiu purpuru Tiro
Stoto dailaus jaunuolis kažkoks, o ant šalmo jam — plunksnos.
Tai — pažiba Radvilų, šeimos šios pergalių ženklas.
Jam iš paskos gausus būrys Pareigų garbingiausių
Seka, o Marso šaukliai jo šlovę skelbia kaip dera.
Saugo aukso šarvai apglėbė jo narsią krūtinę,
Mūšio didingais vaizdais sumaniai iškaltais padabinti.
Kardas apnuogintas jo Šuischio kraujo ištroškęs liepsnoja —
Štai koks jisai karys, ir koks panašus jis į tėvą!
Kai dešiniąja stipria jie tūkstančius priešų išblaško,
Kai suktus modokus, livonus, gelonus iškapoja
Ir pasprunkančius greit iš mūšio skitus, sužavėta
Įkarščio tokio, Šlovė įrašo į amžiną knygą
Jų garbingus vardus ir patiki amžiams žiliesiems.

Betgi kam aš miniu, giedodamas šitokią šlovę,
Prigimtį, lygią dievams, menkoj širdy kam svarstau vis?
Žemė jai per maža, jos pasaulis nuo krašto lig krašto
Nesutalpina. Kuri šalis Radvilų negirdėjus?

O dabar Lietuva jau žiebia vestuvių žibintą
Ir laimingos dalios lėmėjai žvaigždynai jau mirksi
Tiems, iš kurių užgims vaikaičiai, protėviams lygūs.
O kadangi rankas sujungė santuokos saitais
Ir atiteko dukra Zenavičiaus Radvilai šiandien,
Kiek jėgų pasisems iš dviejų giminių palikuonys!
Kiek dabar sykių uždegs tai didžio tėvo narsumas
Sūnus siekti garbės, tai garsus jų motinos vardas.
Nes jos Marso šlovė ne menkesnė: garsėja nuo seno
Ši giminė šaunumu. Senate nėra jai pritrūkę
Niekad puikių pažibų nei didingam antspaudui herbų.
Rasdavo šičia narsių vadų karo žygiai, senatas —
Sau pareigūnų, šlovė — vaivadiją valdančių vyrų.

Bet jau pakanka, nes pats Olimpas šią dieną paskyrė
Tau, Radvilų šviesuly, Lietuva jums vestuvių žibintą
Žiebia ir džiaugias Aušra, kuri valdas Palemono
Nubarstys kada nors žvaigždėmis palikuonių ryškiosiom.

Taigi dabar, kai palankūs dievai į judviejų porą
Žvelgia ir sutartinai palinksta meilūs žvaigždynai,
Saugokit santuoką šią, kad jūsų verti palikuonys
Puoštų ją ir kad vis kiti iš jų garsintų amžiais
Vardą šlovingą tėvų ir senolių, kad Marso stovykloj
Įsakinėtų ir leist įstatymus taikai gebėtų.
Kad suteiktų klusnus jiems purpuras protėvių valdžią.

Kad širdim išdidžiom ir galybe garsėtų tarp lenkų
Liūtai šie Radvilų, kad skleistų tavąją šlovę
Per laikus nemaršius jų žygiai, kur tu bebūtum.
Tegu liejas laisvai šaunus Radvilų iškalbumas,
Kad paliepimais minias, kalbomis — senatą palenktų.

O ir tu, iš visų lietuvių gražiausia mergele,
Žvaigžde Zenavičių, sutuoktiniui tokiam atitekus,
Rūpinkis tuo, kad tavi vaikaičiai per amžius garsėtų;
Taip, kaip veido drovaus Kintietė pakilusi plaukia
Tarp nakties žiburių ir smagiai nusiteikus apžvelgia
Skaistų būrį žvaigždžių tamsiuosiuos skliautuos Olimpo,
Taip ir tu Radvilų žvaigždėmis nubarstyki padanges
Ir savo būrio gausaus spinduliais tėvynę užlieki,
Te prieš tėvynės vargus užsimoja baudžiančiu kardu
Jūsų Persėjas, aukščiau kalaviją tekels Orionas,
Kilęs iš šios giminės. Tatai pranašauja žvaigždynai.